

2020

Inhoudsopgave

Woord van het bestuur	2
Belangrijke cijfers	4
Organisatie	6
Wie zaten er in 2020 in het bestuur?	7
Sleutelfunctiehouders, bestuurscommissies en uitvoeringsorganisaties	8
Organogram	9
Wat doen de bestuurscommissies?	9
Welke organen heeft het fonds nog meer?	11
Verslag van het bestuur	12
Communicatie	12
Financieel beleid	13
Beleggingen	19
Risicobeheer	28
Pensioenbeheer	37
Veranderingen in de regels	39
Goed pensioenfondsbestuur	40
Intern toezicht	41
Een blik op de toekomst	47
Oordeel van het verantwoordingsorgaan	48
Vaststelling van het bestuursverslag door het bestuur	53
Jaarrekening	54
Balans per 31 december 2020	55
Staat van baten en lasten over 2020	56
Kasstroomoverzicht over 2020	58
Algemene toelichting	59
Toelichting op de balans	70
Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	93
Toelichting op de staat van baten en lasten	94
Vaststelling van het jaarverslag door het bestuur	101
Overige gegevens	102
Statutaire regeling voor de bestemming van het saldo van baten en lasten	102
Actuariële verklaring	103
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	105
Bijlage	114
Nevenfuncties	114

Woord van het bestuur

Beste deelnemers, dit is het jaarverslag van jullie pensioenfonds. Hierin vertellen we jullie hoe we ons werk in 2020 hebben gedaan.

BPF Schoonmaak is een betrokken pensioenfonds. We willen dat het goed met jullie pensioen gaat. We willen dat jullie pensioen betaalbaar is en betaalbaar blijft. Dat de pensioenpremies die jullie en jullie werkgevers betalen evenwichtig zijn: eerlijk en niet te hoog of te laag. Dat de premies goed worden belegd en dat de pensioenen netjes worden uitbetaald: het juiste bedrag en elke maand op tijd. Daarvoor huren wij organisaties in die ervoor zorgen dat alle premies in een administratie worden bijgehouden en dat de premies worden belegd. Dat proberen we altijd tegen zo laag mogelijke kosten te doen. Dan gaat het zo weinig mogelijk ten koste van jullie eigen pensioen. Een heel groot deel van jouw pensioen komt uit het rendement, dat we met het beleggen van jouw pensioenpremie behalen. Doordat we beleggen krijg je meer pensioen dan jij en je werkgever aan premie hebben betaald. Dit beleggen met de voor jouw ingelegde premie moet zorgvuldig en voorzichtig gebeuren. Ook moet het beleggen maatschappelijk verantwoord gebeuren. Hoe we dit allemaal doen, leggen we in dit jaarverslag uit.

Jullie als deelnemers hebben niet dagelijks te maken met pensioenen. We snappen dat het onderwerp pensioen dan lastig te begrijpen is en dat het voor velen van jullie nog ver weg lijkt. Daarom proberen we altijd helder en op tijd met jullie te communiceren. Dat doen we zo direct mogelijk. Het liefst werken wij met e-mail en internet. Zo kunnen we deelnemers makkelijk en goedkoop bereiken. Door het geld dat we hiermee besparen houden jullie meer pensioen over. Ook in 2020 hebben jullie weer massaal gezegd dat jullie liever e-mail dan post ontvangen. In 2021 proberen we nog meer e-mailadressen van jullie te verzamelen. Maak je makkelijk bereikbaar voor ons!

2020 was geen gemakkelijk jaar. We hadden allen te maken met de gevolgen van corona. Zouden de schoonmakers en glazenwassers van Nederland nog wel aan het werk kunnen met een lockdown? Zouden er bedrijven failliet gaan? Gelukkig viel dat mee. Bijna alle schoonmaak- en glazenwassersbedrijven hebben de coronacrisis in 2020 doorstaan. Het fonds heeft in het begin van de crisis soms uitstel van betaling van pensioenpremies gegeven. Dat gaf bedrijven wat lucht. Op het eind van 2020 konden we zien dat de meeste pensioenpremies waren betaald. We willen jullie en jullie werkgevers daar heel hartelijk voor bedanken.

Naast corona had het fonds in 2020 nog een punt van zorg. Onze dekkingsgraad is te laag. Dit komt vooral door de lage rente. Hoe lager de rente hoe meer wij nu in kas moeten hebben om al jullie pensioenen nu en in de toekomst, ook de verre toekomst, te kunnen betalen. De verhouding tussen wat wij feitelijk in kas hebben en wat we in kas moeten hebben, heet de dekkingsgraad. Onze dekkingsgraad aan het eind van 2020 was minder dan 100 procent. Dat betekent dat we minder in kas hebben dan wat we zouden moeten hebben. We komen dus tekort. Toch hoeven we de pensioenen niet te verlagen. Minister Koolmees die over de pensioenen gaat, heeft in 2020 voor alle fondsen een uitzondering gemaakt. Een pensioenfonds hoeft de pensioenen niet te verlagen als op 31 december 2020 de dekkingsgraad 90 procent of meer was. Eind 2020 was de dekkingsgraad van ons fonds 90,5 procent. Hoog genoeg om niet te hoeven verlagen.

Om veel minder afhankelijk te zijn van de rente en om andere problemen in het pensioenstelsel op te lossen zijn de werkgevers, vakbonden en de overheid het na lang onderhandelen eens geworden over een nieuw pensioenstelsel. Daarin worden de vaste pensioenaanspraken uit het huidige pensioenstelsel losgelaten. Het nieuwe stelsel wordt de komende tijd verder uitgewerkt. Wij volgen alle ontwikkelingen op de voet. En zullen jullie tijdig informeren als er meer duidelijkheid is.

Als we vooruit kijken naar 2021 moeten we rekening houden met lagere rendementen en lage rente. Dit maakt dat pensioenen duurder worden. Voor 2021 hebben werkgevers en vakbonden besloten de premie van 20,1 procent naar 21,4 procent te verhogen. Dat is niet genoeg om de pensioenopbouw gelijk te houden. De opbouw van het ouderdomspensioen voor 2021 is daarom verlaagd van 1,576 procent naar 1,104 procent. Ook het partnerpensioen en het wezenpensioen zijn verlaagd. Verder op in dit verslag zullen we dit verder uitleggen.

Tenslotte willen we een woord van dank uitspreken aan oud-bestuurslid de heer Harm Roeten en de oud-leden van het Verantwoordingsorgaan mevrouw Marion Blok-Kok, de heer Hermans Smeets en de heer Samir Amachraa. Zij zijn in 2020 afgetreden en opgevolgd door de heer Semih Eski in het bestuur en de heren Dinand Diele en Ad van der Schaaf in het Verantwoordingsorgaan. Daarnaast mochten we de heer Gerrie Westenbrink als nieuw bestuurslid verwelkomen.

Hebben jullie vragen? Stel ze via onze Facebook-pagina <https://nl-nl.facebook.com/pensioenschoonmaak/> of onze website www.pensioenschoonmaak.nl.

Pensioen daar kun je meer mee doen, ook als je werkt. Denk er dus goed over na!

Het bestuur.

Renate Bos
Semih Eski
Anita Jharap
Daan Muusers
Walther Schapendonk
Evelyne Simons
Ruud Sprenkels
Tarik Uçar
Cathrin van der Werf
Gerrie Westenbrink

Belangrijke cijfers

(bedragen in duizenden euro's)

Hieronder ziet u de belangrijkste cijfers van BPF Schoonmaak. U ziet hoe het ging in 2020, maar ook hoe het ging in de jaren daarvoor.

	2020	2019	2018	2017	2016
Aantal werkgevers en werknemers					
Aantal aangesloten werkgevers in jaar	3.572	3.671	3.673	3.647	3.579
Aantal aangesloten werkgevers einde jaar	3.492	3.395	3.474	3.347	3.317
Aantal actieve deelnemers in jaar	147.386	153.162	154.492	153.424	146.836
Aantal actieve deelnemers einde jaar	116.467	120.399	121.493	124.219	120.075
Aantal gewezen deelnemers einde jaar	380.120	374.326	395.826	376.615	364.672
Aantal pensioengerechtigden (einde jaar)					
Ouderdomspensioen	27.335	25.708	24.329	22.180	20.096
Partnerpensioen	4.423	4.142	4.652	3.526	3.318
Wezenpensioen	242	233	248	232	234
Arbeidsongeschiktheidspensioen	432	461	499	529	565
Opbouwpercentage per dienstjaar					
Ouderdomspensioen	1,576%	1,576%	1,576%	1,701%	1,701%
Premie (als percentage van de pensioengrondslag)					
Ouderdomspensioen	20,10%	20,10%	20,10%	20,10%	20,10%
Overgangsregeling	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%
Pensioenuitvoering (bedragen in duizenden euro's)					
Feitelijke premie	232.973	231.098	215.351	200.673	200.845
Zuivere kostendeekkende premie	387.491	316.041	284.260	279.825	258.507
Gedempte kostendeekkende premie	243.998	227.865	204.495	189.903	195.790
Uitkeringen en afkopen	73.781	66.184	61.680	58.401	52.179
Pensioenuitvoeringskosten	16.699	17.358	15.932	16.222	17.223

	2020	2019	2018	2017	2016
Beleggingen (bedragen in duizenden euro's)					
Belegd vermogen	6.662.729	5.937.821	5.020.549	4.836.610	4.471.268
Opbrengst beleggingen	571.885	768.953	37.185	204.519	366.611
Beleggingskosten	3.923	3.778	4.215	4.943	5.101
Beleggingsrendement, incl. risicoafdekking	9,4%	15,2%	0,7%	4,6%	9,2%
Beleggingsrendement benchmark	9,5%	15,1%	0,5%	4,1%	6,9%
Z-score	0,35	0,18	0,13	0,3	0,29
Performancetoets	1,84	1,76	1,88	1,93	1,77

Vermogen, verplichtingen en solvabiliteit (bedragen in duizenden euro's)

Pensioenvermogen	6.716.304	5.886.894	4.975.662	4.791.116	4.455.022
Pensioenverplichtingen	7.424.214	6.372.340	5.145.411	4.794.825	4.685.017
Stichtingskapitaal en reserves	-698.589	-381.615	-82.455	70.894	-168.969
Vereist eigen vermogen	1.138.423	1.035.721	890.367	878.843	829.511
Reservetekort of overschot	-1.846.333	-1.521.167	-1.060.116	-882.552	-1.059.506

Vervangende interest (RTS) verplichtingen	0,2%	0,8%	1,5%	1,6%	1,5%
Duratie verplichtingen (in jaren)	24	24	23	23	24
Aanwezige dekkingsgraad	90,5%	92,4%	96,7%	99,9%	95,1%
Vereiste dekkingsgraad	115,3%	116,3%	117,3%	118,3%	117,7%
Reële dekkingsgraad	69,6%	74,1%	81,0%	79,5%	73,6%
Beleidsdekkingsgraad	85,5%	92,8%	100,3%	99,1%	90,9%

Aanpassing (opgebouwde) pensioenen

Toeslag actieven	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,00%
Toeslag inactieven	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,00%

Organisatie

Wat is BPF Schoonmaak?

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (BPF Schoonmaak) bestaat sinds 4 januari 1968 en is gevestigd in Amsterdam. Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Utrecht onder nummer 41177936.

Wat doet BPF Schoonmaak?

BPF Schoonmaak zorgt voor een goede uitvoering van de pensioenregeling die de cao-partijen in onze sector hebben afgesproken. De pensioenregeling is een regeling waarin pensioen wordt toegezegd (een uitkeringsregeling volgens de Pensioenwet).

Deelnemers zijn:

- werknemers die pensioen opbouwen bij BPF Schoonmaak
- (ex-)werknemers die eerder pensioen opbouwden bij BPF Schoonmaak

Ben je werknemer in de schoonmaaksector? Dan ben je automatisch aangesloten bij BPF Schoonmaak. Dan betalen jij en je werkgever premie voor je pensioen. Het ouderdomspensioen bouw je dan op. Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen bedroeg in 2020 1,576 procent van de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is het pensioengevend loon minus de franchise. Het pensioengevend loon is gelijk aan uw loon voor de sociale verzekeringen en was in 2020 maximaal 28,97 euro per uur. De uurfranchise was 5,73 euro in 2020. De premies die we innen, beleggen we en samen met het rendement hierop betalen we de pensioenen. Dat is niet alleen ouderdomspensioen. Als u komt te overlijden, krijgen uw partner en kinderen misschien pensioen van ons. Dat zijn het partnerpensioen en wezenpensioen. Dit is alleen verzekerd als u werknemer bent. Als u stopt met werken bij een schoonmaakbedrijf dan kan u een deel van het ouderdomspensioen ruilen voor partner- en wezenpensioen. En kunt u niet meer werken, omdat u arbeidsongeschikt bent? Dan bouwt u bij ons misschien pensioen op zonder premie te betalen.

Organisaties die samenwerken in BPF Schoonmaak

BPF Schoonmaak heeft een bestuur en een verantwoordingsorgaan. De mensen in het bestuur en het verantwoordingsorgaan vertegenwoordigen de werkgevers, werknemers en gepensioneerden.

In BPF Schoonmaak werken de volgende organisaties samen:

- namens de werkgevers: Schoonmakend Nederland, voorheen: Ondernemersorganisatie Schoonmaak- en Bedrijfsdiensten (OSB)
- namens de werknemers: FNV en CNV Vakmensen
- namens de gepensioneerden: ANBO en FNV

Door deze organisaties zijn mensen voor het bestuur en het verantwoordingsorgaan van BPF Schoonmaak voorgedragen.

Bestuursmodel

Het bestuur van BPF Schoonmaak werkt volgens het omgekeerd gemengd bestuursmodel en bestaat uit tien mensen. Zij zijn verantwoordelijk voor het fonds. Zij nemen samen alle beslissingen. Het bestuur heeft drie uitvoerend bestuurders. Zij zorgen ervoor dat alle afspraken op de juiste manier worden uitgevoerd. Het bestuur heeft ook zeven niet-uitvoerend bestuurders. Deze bestuurders controleren wat het uitvoerend

bestuur doet en besturen samen met de uitvoerend bestuurders het fonds. Eén van de niet-uitvoerend bestuurders is de onafhankelijke voorzitter. De andere zes bestuursleden zijn vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties waarmee het pensioenfonds samenwerkt. Twee bestuursleden vertegenwoordigen de deelnemers, één de gepensioneerden en drie de werkgevers.

De niet-uitvoerend bestuurders (NUB) voeren het intern toezicht uit. Zij zien toe op het beleid van het bestuur; de algemene gang van zaken in het pensioenfonds; adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging. Daarvoor hebben zij het toezichtplan 2020 opgesteld. In dit jaarverslag heeft het NUB op pagina 41 een samenvatting van haar onderzoeksrapport opgenomen.

Wie zaten er in 2020 in het bestuur?

Bestuursleden worden benoemd voor vier jaar. Die periode kan het bestuur twee keer verlengen met vier jaar. Het is niet de bedoeling dat bestuursleden allemaal tegelijk aftreden. Voor de transparantie hebben we ook de vergoeding die bestuursleden ontvangen toegevoegd.

Naam	VTE	Functie	Vergoeding 2020	Vergoeding 2019
Renate Bos	0,2	NUB	€ 30.000	€ 30.000
Daan Muusers	0,2	NUB	€ 30.000	€ 30.000
Harm Roeten	0,2	NUB	€ 30.000	€ 30.000
Evelyne Simons	0,2	NUB	€ 30.000	€ 30.000
Ruud Sprenkels	0,2	NUB	€ 30.000	€ 30.000
Cathrin van der Werf	0,2	NUB	€ 30.000	€ 4.100
Gerrie Westenbrink	0,2	NUB	€ 23.836	n.v.t.
Anita Jharap	0,4	UB	€ 71.500	€ 54.750
Tarik Uçar	0,6	UB	€ 117.000	€ 73.333
Walther Schapendonk	0,6	UB	€ 135.506	€ 130.000

De heer Roeten trad af op 31 december 2020. De heer Eski (1989) heeft hem per 1 januari 2021 als bestuurder opgevolgd. Mevrouw Simons en de heer Schapendonk zijn in 2020 herbenoemd voor een nieuwe periode van 4 jaar, ingaand per 1 januari 2021. De heer Westenbrink is tot zijn voorgenomen benoeming per 24 juni 2020 aspirant bestuurder geweest. Dat betekent dat hij in opleiding was om bestuurder te worden en kennis te maken met het fonds.

Het pensioenfonds kent een beloningsbeleid waarin op basis van een VTE normering bestuursleden een vergoeding ontvangen. Deze vergoeding is in 2020 niet geïndexeerd. De vergoeding van de heer Schapendonk is verhoogd op basis van eerder gemaakte afspraken. Mevrouw Jharap en de heer Uçar hebben gedurende 2019 hun rol als uitvoerend bestuurder opgepakt. Mevrouw Van der Werf heeft zich in 2019 ingewerkt en met ingang van 1 januari 2020 is zij voorzitter geworden.

Sleutelfunctiehouders, bestuurscommissies en uitvoeringsorganisaties

Sleutelfunctiehouders

Het bestuur heeft sleutelfunctiehouders benoemd. Dit zijn onafhankelijke specialisten die het bestuur moeten ondersteunen op het gebied van actuariaat, risico en interne audit. Dit moet zorgen voor betere besluitvorming en een goede beheersing van de risico's. De wet stelt dit verplicht.

De sleutelfunctiehouder voor de actuariële functie is ook de certificerend actuaris van het fonds en betrokken bij het jaarverslag. De verantwoordelijkheid en het werk van de actuariële functie sluiten goed aan op die van de certificerend actuaris. Deze sleutelfunctiehouder beoordeelt onder meer of de berekening door het fonds van de opgebouwde premies om later pensioen te kunnen uitkeren betrouwbaar is.

Als sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft het bestuur een uitvoerend bestuurder benoemd. Deze uitvoerend bestuurder is ook belast met risicobeheersing van het bestuur. Zij beoordeelt of het fonds weet welke risico's er zijn, of die goed worden beheerst en of de maatregelen om de risico's te beheersen goed werken.

Voor de interne auditfunctie heeft het bestuur een externe deskundige als sleutelfunctiehouder benoemd. Deze controleert of het bestuur en de organisaties die werkzaamheden voor het fonds uitvoeren, goed hun werk doen. En hij adviseert wat er beter kan.

Hieronder staan de namen van de sleutelfunctiehouders.

Naam	Sleutelfunctiehouder	Sinds	Tot
Anita Jharap	Risicobeheer	1-5-2019	1-5-2023
Michel Kee	Interne Audit	1-7-2019	1-7-2023
Kristel Kusters	Actuariële functie	1-7-2019	31-12-2020

Het bestuur krijgt hulp van bestuurscommissies. Dat zijn:

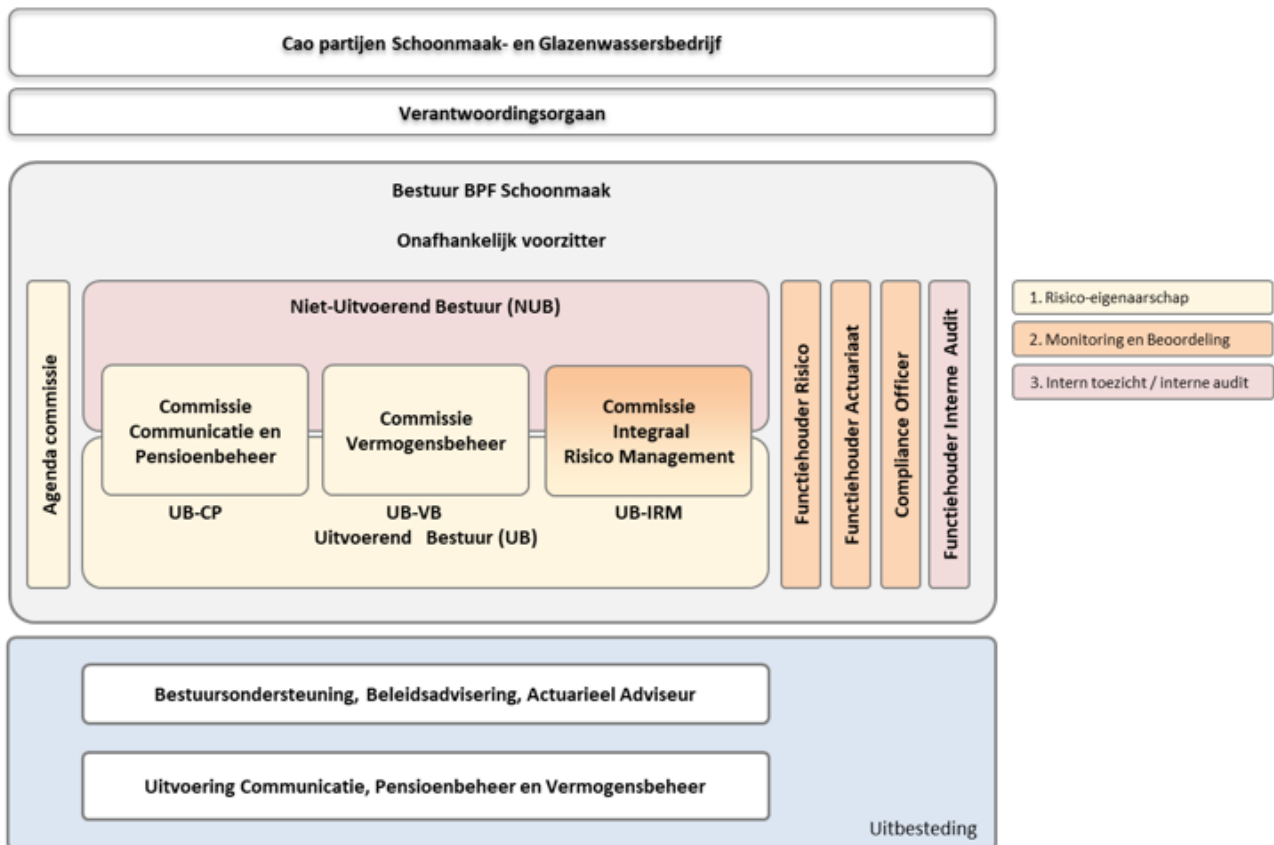
- de Agendacommissie
- de commissie Vermogensbeheer
- de commissie Communicatie en Pensioenbeheer
- de commissie Integraal Risicomanagement (IRM)

BPF Schoonmaak werkt samen met organisaties die allerlei werkzaamheden voor het fonds uitvoeren. Dat zijn:

- APG DWS en Fondsenbedrijf voor de pensioenadministratie, communicatie en bestuursondersteuning
- Achmea Investment Management (AIM) voor het vermogensbeheer, fiduciair beheer en beleggingsadministratie
- Northern Trust voor het bewaren van de beleggingen
- Compliance-i-Consultancy als compliance officer
- Lane Clark & Peacock (LCP) als adviserend actuaris
- Mercer als certificerend actuaris en als sleutelfunctiehouder actuariaat
- EY als accountant voor de controle van het jaarwerk

Organogram

Hieronder zien jullie hoe de organisatie van het fonds er uit ziet.

Wat doen de bestuurscommissies?

Agendacommissie

De agendacommissie zorgt er voor dat het bestuur de goede dingen op het juiste moment doet. De agendacommissie bereidt daarom ook de agenda van de bestuursvergaderingen voor. Zij adviseert het bestuur over hoe de bestuurders gezamenlijk het fonds moeten besturen. Ook onderhoudt de agendacommissie de contacten met het verantwoordingsorgaan, de werkgevers- en werknemersorganisaties die bij de cao zijn betrokken, externe toezichthouders en andere fondsrelaties. Deze commissie let ook op het functioneren van het bestuur. Als het bestuur of individuele bestuursleden verder opgeleid moeten worden of moeten worden opgevolgd, ziet de agendacommissie daar ook op toe.

Commissieleden in 2020:

- Cathrin van der Werf (voorzitter) / NUB
- Renate Bos / NUB
- Evelyne Simons / NUB
- Anita Jharap / UB

- Walther Schapendonk / UB
- Tarik Uçar / UB

Commissie Communicatie en Pensioenbeheer

Het bestuur heeft één commissie voor communicatie en pensioenbeheer. Veel onderwerpen hebben zowel met communicatie als pensioenbeheer te maken. Ook de nodige deskundigheid voor deze commissies ligt dicht bij elkaar.

Het fonds heeft een communicatiebeleid waarin staat hoe BPF Schoonmaak pensioenzaken het beste kan uitleggen. De commissie adviseert het bestuur over nieuwe communicatieplannen voor de korte en de lange termijn. De commissie ziet toe dat de communicatie volgens de door het bestuur goedgekeurde plannen wordt uitgevoerd. In het hoofdstuk Communicatie op pagina 12 lezen jullie daar meer over.

Pensioenbeheer betekent dat de commissie in de gaten houdt of jullie pensioen goed wordt vastgelegd. Dat er tijdig premie wordt betaald. En dat het pensioen goed wordt uitgekeerd. Ook adviseert de commissie het bestuur over nieuwe ontwikkelingen in pensioenbeheer. De commissie kan daarvoor beleidsplannen aan het bestuur voorleggen. In het hoofdstuk Pensioenbeheer op pagina 37 lezen jullie wat de commissie in 2020 heeft gedaan.

Commissieleden in 2020:

- Daan Muusers (voorzitter)
- Evelyne Simons
- Harm Roeten
- Tarik Uçar
- Gerrie Westenbrink (vanaf 24 juni 2020)
- Semih Eski (vanaf 1 oktober 2020 aspirant lid)

Commissie Vermogensbeheer

Het fonds heeft een beleggingsbeleid waarin staat hoe BPF Schoonmaak het geld het beste kan beleggen. De commissie Vermogensbeheer besluit binnen dit beleid hoe wordt belegd. De commissie adviseert het bestuur over nieuwe onderwerpen en wijzigingen in het beleggingsbeleid. In het hoofdstuk Beleggingen op pagina 19 leest u wat de commissie Vermogensbeheer in 2020 heeft gedaan.

Commissieleden in 2020:

- Walther Schapendonk (voorzitter)
- Ruud Sprenkels
- Marion Verheul (extern beleggingsadviseur)
- Renate Bos (aspirant lid)

Commissie IRM

Het bestuur heeft een integraal risicobeleid waarin staat hoe BPF Schoonmaak de risico's die het fonds bedreigen het beste kan beheersen. De commissie IRM kijkt of de andere commissies de risico's controleren, beoordelen en beheersmaatregelen nemen. De commissie IRM beheert het beleidsplan IRM en ICT. Ook bewaakt de commissie dat het risicoregister met alle risico's door alle commissies en het bestuur bijgewerkt is en blijft.

Commissieleden in 2020:

- Harm Roeten (voorzitter)
- Daan Muusers
- Anita Jharap

Welke organen heeft het fonds nog meer?

Verantwoordingsorgaan

In het verantwoordingsorgaan zitten vier vertegenwoordigers van de werknemers, één vertegenwoordiger van de gepensioneerden en één vertegenwoordiger van de werkgevers. Zij adviseren het bestuur over bepaalde onderwerpen en controleren het bestuur. Het bestuur vertelt aan het verantwoordingsorgaan wat het bestuur doet, hoe het dat doet en waarom. Het verantwoordingsorgaan geeft hierover een oordeel. Het verantwoordingsorgaan gebruikt voor zijn oordeel het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, zoals de verslagen van het intern toezicht. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan voor het werk van het bestuur over 2020 lezen jullie op pagina 48.

Ieder lid van het verantwoordingsorgaan ontvangt een vergoeding van 205 euro voor elke vergadering. Dit is een vergoeding voor de noodzakelijke voorbereidingstijd. Voor een vergadering waarin het lid aanwezig is, krijgt hij/zij een vergoeding van 410 euro. Dit is een vergoeding voor de benodigde vergadertijd.

Naam	Functie	Sinds	Tot	Namens
Luc Aretz	Voorzitter	1-1-2019	1-1-2023	Schoonmakend Nederland (voorheen OSB)
Samir Amachraa *	Lid	1-1-2016	31-12-2020	FNV
Dinand Diele	Lid	23-9-2020	23-9-2024	FNV
Marion Blok-Kok **	Lid	1-7-2014	1-7-2020	FNV
Ad van der Schaaf	Lid	1-7-2020	1-7-2024	FNV
Hans van Schoor	Lid	1-7-2014	1-7-2021	CNV Vakmensen
Trudy Schriemer	Lid	1-7-2014	1-7-2021	ANBO
Herman Smeets ***	Lid	1-7-2014	1-7-2020	FNV

* De heer Samir Amachraa is 31 december 2020 afgetreden. Hij is per 1 januari 2021 opgevolgd door de heer Tim Edwards.

** Mevrouw Marion Blok-Kok is per 23 september 2020 opgevolgd door de heer Dinand Diele.

*** De heer Herman Smeets is per 1 juli 2020 opgevolgd door de heer Ad van der Schaaf.

Verslag van het bestuur

Communicatie

BPF Schoonmaak vindt het belangrijk om helder, eenvoudig, kort en bondig te communiceren. Dat past namelijk bij de 3 dingen die we graag willen zijn: begrijpelijk, betrokken en betaalbaar. Hieronder een weergave van onze activiteiten in 2020.

Corona

Toen de coronacrisis begin maart uitbrak, hebben we jullie geïnformeerd over de eventuele gevolgen hiervan op de dekkinggraad van het fonds. Daar hebben we veel reacties op mogen ontvangen. Naast het beantwoorden van deze reacties, hebben we ze ook geanalyseerd. Daaruit bleek dat jullie vaak niet wisten dat het fonds belegt. Ook niet waarom het belangrijk is dat we beleggen. Deze inzichten hebben we in de tweede helft van 2020 gebruikt om jullie meer over het beleggen te informeren.

Rond de zomer zijn werkgevers in samenwerking met de sociale partners geïnformeerd over tijdelijke versoepeling van de termijn voor de premiebetaling. Hierbij maakten we gebruik van elkaars kanalen, zodat de werkgevers een gezamenlijke boodschap kregen. In dezelfde periode hebben we de informatie over de mogelijkheden bij werkloosheid en pensioen voor jullie op de website verbeterd.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

In 2021 wil het bestuur evalueren of we als fonds meer kunnen doen met klimaatvriendelijk beleggen. Het fondsbestuur vindt het namelijk belangrijk om te weten hoe jullie tegen maatschappelijk verantwoord beleggen aan kijken. Daarom is er in december een onderzoek bij jullie uitgezet om te vernemen hoe jullie over maatschappelijk verantwoord beleggen denken. Heel veel deelnemers en gepensioneerden hebben zich bereid getoond om hun mening hierover met het fonds te delen. Wij zijn hier blij mee en zullen jullie mening meewegen bij het vaststellen van het beleid.

Verlagen

De laatste maand van 2020 stond in het teken van het mogelijk verlagen van de pensioenen in 2021. We hebben een speciale pagina op onze website gemaakt met veel gestelde vragen en een rekenhulpje. Ook hebben we drie video's gemaakt. Hierin praten we met 3 verschillende deelnemers over hun persoonlijke situatie en wat verlagen voor hen zou betekenen.

Missie en Visie

Op 7 oktober 2020 heeft het bestuur tijdens een workshop de missie en visie van het fonds besproken en verhelderd. Deze zijn in de bestuursvergadering van 16 december 2020 vastgesteld. In 2021 geeft het fonds hier een vervolg aan als het bestuur aan de slag gaat met de uitwerking van de nieuwe strategie.

Facebook

Het aantal volgers van de pagina Pensioen Schoonmaak blijft stijgen. Dit jaar zijn we door de 6.000 volgers heen geschoten. Ook het aantal likes, reacties en keren dat een bericht is gedeeld, is hoger dan in 2019. De pagina leeft echt onder de schoonmakers. Dat hebben we ook gemerkt met de berichtgeving over Corona en over het onderwerp beleggen. Op deze onderwerpen waren er bovengemiddelde veel reacties.

Financieel beleid

2020 was voor de beleggingen een goed jaar. De waarde van de onze beleggingen steeg van 5,9 miljard euro naar 6,7 miljard euro. Dat is een stijging van ongeveer 14 procent. Dit kwam door een beleggingsrendement van 9,4 procent en de inleg van pensioenpremies. Ondanks dat we een goed beleggingsrendement hebben, hebben we ook nu niet genoeg geld om de pensioenen van nu én voor later volledig te kunnen betalen. Het geld dat we nodig hebben moeten we bepalen op basis van een voorgeschreven rente. Dit noemen we de rekenrente. Deze rekenrente is nog lager dan vorig jaar. Hoe lager deze rente is, hoe meer geld wij nu moeten hebben om later alle pensioenen te kunnen uitbetalen.

Geld voor uitbetalen pensioenen

Wij moeten geld uitbetalen aan iedereen die nu met pensioen is. Ook reserveren we voor iedereen die straks met pensioen gaat. BPF Schoonmaak moet ervoor zorgen dat er voldoende geld is om al die pensioenen te kunnen betalen. Het bedrag dat we daarvoor nodig hebben, is 7,4 miljard euro aan het eind van 2020. Dit bedrag is onze pensioenverplichting aan alle deelnemers.

Dekkingsgraad

Of wij voldoende geld hebben om alle pensioenen te kunnen betalen, dat meten we met de dekkingsgraad. Als de dekkingsgraad 100 procent is, is er precies genoeg geld om alle pensioenen nu en in de toekomst uit te betalen. De hoogte van de dekkingsgraad hangt af van:

- hoeveel geld het fonds bezit (het vermogen). Eind 2020 hadden we 6,7 miljard euro
- hoeveel pensioen het fonds nu én later moet betalen (de pensioenverplichtingen): dat is 7,4 miljard euro

Eind december 2020 is de dekkingsgraad 90,5 procent.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad daalde van 92,8 procent aan het eind van 2019 naar 85,5 procent aan het eind van 2020.

Elk jaar stijgen de prijzen van producten. Om de koopkracht van jullie pensioen mee te laten stijgen, dit noemen we indexeren, moet de beleidsdekkingsgraad meer dan 115,3 procent zijn. 85,5 procent is dus veel te laag. Als we niet binnen 10 jaar op 115,3 procent kunnen zitten, moeten we de pensioenen verlagen. Minister Koolmees heeft aangegeven dat als de dekkingsgraad boven de 90 procent is aan het eind van 2020, dat een pensioenfonds dan 12 jaar over dat herstel mag doen. Elk jaar rekenen we opnieuw uit of we tijdig kunnen herstellen. Dat is gelukkig nog steeds het geval. In 2020 hoefden we de pensioenen niet te verlagen.

Reële dekkingsgraad

Bij de reële dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de verwachte stijging van de prijzen. Een reële dekkingsgraad van 100 procent betekent dat de pensioenen jaarlijks kunnen stijgen zodat u hetzelfde kan blijven kopen wanneer de prijzen stijgen. Dit heet indexeren. Een reële dekkingsgraad lager dan 100 betekent dat het pensioenfonds te weinig geld heeft om pensioenen te verhogen of dat de pensioenen misschien moeten worden verlaagd. De reële dekkingsgraad van ons fonds eind 2020 was 69,6 procent.

Eigen vermogen

Het is belangrijk dat we meer geld hebben dan dat we aan pensioenen moeten uitbetalen. Onze bezittingen moeten dus groter zijn dan onze pensioenverplichtingen. Dan hebben we een positief eigen vermogen. Hoe

hoog dit eigen vermogen moet zijn, is in de wet vastgelegd. De wet zegt dat we geld opzij moeten zetten om risico's op te vangen. Hoeveel? Hiervoor heeft De Nederlandsche Bank (DNB) een berekening bedacht. Met het eigen vermogen kunnen we risico's opvangen. In het hoofdstuk Risicobeheer leggen we meer uit over deze risico's.

Er staat in de Pensioenwet een vereist eigen vermogen en een minimaal vereist eigen vermogen.

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen is 4,3 procent van de pensioenverplichtingen. Dat betekent dat we een beleidsdekkingsgraad nodig hebben van 104,3 procent of hoger. Eind 2020 was ons eigen vermogen lager dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen is het vermogen waarmee we het komende jaar bijna alle risico's kunnen opvangen. Dat wil zeggen: in 39 van de 40 gevallen. Eind december 2020 was dat 15,3 procent van de pensioenverplichtingen. Dat betekent dat de beleidsdekkingsgraad 115,3 procent of hoger moet zijn.

Tekort

Eind 2020 was ons eigen vermogen negatief. Dit is ook af te lezen aan onze dekkingsgraad die eind 2020 beneden 100 procent is. Het eigen vermogen is daarmee veel lager dan het vereist eigen vermogen (+ 15,3 procent). Het is ook lager dan het minimaal vereist eigen vermogen (+ 4,3 procent). Omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen is er sprake van een tekort ten opzichte van het vereist eigen vermogen.

Reserves

Het fonds heeft drie reserves:

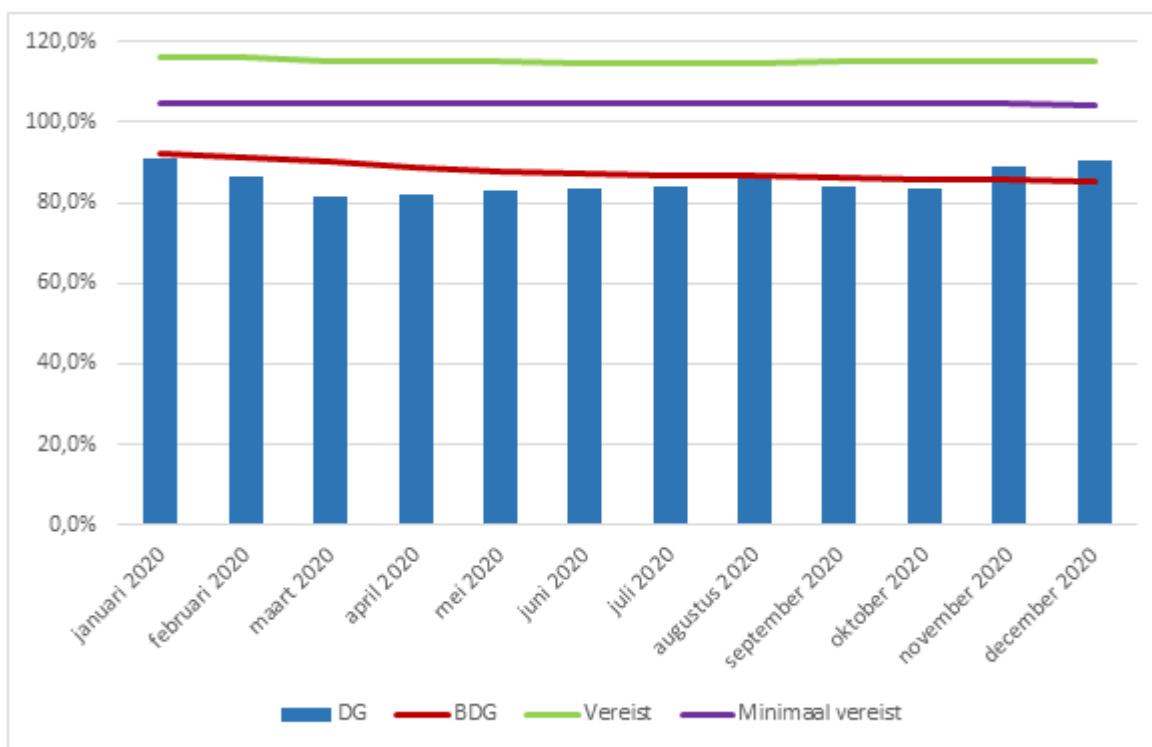
1. Om beleggingsrisico's op te vangen
2. Om andere risico's op te vangen, zoals in de uitvoering en verzekeringen
3. Om het opbouwpercentage te handhaven. Dat is nodig als de premie onvoldoende is in de toekomst

De eerste twee reserves vormen samen het eigen vermogen. Is het eigen vermogen hoger dan het vereist eigen vermogen? Dan heeft het fonds een vrije reserve. In 2020 was het eigen vermogen lager. Dat betekent dat de vrije reserve negatief is.

De derde reserve hoort niet bij het eigen vermogen. Deze reserve noemen we het premiedepot. Deze reserve gebruikten we om te zorgen dat we het opbouwpercentage niet hoeven te verlagen of om te voorkomen dat we de pensioenen moeten verlagen. In 2020 is het volledige bedrag, wat in het premiedepot zat, gebruikt om het opbouwpercentage in 2020 niet te hoeven verlagen. Het premiedepot is daarna dus nul.

Ontwikkeling dekkingsgraad

In de volgende grafiek zien jullie de maandelijkse dekkingsgraad (DG) van BPF Schoonmaak in 2020 in de blauwe kolommen staan. Ook zien jullie de beleidsdekkingsgraad (BDG; rode lijn), het minimaal vereiste vermogen (de paarse lijn) en het vereiste vermogen (de groene lijn).

Hieronder zien jullie de oorzaken van de verandering in de dekkingsgraad in het afgelopen jaar.

Tabel 1 Invloed van factoren op de verandering van de dekkingsgraad over 2020

	Dekkingsgraad
Stand per 31 december 2019	92,4%
Premie	-1,2%
Uitkeringen	-0,1%
Indexering	0,0%
Renteverandering	-13,1%
Overrendement	9,0%
Wijziging actuariële grondslagen	2,4%
Overig	1,1%
Stand per 31 december 2020	90,5%

- Door de wijze waarop wij de premie voor 2020 eind 2019 hebben vastgesteld en door de dalende rente, daalde de dekkingsgraad het afgelopen jaar met 1,2 procent.
- De rente is belangrijk. Het pensioenfonds rekent daarmee uit wat we nodig hebben om alle pensioenen te kunnen betalen. Onze pensioenverplichtingen stijgen als de rente daalt en dalen als de rente stijgt. Als de rente daalt, moeten wij dus meer geld hebben om alle pensioenen, nu en later, te betalen. De gemiddelde rente daalde in 2020 van 0,8 procent naar 0,2 procent. Hierdoor is het bedrag dat we moesten reserveren voor pensioenen veel hoger geworden. Dit zorgde voor een daling van de dekkingsgraad met 13,1 procent.
- De waarde van onze beleggingen steeg met 6,2 procent. Maar de rente veranderde ook. En het fonds heeft maatregelen getroffen om zich tegen een rentedaling te beschermen. Als we het rendement van deze bescherming meerekenen, is de waarde van onze beleggingen in 2020 gestegen met 9,4 procent. Dit

zorgde voor een stijging van de dekkingsgraad van 9,0 procent.

- De dekkingsgraad is met 2,4 procent gestegen door wijzigingen in actuariële grondslagen. De levensverwachting is aangepast. Onze deelnemers leven minder lang dan het gemiddelde van de bevolking. Hoewel dit verschil is verminderd ten opzichte van het vorig onderzoek. Hierdoor is de dekkingsgraad met 2,8 procent gestegen. Daarnaast zijn de kosten voor toekomstige arbeidsongeschikten toegenomen. Hierdoor daalde de dekkingsgraad met 0,4 procent.
- De verlaging van het opbouwpercentage voor 2021 leidt tot minder pensioenopbouw voor arbeidsongeschikten. Dit leidde tot een stijging van de dekkingsgraad van 1,0 procent. Samen met het saldo van de overige resultaten steeg de dekkingsgraad met 1,1 procent.

Geen indexatie

Als het bestuur de pensioenen verhoogt dan doet het pensioenfonds dat om de pensioenen mee te laten groeien met de stijging van de prijzen. Dit heet indexatie. Jullie kunnen dan met je pensioen evenveel blijven kopen. BPF Schoonmaak verhoogt de pensioenen alleen als het pensioenfonds genoeg geld heeft. Ieder jaar per eind juni bekijkt het bestuur of dat kan. Hier heeft het bestuur regels voor afgesproken die volgen uit de wet.

Eind juni 2020 was de beleidsdekkingsgraad te laag om te indexeren. Hiervoor had de beleidsdekkingsgraad eind juni 2020 namelijk minimaal 114,7 procent moeten zijn. Op 30 juni 2020 was de beleidsdekkingsgraad 87,2 procent. Dat betekent dat we te weinig geld hebben om te indexeren.

De regels die wij hebben om te indexeren zijn:

- Beleidsdekkingsgraad eind juni 2020 < 114,7 procent: geen indexatie
- Beleidsdekkingsgraad groter dan 114,7 procent en kleiner dan 124,1 procent (TBI-grens): gedeeltelijke indexatie
- Beleidsdekkingsgraad > 124,1 procent (TBI-grens): volledige indexatie

TBI betekent Toekomst Bestendige Indexatie. De TBI-grens is de dekkingsgraad waarboven we de pensioenen volledig mogen indexeren. Eind juni 2020 was de TBI-grens 124,1 procent en eind juni 2019 123,3 procent.

Herstelplan

De beleidsdekkingsgraad van BPF Schoonmaak was op 31 december 2015 lager dan het vereiste eigen vermogen. In de wet is vastgelegd dat alle pensioenfondsen met een tekort een plan moeten maken om ervoor te zorgen dat de dekkingsgraad weer hoog genoeg wordt. Dat is het herstelplan. Het fonds heeft daarom een herstelplan ingediend bij DNB. In het herstelplan geeft het fonds aan hoe het gaat zorgen voor voldoende eigen vermogen. DNB heeft dit plan goedgekeurd.

BPF Schoonmaak had ook eind 2020 niet voldoende eigen vermogen. Daarom dient het fonds in het eerste kwartaal van 2021 een aangepast herstelplan in. Het fonds heeft gebruikgemaakt van een hersteltermijn van tien jaar. Uit het herstelplan volgt dat het fonds binnen tien jaar kan zorgen voor voldoende eigen vermogen.

Premies in 2020

In het jaar 2020 was de premie 20,1 procent van de pensioengrondslag. Dit noemen we de feitelijke premie. De pensioengrondslag is het deel van het salaris waarover u pensioen opbouwt. U als werknemer betaalt 10,3 procent premie. Het overige deel betaalt uw werkgever.

De werkgever betaalde in 2020 ook 1,3 procent premie voor een regeling voor werknemers die geboren zijn vóór 1956. Dit is de overgangsregeling. Hun pensioenen werden door wettelijke maatregelen in 2006 lager.

De overgangsregeling vult op de pensioendatum hun pensioen aan. De huidige 1,3 procent is naar verwachting voldoende om deze overgangsregeling te betalen. De overgangsregeling is eind 2020 geëindigd.

Premie en pensioenopbouw 2021

Pensioen is duurder geworden. Dit komt doordat pensioenopbouw wordt gefinancierd uit premie en beleggingsrendement. Door wettelijke voorschriften moeten we in de premie voor 2020 met lagere rendementen rekening houden. Door rekening te houden met verwachte rendementen wordt de opbouw gedeeltelijk gefinancierd uit rendement. Het is onzeker dat wij dit meerdere rendement in de toekomst maken. Wij willen voor 90 procent van de financiering van de opbouw hier geen voorschot op nemen (premedekkingsgraad 90 procent). Gevolg hiervan is dat de premie omhoog moet of de pensioenopbouw omlaag. In 2020 hebben we beide kunnen voorkomen door het premiedepot te gebruiken. Na inzet van het premiedepot is dat eind 2020 leeg. Voor 2021 hebben cao-partijen besloten de premie van 20,1 procent van de pensioengrondslag te verhogen naar 21,4 procent. De premie van 1,3 procent voor de overgangsregeling is in 2021 niet meer nodig voor de overgangsregeling. Zo blijft de totale premie gelijk. Dit is niet genoeg om de pensioenopbouw gelijk te houden. De opbouw van het ouderdomspensioen voor 2021 is verlaagd van 1,576 procent naar 1,104 procent van de pensioengrondslag. Dit betekent dat u met de premie die u betaalt nu minder pensioenrechten opbouwt.

Ook het niet-ingegane partnerpensioen en wezenpensioen worden lager, omdat die zijn gekoppeld aan het ouderdomspensioen. Het levenslange partnerpensioen is 70 procent van het ouderdomspensioen dat de deelnemer zou hebben opgebouwd bij doorwerken tot 67 jaar. Het wezenpensioen is 20 procent van het partnerpensioen.

Kostendekkende premie

De kosten van pensioen kunnen op verschillende manieren worden berekend:

- Eén manier is om de kosten te berekenen met de rentetermijnstructuur (RTS). Dit noemen we de zuivere kostendekkende premie.
- Een andere manier is om uit te gaan van het verwacht reëel rendement. Deze manier probeert om jaarlijkse schommelingen bij de vaststelling van de premie te voorkomen. Bij de bepaling van dit rendement wordt rekening gehouden met een hoger verwacht rendement dan de RTS. Dit rendement wordt verlaagd met de verwachte waardevermindering doordat producten duurder worden (inflatie). Het verwacht reëel rendement voor het pensioen 2020 is gemiddeld 2,25 procent. De berekende premie noemen we de gedempte kostendekkende premie.

De premies staan hieronder.

Tabel 2 Berekende premies

Bedragen in duizenden euro's

	2020	2019
Zuivere kostendekkende premie	387.491	316.041
Feitelijke premie	232.973	231.098
Gedempte kostendekkende premie	243.998	227.865

De feitelijke premie is 11.025 lager dan de gedempte kostendekkende premie. Er is 95.307 aan het premiedepot onttrokken. Hoe de feitelijke premie is samengesteld laten we hieronder zien.

Tabel 3 Samenstelling feitelijke premie

Bedragen in duizenden euro's

	2020	2019
Werknemersgedeelte	119.384	118.423
Werkgeversgedeelte	113.589	112.675
	232.973	231.098

De tabellen hieronder laten zien hoe de zuivere kostendeekkende premie en de gedempte kostendeekkende premie zijn samengesteld.

Tabel 4 Samenstelling zuivere kostendeekkende premie

Bedragen in duizenden euro's

	2020	2019
Kosten pensioenopbouw	317.385	255.762
Pensioenuitvoeringskosten *	20.018	17.358
Mutatie dekking voor excassokosten in Technische voorzieningen	-1.646	-1.326
Solvabiliteitsopslag	51.734	44.247
	387.491	316.041

Tabel 5 Samenstelling gedempte kostendeekkende premie

Bedragen in duizenden euro's

	2020	2019
Kosten pensioenopbouw	225.626	211.833
Pensioenuitvoeringskosten *	20.018	17.358
Mutatie dekking voor excassokosten in Technische voorzieningen	-1.646	-1.326
	243.998	227.865

*In 2019 is de berekening van de gedempte kostendeekkende premie en de zuiver kostendeekkende premie aangepast. Voortaan gaan we bij de berekening uit van de ex-ante uitvoeringskosten. Tot en met 2019 gingen we uit van de ex-post uitvoeringskosten. De ex-post uitvoeringskosten in 2020 waren 16.699.

Beleggingen

BPF Schoonmaak belegt jullie pensioengeld. Dit doen wij zodat jullie meer pensioen opbouwen. In ons beleggingsbeleid staat hoe wij omgaan met beleggingen. Het is belangrijk dat onze beleggingen een goed rendement opleveren. Het is ook belangrijk dat we niet teveel risico nemen.

Een groot deel van jullie pensioen moeten we namelijk nog verdienen. De ervaring leert dat pensioen voor twee derde uit beleggingsrendement bestaat en voor een derde uit ingelegde premies.

Verantwoord beleggen

Wij willen op een goede manier beleggen. We vinden het milieu, mensenrechten en arbeidsnormen belangrijk. Ook vinden wij het belangrijk dat bedrijven waarin wij beleggen goed met hun werknemers omgaan. Bij het beleggen willen we daarom rekening houden met risico's die verband houden met milieu en klimaat, mensenrechten, arbeidsnormen en corruptie.

Het pensioenfonds heeft het convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) ondertekend. Hierin hebben wij en andere pensioenfonds afspraken gemaakt over de implementatie van de richtlijnen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en van de Verenigde Naties (UNGP's). Deze richtlijnen zijn erop gericht om negatieve effecten van een onderneming (of de keten erachter) in kaart te brengen, te prioriteren en te verbeteren. Wij hebben ons beleid aangepast om te kunnen voldoen aan deze richtlijnen.

In 2020 hebben we een vragenlijst ingevuld van de Monitoringscommissie. Dit is input geweest voor het rapport 'Eerste Voortgangsmeting IMVB Convenant Pensioenfonds'. Het rapport geeft inzicht hoe goed de pensioenfonds die het convenant hebben ondertekend op de peildatum voldoen aan de hoofdindicatoren. In 2021 gaat BPF Schoonmaak verder met het invoeren van de aandachtsgebieden uit dit convenant.

Engagement

We kijken elk kwartaal of de bedrijven waarin wij beleggen zich houden aan de normen van de Verenigde Naties. Wanneer zij dat niet goed doen, dan gaan we hierover praten met deze bedrijven. Dat doen we samen met andere beleggers. We noemen dit 'normatief engagement'. We willen dat het bedrijf maatregelen neemt, waardoor ze zich in de toekomst wel aan de normen kunnen houden. In 2020 hebben we met 106 bedrijven gesproken over 138 misstanden. Hiervan gingen 59 misstanden over mensenrechten, 46 over arbeidsnormen, 14 over milieu en 19 over corruptie. In het jaar 2020 zijn 26 gesprekken met bedrijven succesvol afgesloten. Dat betekent dat de ondernemingen hun bedrijfsvoering voldoende hebben verbeterd of niet meer betrokken zijn bij de misstand.

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Wij stemmen ook op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven. Zo hebben we in 2020 gestemd op 1504 aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven die zich niet aan de normen houden. Deze aandeelhoudersvergaderingen vinden wereldwijd plaats. In totaal is door het pensioenfonds op 20.660 agendapunten gestemd. In 2020 is op circa 17 procent van alle agendapunten tegen het management gestemd. Het gaat hier vooral om de benoeming van bestuurders van ondernemingen en beloningsbeleid. Door aandeelhouders ingediende resoluties (agendapunt) over milieu, sociale en governance kwesties zijn na een uitvoerige analyse vaak door het bedrijf overgenomen.

Uitsluiting

Wanneer praten niet helpt, dan stoppen we met het beleggen in deze bedrijven. Om deze reden hebben we besloten om niet te beleggen in 31 bedrijven die structureel arbeidsnormen overtreden, mensenrechten schenden, het milieu vervuilen of corrupt zijn. We beleggen ook niet in bedrijven die dingen doen waar wij

het niet mee eens zijn. Zo beleggen we niet in 56 bedrijven die kernwapens, chemische wapens, biologische wapens, antipersoonsmijnen of clusterbommen maken. We beleggen ook niet in leningen van landen die volgens de Verenigde Naties veel verkeer doen.

Milieu en klimaat

In 2020 hebben we veel gesproken over hoe we klimaat- en andere milieurisico's in onze beleggingen kunnen beperken. In 2020 hebben we deze risico's voor het eerst gemeten. In 2021 gaan we hiermee verder.

Op onze website kunnen jullie meer lezen over hoe wij verantwoord beleggen. Ook staan daar onze rapportages over de uitvoering van dit beleid.

Beleggingen nu

In de volgende tabel staat onze beleggingsportefeuille. Daar zitten alle beleggingen van het fonds in. Wij hebben onze beleggingen verdeeld over een matchingportefeuille en een returnportefeuille.

Matchingportefeuille

Ons grootste risico is het renterisico. Met de matchingportefeuille zorgen we er voor dat het effect van dit renterisico op onze dekkingsgraad kleiner wordt. Dit doen wij door 40 procent van het renterisico van de dekkingsgraad af te dekken. We doen dat zoveel mogelijk met Europese staatsobligaties. We hebben ook renteswaps nodig.

Returnportefeuille

De beleggingen in de returnportefeuille hebben als doel om geld te verdienen. Wij beleggen in aandelen van bedrijven over de hele wereld. We hebben ook beleggingen waar we een vaste rente voor krijgen zoals obligaties van bedrijven, obligaties van opkomende landen en hypotheekleningen. Ook beleggen we in woningen en winkels. Tot slot zorgen we altijd dat we liquide middelen hebben.

We hebben ook nog alternatieve beleggingen in infrastructuur en private equity. Dit zijn ingewikkelde beleggingen. Daarom hebben we eerder al besloten daarmee te stoppen. De verkoop van deze beleggingen vergt echter veel tijd. Het is nog een heel klein deel van de portefeuille.

Tabel 6 De beleggingsportefeuille van het fonds

Bedragen in duizenden euro's

	2020			2019	
Matching	Bedrag	Percentage	Normportefeuille	Bedrag	Percentage
Staatsobligaties en renteswaps	2.495.053	37,63%	39,50%	2.320.485	39,15%
Return					
Aandelen	1.954.740	29,48%	26,00%	1.628.066	27,47%
Vastrentende waarden	1.662.008	25,07%	25,00%	1.475.492	24,90%
Alternatieve beleggingen	13.441	0,20%	0,00%	20.860	0,35%
Vastgoed	475.012	7,16%	9,00%	449.790	7,59%
Liquide middelen	30.095	0,46%	0,50%	32.274	0,54%
Totaal	6.630.349	100,00%	100,00%	5.926.967	100,00%
Valuta-afdekking	32.778			12.569	
Totaal met valuta-afdekking	6.663.127			5.939.536	

Waar zijn we in 2020 mee bezig geweest?

2020 was een bijzonder jaar. De waarde van de beleggingen is door de coronacrisis in het voorjaar hard gedaald. In de rest van 2020 is de waarde weer sterk gestegen. Het letten op de portefeuille, nadenken over wat er met de beleggingen zou kunnen gebeuren en zorgen dat alles bleef doordraaien heeft de commissie vermogensbeheer en het bestuur in 2020 veel tijd gekost. Door de coronacrisis moesten we onze besprekingen via de computer vanuit huis gaan doen. Dat was wel even wennen, maar al snel was het heel normaal en bleek het ook veel tijdswinst op te leveren.

Corona heeft er toe geleid dat een aantal beslissingen die we in 2019 hebben genomen anders of niet zijn uitgevoerd. Ieder jaar stellen we aan het eind van dat jaar een nieuw beleggingsplan in het bestuur vast. De aanpassingen in dat plan voeren we dan op 1 april van het nieuwe jaar door. Dit jaar kon dat pas in mei. Eind maart en begin april was de onzekerheid in de financiële markten te groot. Ook waren wij van plan om in 2020 een extra belegging in winkels te doen. Door de coronacrisis hebben we dat plan niet uitgevoerd.

Dit jaar hebben we opnieuw gekeken naar onze beleggingen. We hebben ons de volgende vraag gesteld: waarom zijn deze beleggingen goed voor het pensioenfonds? Helpen de verschillende beleggingen ons om een goed resultaat te behalen en onze risico's te beheersen? Voor elke beleggingscategorie leggen wij de antwoorden op deze vragen vast in een investment case. We hebben ook gekeken naar de partijen die voor ons beleggen. Dit zijn onze vermogensbeheerders. De conclusie is dat we nog steeds vertrouwen hebben in de verschillende beleggingen en onze vermogensbeheerders.

Op 1 januari 2021 is het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie gestapt. Dat noemen we de Brexit. De commissie Vermogensbeheer heeft er samen met onze uitvoerders voor gezorgd dat de gevolgen hiervan voor het fonds beperkt zijn geweest. We hebben onderzocht of we kunnen blijven handelen. Ook hebben we uitgezocht of we na de Brexit nog wel met onze vermogensbeheerders en onze bewaarnemer konden samenwerken. In 2020 hebben we verschillende contracten aangepast. Onze bewaarnemer Northern Trust heeft haar activiteiten van Londen naar Luxemburg verhuisd. De effecten van Brexit zullen ook in 2021 nauwkeurig worden gevolgd. Daar waar nodig zal het bestuur tijdig stappen zetten om ongehinderd te

kunnen blijven handelen.

Beleggingsresultaten over 2020

Het gerapporteerde rendement van het pensioenfonds over 2020 was 9,4 procent. In de tabel hieronder ziet u hoe het in 2020 ging met onze beleggingen. Wij vergelijken het resultaat van onze portefeuille met het resultaat van de markt. Het resultaat van de markt, dat noemen we een 'benchmark'. De rendementen van de benchmark zien jullie ook in de tabel. Het rendement van de totale portefeuille blijft in 2020 wat achter bij de benchmark.

Van de rendementen die we hebben behaald, hebben we de kosten voor het vermogensbeheer nog niet geheel afgetrokken.

Tabel 7 Beleggingsresultaten van het fonds over 2020

	Rendement van het fonds	Rendement van de benchmark
Totaal Matching	12,7%	13,2%
Staatsobligaties en renteswaps	12,7%	13,2%
Totaal Return	4,7%	4,3%
Aandelen	7,5%	6,8%
Vastrentende waarden	1,6%	1,4%
Alternatieve beleggingen	-14,5%	4,0%
Vastgoed	4,3%	4,0%
Liquide middelen	-0,7%	-0,5%
Totaal portefeuille	8,2%	8,4%
Totaal met valuta-afdekking	9,4%	9,5%

Resultaat op de matching portefeuille

Ons grootste risico is het renterisico. Dat renterisico wil het pensioenfonds beperken. Dat heet afdekken. Dat doet het pensioenfonds met de matching portefeuille. Het pensioenfonds dekt het renterisico voor 40 procent af.

In de eerste maanden van 2020 daalde de rente heel hard. Daarna is de rente nauwelijks gestegen.

Omdat de rente is gedaald, is het rendement op de matchingportefeuille positief. Dat willen we ook. Door de daling van de rente is het bedrag dat we moeten hebben om pensioenen te kunnen uitkeren ook hoger geworden. De matching portefeuille heeft in 2020 een rendement gehaald van 12,7 procent. Omdat wij het renterisico met name afdekken met staatsobligaties blijft dit rendement iets achter bij de benchmark.

Dit jaar hebben we gekeken hoe we de opbrengst van deze beleggingen kunnen verbeteren. In de matchingportefeuille beleggen we in staatsobligaties. Wij hebben alleen staatsobligaties van Nederland, Duitsland en Frankrijk. We hebben onderzocht om ook te beleggen in obligaties van andere landen uit

Europa. We hebben ook onderzocht om te beleggen in leningen die worden gegarandeerd door een Europese overheid. Onze conclusie is dat dit kan, maar dat we dan minder zouden verdienen. Daarom is besloten geen wijziging aan te brengen in de matchingportefeuille.

Resultaat op de return portefeuille

Voor de return portefeuille was 2020 uiteindelijk ook een goed jaar. Het resultaat is 4,7 procent. Bijna alle beleggingen in deze portefeuille deden het goed. Alleen de alternatieve beleggingen en bij het beleggen van de liquiditeiten was het resultaat negatief. Hierna gaan we hier dieper op in.

Aandelen

Het ging in het begin van het jaar niet goed met aandelen. Vanaf maart ging het beter. Belangrijke sectoren zoals IT-bedrijven, farmacie en vervoer deden het goed dankzij de coronacrisis. China nam goede maatregelen tegen de coronapandemie. Mensen durfden weer meer te kiezen voor beleggingen met een hoger risico. Daardoor werden de aandelen meer waard. De aandelen behaalden een rendement van 7,5 procent in 2020. Het benchmarkresultaat kwam uit op 6,8 procent. Daarmee deden we het beter dan de benchmark.

Beleggingen met vaste rente

Wij beleggen het geld niet alleen in aandelen, maar ook in beleggingen met vaste rente, dit noemen we vastrentende waarden. Dat zijn bijvoorbeeld leningen aan bedrijven of overheden. Op het geld dat wij uitlenen aan bedrijven en aan overheden ontvangen wij een vast bedrag aan rente. Deze beleggingen worden minder waard als de rente stijgt en meer als de rente daalt. Voor deze beleggingen is de rente in 2020 gedaald. Het resultaat van deze portefeuille is 1,6 procent.

In 2020 hebben we nagedacht over het toevoegen van beleggingen waarvan de waarde meebeweegt met de inflatie. Dit noemen we inflatie gerelateerde beleggingen. We denken dat deze beleggingen ons kunnen helpen om het risico van inflatie te beperken. We hebben besloten dit in 2021 verder te onderzoeken.

Alternatieve beleggingen

Wij hebben onze alternatieve beleggingen bijna allemaal verkocht. En is nog maar een klein stukje over. Dat zullen we ook verkopen wanneer dat voor een goede prijs kan. De alternatieve beleggingen behaalden in totaal een negatief rendement van -14,5 procent.

Vastgoed

Onze vastgoedbeleggingen bestaan uit beleggingen in woningen en winkels. In 2020 wilden wij een extra belegging in winkels doen. Door de coronacrisis hebben we besloten dat niet te doen.

Het ging in 2020 goed met ons vastgoed, vooral met de woningen. Ons rendement was in 2020 4,3 procent. De benchmark was licht lager met 4,0 procent.

Valutarisico

Het pensioenfonds heeft beleggingen in veel landen met andere valuta's dan de euro. Wanneer de wisselkoers van een valuta met de euro verandert, kan daaruit winst ontstaan, maar het kan ook geld kosten. Dit valutarisico willen wij beperken. Dat doen we door dit valutarisico af te dekken. We dekken alleen risico's af van de belangrijkste valuta: de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen.

De valuta-afdekking heeft in 2020 winst opgeleverd voor het pensioenfonds. Dat komt, omdat de Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen allemaal ten opzichte van de euro zijn gedaald.

Z-score

Schoonmaak- en glazenwassersbedrijven zijn verplicht aangesloten bij BPF Schoonmaak. Zij kunnen vrijstelling krijgen als onze beleggingen niet genoeg opleveren. Ieder jaar meten wij het resultaat van onze beleggingen. Dat heet de 'Z-score'. Met de Z-scores over vijf jaar achter elkaar bepalen we of het rendement goed genoeg is geweest. Dit behaalde rendement van BPF Schoonmaak wordt vergeleken met een door de wet bepaalde maatstaf. Dit heet de performancetoets. We zijn voor deze toets geslaagd als de uitkomst groter is dan -1,28.

- De Z-score over 2020 is 0,35.
- De performancetoets over 2016 tot en met 2020 komt uit op 1,84.

De beleggingen leveren genoeg op.

Kosten van vermogensbeheer in 2020

Beleggen brengt kosten met zich mee. Kosten van aankoop en verkoop van beleggingen, maar ook kosten van advies en kosten van bewaring van beleggingen en nog veel meer andere kosten. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de kosten van ons fonds. Hierbij worden de 'aanbevelingen uitvoeringskosten' van de Pensioenfederatie gevolgd.

Van het gerapporteerde rendement in de tabel 'Beleggingsresultaten van het fonds over 2020' (9,43 procent) zijn niet alle kosten voor het vermogensbeheer verrekend. Dit komt doordat een deel van de kosten van beleggen direct worden verrekend en een deel van de kosten achteraf in rekening wordt gebracht. Als we wel rekening houden met alle kosten dan is dit rendement naar schatting 9,39 procent. Dit noemen we het netto rendement. Het bruto rendement, dat is het rendement zonder aftrek van alle kosten is ongeveer 9,54 procent. Het verschil tussen het bruto en het netto rendement is 0,15 procent. Dit is gelijk aan de kosten vermogensbeheer zoals in onderstaande tabel (tabel 8) is opgenomen.

De kosten zijn als wij ze weten, de werkelijke kosten. Soms weten we ze niet, of niet precies genoeg, dan werken we met schattingen. Dit laatste geldt vooral wanneer we beleggen via beleggingsfondsen.

De AFM merkte op dat het fonds de kosten vermogensbeheer niet volledig juist in het jaarverslag 2019 heeft weergegeven. We laten in de onderstaande tabel nu ook de transactiekosten in relatie tot het gemiddeld belegd vermogen zien. Ook over 2019 hebben we dit getal toegevoegd.

Tabel 8 Kosten vermogensbeheer 2020

Bedragen in euro's

	Beheerkosten	Performance gerelateerde beheerkosten	Totaal vermogensbeheerkosten exclusief transactiekosten	Transactiekosten	Totaal vermogensbeheerkosten 2020	Totaal vermogensbeheerkosten 2019
Vastgoed	2.354.473	-	2.354.473	68.517	2.422.990	2.187.355
Aandelen	588.410	-	588.410	245.578	833.987	775.191
Alternatieve beleggingen	171.450	-209.663	-38.213	-	-38.213	426.640
Vastrentende waarden	4.246.579	-	4.246.579	1.265.318	5.511.897	4.268.688
Overige beleggingen	142.899	-	142.899	86	142.985	157.230
Kosten overlay beleggingen	689.005	-	689.005	193.511	882.516	777.637
Kosten fiduciair beheer	1.124.867	-	1.124.867	-	1.124.867	1.056.248
Bewaarloon	259.168	-	259.168	-	259.168	234.976
Totaal	9.576.850	-209.663	9.367.188	1.773.010	11.140.198	9.883.964
Gemiddeld belegd vermogen					6.167.399.485	5.661.194.813
Totale kosten vermogensbeheer als % gemiddeld belegd vermogen					0,18%	0,17%
Waarvan kosten vermogensbeheer					0,15%	0,15%
Waarvan transactiekosten					0,03%	0,02%

De kosten vermogensbeheer bestaan uit verschillende soorten kosten; beheerkosten, performance gerelateerde beheerkosten en transactiekosten.

Beheerkosten zijn de kosten die we aan onze vermogensbeheerders betalen voor het werk dat ze doen om het vermogen te beleggen. De kosten vermogensbeheer die we in de jaarrekening laten zien zijn de beheerkosten die rechtstreeks door het fonds worden betaald. In de tabel hierboven zijn ook de beheerkosten opgenomen die in de beleggingsfondsen zijn gemaakt. Deze beheerkosten lichten we later toe.

Performance gerelateerde beheerkosten betalen wij aan een vermogensbeheerder wanneer ze een goed resultaat halen. Bijvoorbeeld als het resultaat beter is dan we verwacht hadden. Dat ze het beter doen dan de markt. Wij betalen niet graag extra geld aan partijen omdat ze het beter doen dan de markt. Toch kent onze beleggingsportefeuille nog resultaat afhankelijke afspraken voor sommige van onze alternatieve beleggingen.

Transactiekosten zijn kosten die we maken voor aanpassingen in onze portefeuille. Hiervoor moeten we transacties doen en dat kost geld. Een voorbeeld hiervan is een aan- of verkoop van aandelen. Bij aandelen en vastgoed zijn de transactiekosten de daadwerkelijke kosten. Voor de andere beleggingen zijn de kosten niet altijd heel duidelijk. Vaak zijn deze kosten onderdeel van de prijs. Om toch een indruk van deze kosten te krijgen, maken we gebruik van schattingen. Daarnaast is het bij de andere beleggingen in fondsen niet exact te bepalen welke transactiekosten voor ons zijn gemaakt. Daarom maken we een schatting van de omzet in de andere beleggingen en bepalen we op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt wat onze transactiekosten bij benadering zullen zijn.

Er zijn veel zaken die van invloed zijn op de hoogte van de vermogensbeheerkosten. Hieronder geven we een inzicht in factoren die wij belangrijk vinden.

Het soort belegging is erg belangrijk voor onze kosten. Een vermogensbeheerder die belegt in minder goed verhandelbare producten, vraagt bijvoorbeeld meer voor zijn diensten. Dat geldt ook voor de beheerder die belegt in beleggingen die heel complex zijn. Daarom zijn de kosten voor onze vastgoed portefeuille bijvoorbeeld hoger dan die voor onze aandelenportefeuille.

Wij willen vooral beleggingen die goed verhandelbaar zijn en die niet complex zijn. Daarom zijn onze beheerkosten per saldo niet hoog. Omdat het voor onze portefeuille goed is, beleggen we ook in beleggingscategorieën met een wat hogere vergoeding.

Een tweede reden waarom we meer zouden willen betalen aan een vermogensbeheerder is als we van een vermogensbeheerder vragen om juist andere dingen te doen dan de markt. Dit noemen we actief beleggen. De vermogensbeheerder probeert dan door middel van kennis en kunde de juiste aandelen, obligaties of woningen te kopen. De praktijk leert dat het heel moeilijk is voor vermogensbeheerders om de extra kosten die zij rekenen meer dan goed te maken.

Al enkele jaren beleggen wij daarom op een simpele manier. Ons doel is dat we ieder jaar het rendement van de benchmark halen. Dit noemen we passief beleggen. Passief beleggen is ook goedkoper dan actief beleggen. Wij beleggen veel passief. Daarom hoeven wij ook weinig aanpassingen in onze portefeuille te doen. Dat scheelt weer transactiekosten. Zo houden we meer van de premie en de beleggingsrendementen over voor een goed pensioen voor onze deelnemers.

We zien wel dat het moeilijk wordt om de kosten van vermogensbeheer verder te laten dalen. Dat komt omdat wij vinden dat we in onze beleggingen meer rekening moeten houden met maatschappelijk verantwoord beleggen. Dat zal leiden tot extra vermogensbeheerkosten omdat we de vermogensbeheerders vragen om hiervoor extra kennis en kunde op te bouwen. Ook moeten we geld uitgeven om met bedrijven in gesprek te gaan. Wij vinden deze kostenontwikkeling verantwoord.

Tot slot geldt dat hoe meer een vermogensbeheerder voor ons kan beleggen hoe lager de kosten zullen zijn die hij in rekening wil brengen. Daarom willen we het vermogen niet te veel spreiden over verschillende vermogensbeheerders. We maken daarbij ook gebruik van onze fiduciair vermogensbeheerder Achmea IM. Achmea IM doet dit fiduciaire beheer niet alleen voor ons maar ook voor andere pensioenfondsen. Als die pensioenfondsen dezelfde beleggingen als wij hebben, kan Achmea IM betere vergoedingen onderhandelen.

Naast bovengenoemde factoren zijn er nog meer factoren die van invloed kunnen zijn op de kosten. Bijvoorbeeld, vaak is een keuze voor het beleggen in een beleggingsfonds voordeliger. Als het pensioenfonds groot genoeg is, kan een eigen beleggingsportefeuille worden opgebouwd waarbij een vermogensbeheerder wordt gezocht die dat volgens de richtlijnen van het fonds wil beheren. Dit maatwerk heet een mandaat. Zeker bij grote vermogens kan een mandaat leiden tot lagere kosten dan een vergelijkbaar beleggingsfonds. Wij doen onze aandelenbeleggingen via een mandaat.

Verklaring van de ontwikkeling van de kosten 2020

De totale kosten over 2020 zijn 11,1 miljoen euro. Dat is ongeveer 0,18 procent van wat we gemiddeld in 2020 hebben belegd. De vermogensbeheerkosten bedroegen 0,15 procent en de transactiekosten bedroegen 0,03 procent.

De kosten uitgedrukt in euro's zijn in 2020 hoger dan in 2019. Dit komt omdat het gemiddelde vermogen in

2020 hoger is.

In 2020 zijn vooral de kosten van de vastrentende waarden hoger dan in 2019. Dat komt niet alleen omdat het gemiddeld belegd vermogen hoger is. We hebben het inzicht in transacties verbeterd. We weten daardoor beter wat de transacties zijn die onze High Yield vermogensbeheerder doet. Daarom kunnen we de transactiekosten nu ook beter schatten. We denken niet dat er in 2020 meer transacties zijn gedaan dan in 2019. We kennen de kosten nu wel veel beter.

Doordat we een beter inzicht hebben in onze kosten, kunnen we die ook beter zichtbaar maken voor het recente verleden. In het overzicht van 2019 hebben we daarom het bedrag aangepast van de totale beheerkosten voor de vastrentende portefeuille. Deze was circa 400.000 euro hoger in 2019 dan we eerder dachten. Het betreft fondskosten die door een van de vermogensbeheerders zijn doorberekend.

Binnen de portefeuille alternatieve beleggingen zijn de vermogensbeheerkosten in 2020 negatief. Dit komt omdat de resultaten van deze categorie niet goed zijn. Dit jaar hebben we daarom een bedrag van 209.663 euro van een van de private equity vermogensbeheerders terug ontvangen. Eerder was dit als performance gerelateerde vergoeding aan deze vermogensbeheerder uitbetaald.

Wij vinden de totale kosten van vermogensbeheer passen bij de manier waarop wij onze beleggingsportefeuille hebben ingericht. We beleggen vooral in goed verhandelbare beleggingscategorieën. Daarbij willen wij daar waar mogelijk onze portefeuille simpel inrichten.

We doen veel moeite om onze kosten laag te houden. Toch is de conclusie dat onze kosten in 2020 wat hoger zijn dan in 2019. Een belangrijke reden is dat het totale vermogen van het pensioenfonds met ruim 12 procent is toegenomen. Ook hebben we nog verborgen transactiekosten in 2020 zichtbaar kunnen maken.

Kosten in relatie tot de bijbehorende benchmark kosten

Het pensioenfonds moet voldoen aan Shareholders' rights directive (duurzaamheidswetgeving). Deze Europese wet vraagt van ons dat wij een betrokken aandeelhouder zijn van de bedrijven in de Europese Unie waarin wij beleggen. De beleggingen in deze aandelen moeten aansluiten bij de lange termijn doelstelling van het fonds. Het pensioenfonds heeft een Wereldwijd aandelenmandaat. Hierin zitten ook bedrijven uit de Europese Unie. Jaarlijks kijken wij of in dit mandaat niet te veel wordt gehandeld. Dat leidt tot hoge transactiekosten. Ook kijken we jaarlijks of de beheerkosten redelijk zijn. Het aandelenmandaat is een passief mandaat. Zo'n mandaat volgt de markt. Als er meer wordt gehandeld dan de markt moet dat komen door aan- of verkopen en aanvullende beleggingsrestricties zoals bijvoorbeeld uitsluitingen. In 2020 liggen de omloopsnelheid en de daarbij behorende transactiekosten van het mandaat in lijn met de lange termijn doelstelling van het pensioenfonds.

Hierboven hebben we een toelichting op de vermogensbeheerkosten gegeven. De kosten zoals opgenomen in de tabel 'Kosten vermogensbeheer 2020' komen niet precies overeen met de staat baten en lasten op pagina 96. Hierboven hebben we de kosten weergegeven zoals aanbevolen door de Pensioenfederatie. Daardoor nemen we naast de directe kosten ook de indirecte kosten mee en maken we onderscheid tussen de vermogensbeheerkosten en transactiekosten. In de staat van kosten en baten komen alleen de direct betaalde kosten terug. In 2020 was dit een bedrag van 3,9 miljoen euro. De transactiekosten zien we niet terug in de staat. Deze komen terug in de veranderde waarde van de beleggingen.

Risicobeheer

In deze paragraaf beschrijven wij hoe het fonds risicobeheer heeft ingericht en wat het doet om risico's te beheersen.

Inrichting Integraal risicobeheer, inschatten van risico's en beheersmaatregelen

Kennis van de risico's die wij nemen en de maatregelen om die risico's te beheersen, helpt ons bij het bereiken van onze doelen. Daarvoor hebben wij binnen het fonds het integrale risicomanagement (IRM) ingericht. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor IRM. In het plaatje op pagina 9 geven we aan hoe IRM binnen ons pensioenfonds werkt.

Drie verdedigingslijnen voor risicobeheer

Om goed met onze risico's om te gaan, hebben wij drie verschillende verdedigingslijnen ingericht. In het plaatje is dat met verschillende kleuren aangegeven. Het uitvoerend bestuur en de bestuurscommissies (Communicatie & Pensioenbeheer, Vermogensbeheer en IRM) letten de hele tijd op onze risico's en de maatregelen om die te beheersen. Dat is de eerste verdedigingslijn. De sleutelfunctiehouders Risico en Actuarieel en de compliance officer kijken vanuit de tweede lijn extra goed of de eerste lijn alles heeft gezien en helpen om alles te controleren. De sleutelfunctiehouder Interne Audit kijkt vervolgens als derde lijn of alles goed is gedaan door het fonds. Dit wordt ook door het niet-uitvoerend bestuur gedaan. Zo zorgt het fonds ervoor dat hij risico's goed kan controleren op een totaal-niveau.

Risicoregister

Voor een totaaloverzicht, houden we een risicoregister bij, waarin we alle risico's hebben ingedeeld naar de volgende aspecten:

- Missie, visie
- Besturen (Governance, Integriteit en belangenverstrengeling)
- Communiceren
- Beleggen
- Premie & Handhaving
- Uitbesteden en ICT
- Wet- en regelgeving

Dit risicoregister willen we goed bijhouden, zodat we blijven opletten of risico's veranderen. Wij hebben dit jaar weer een groot deel van onze risico's opnieuw bekeken. Dan schatten we hoe groot de kans nu is dat het risico kan gebeuren en wat de gevolgen kunnen zijn als het risico zich voordoet. En dan bespreken we ook of we wel genoeg doen om er voor te zorgen dat het risico niet gebeurt. En wanneer we vinden dat we niet genoeg doen, dan gaan we extra maatregelen nemen. En als het nodig is, passen we bestaande maatregelen aan.

Onze commissie IRM coördineert de risicobeheeractiviteiten en beheert de risico's waar het pensioenfonds op moet letten. De commissie zorgt ervoor dat we regelmatig kijken of de risico's veranderen en toetst of de commissies hier goed op letten. Hoe we dat doen staat in ons beleidsplan IRM.

Onderzoeken en audits

Onderzoek correctheid pensioeninformatie door de Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Ons pensioenfonds heeft in 2019 meegedaan met een onderzoek van de AFM. Daarbij hebben we gekeken

of de pensioeninformatie die we aan onze deelnemers sturen die met pensioen gaan, goed is. De AFM heeft dat gecontroleerd en heeft ons in 2020 laten zien dat dit nog niet in alle gevallen goed ging. Goede informatie aan onze deelnemers vinden wij natuurlijk ook belangrijk en daarom hebben wij inmiddels gezorgd dat dit beter gaat. Bijvoorbeeld door te zorgen dat iedereen bij ons pensioenfonds op tijd een startbrief ontvangt en als een deelnemer bij ons weggaat een correcte stopbrief krijgt.

Uitbesteding van de pensioenbeheerwerkzaamheden

Op advies van de sleutelfunctiehouder interne audit heeft het pensioenfonds onderzocht of duidelijk is welke werkzaamheden onze uitvoerder APG voor ons doet, welke risico's deze werkzaamheden met zich meebrengen en welke beheersmaatregelen het fonds voor deze risico's heeft.

Naar aanleiding van het onderzoek adviseert de sleutelfunctiehouder interne audit dat het pensioenfonds duidelijker moet laten zien hoe hij de risico's wil controleren en beheersen. Het bestuur heeft al een plan van aanpak voor deze verbeterpunten vastgesteld en is met de uitvoering daarvan begonnen.

Naleving door het fonds van de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens

Op advies van de sleutelfunctiehouder interne audit heeft het pensioenfonds onderzocht in hoeverre het pensioenfonds de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens naleeft. Deze gedragslijn beschrijft hoe de pensioensector persoonsgegevens verwerkt. Met betrekking tot de pensioenadministratie is de conclusie dat de Gedragslijn goed wordt nageleefd. Uit het onderzoek bleek wel dat het pensioenfonds op sommige plekken het nog iets beter kan doen.

Naar aanleiding van het onderzoek adviseert de sleutelfunctiehouder interne audit dat het pensioenfonds moet zorgen voor een eigen privacy-beleid, een verwerkingenregister van het fonds, beleid over bewaartermijnen, inzicht in onderzoeken die zijn uitgevoerd naar gegevensbescherming en een datalekregister. Het bestuur heeft al een plan van aanpak voor deze verbeterpunten vastgesteld en is met de uitvoering daarvan begonnen.

Het fonds heeft 4 datalekken gehad waarbij er persoonsgegevens zijn gedeeld terwijl dat niet de bedoeling was. Deze lekken zijn gemeld bij de toezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Normaal moet je die meldingen binnen 72 uur aan de AP doorgeven, het fonds was hier te laat mee. De AP heeft ons hierop gewezen in een brief. Het fonds heeft maatregelen genomen, zodat deze meldingen voortaan altijd op tijd worden gedaan.

Beleggingsonderzoek door De Nederlandsche Bank (DNB)

In 2020 heeft DNB een onderzoek gedaan naar beleggingen en risicobeheer bij ons pensioenfonds. DNB heeft gezegd dat wij goed hebben nagedacht over de manier waarop wij beleggen. En DNB vindt ook dat wij ons werk voor het beleggen voor het grootste deel goed uitvoeren. Maar natuurlijk waren er ook een paar punten die kunnen worden verbeterd. We kunnen beter worden in de manier waarop we achteraf kijken hoe onze beleggingen het hebben gedaan. En hoe de vermogensbeheerders hebben gewerkt. Een ander verbeterpunt is de manier waarop de sleutelfunctiehouder Risk in de organisatie is ingebed. En het functioneren van het intern toezicht. En DNB heeft gezien dat wij bij het beleggen ook rekening willen houden met duurzaamheid en met klimaatrisico's. Daar gaan wij nog stappen in maken in de komende jaren waarbij wij aansluiting zoeken met wat jullie belangrijk vinden.

Onafhankelijkheid risicobeheer

Wij hebben ook zelf een onderzoek gedaan en gekeken of de tweede verdedigingslijn van risicobeheer onafhankelijk genoeg kan werken. We hebben naar aanleiding hiervan maatregelen genomen om het onafhankelijk risico beheer verder te verbeteren. Een van de maatregelen is dat onze onafhankelijk voorzitter het aanspreekpunt is geworden van onze sleutelfunctiehouder Risico en onze sleutelhouder Interne Audit.

Ambitie, doelstellingen en risicobereidheid

Wij voeren de pensioenregeling van sociale partners uit. Sociale partners geven aan welke pensioenpremie zij kunnen betalen. Vanuit de pensioenregeling en die premie stellen wij de pensioenopbouw vast. BPF Schoonmaak wil dat het pensioen van alle deelnemers meestijgt met de prijzen: daarvoor proberen we genoeg beleggingsrendement te behalen. Maar we vinden het ook erg belangrijk dat de pensioenen niet verlaagd hoeven te worden. We hadden in 2020 net genoeg geld om dit niet te hoeven doen. Er is altijd een kans dat we de pensioenen wel moeten verlagen.

Doelstellingen

Wij hebben, in overleg met sociale partners en het Verantwoordingsorgaan van het fonds, vastgesteld in welke mate het fonds bereid is beleggingsrisico's te lopen. En de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds. Op basis daarvan is, ook in samenspraak met sociale partners, de volgende prioriteringsmatrix van doelstellingen vastgesteld:

Voorkomen van hoge nominale kortingen	1
Voorkomen van premiestijgingen	2
Voorkomen van grote daling koopkracht	3
Realiseren hoge mate van koopkrachtbehoud	4
Realiseren hoge indexatieverwachting op korte termijn	5

Om betaling van stabiele pensioenen te realiseren moeten wij beleggen. De beleggingen worden goed verdeeld om risico's te verminderen. We verlagen de pensioenen alleen wanneer het niet anders kan. We vinden het belangrijk dat een verlaging klein blijft.

Korte termijn risicohouding

Het pensioenfonds belegt om jullie premies meer waard te laten worden. Wij beleggen voorzichtig. Deze voorzichtige risicohouding komt tot uitdrukking in de samenstelling van de beleggingen. Het korte termijn risico komt tot uitdrukking in het Vereist Eigen Vermogen (VEV). Dat geeft aan hoeveel extra geld we moeten hebben om tegenvallers op korte termijn te kunnen opvangen. Aan het eind van 2020 is het VEV vastgesteld op 15,3 procent met een standaardmodel van de toezichthouder. Dit getal laat zien dat wij niet veel risico's nemen bij het beleggen. En omdat het pensioenfonds aan het herstellen is van de lage rente, blijven we weinig risico nemen.

Lange termijn risicohouding

Elk jaar kijken we ook ver vooruit, wel 60 jaar. Dat doen we met de haalbaarheidstoets. Dan gaan we na hoe de financiële situatie van het pensioenfonds er uit ziet bij verschillende toekomstige stress situaties. De belangrijkste uitkomst in de haalbaarheidstoets is het pensioenresultaat. Dat zegt veel over het behoud van de koopkracht van jullie pensioen. Een pensioenresultaat van 100 procent betekent dat het pensioenfonds de pensioenen kan laten meestijgen met de prijzen. Wij hebben vastgesteld dat het verwachte pensioenresultaat ten minste 62 procent moet zijn. Dit betekent dat we moeten accepteren dat we de pensioenen lang niet altijd kunnen laten meestijgen met de prijzen. En dat het ook nodig kan zijn dat we de pensioenen moeten verlagen.

Wat waren onze belangrijkste risico's in 2020?

Coronacrisis

De corona uitbraak zorgde in de eerste helft van 2020 voor veel onzekerheid voor de schoonmaak- en glazenwassersbedrijven en hun medewerkers. Maar ook bij de mensen van de pensioenadministratie en de vermogensbeheerders. Die moesten allemaal thuis gaan werken en er voor zorgen dat het pensioenfonds gewoon kon blijven functioneren. Wij hebben zeker in de beginfase heel vaak contact gehad met de uitvoeringsorganisaties over wat er achter de schermen gebeurde. En over wat er zou gebeuren mochten er problemen optreden. Gelukkig zijn de uitvoeringsorganisaties prima in staat gebleken om alle processen goed door te laten gaan.

Het pensioenfonds heeft als ondersteuning de werkgevers uitstel van premiebetaling gegeven. We hebben er goed op gelet dat alle premies werden betaald. In 2020 is dat goed verlopen en er zijn gelukkig heel weinig faillissementen in de sector. Wel zien we dat er in de loop van het jaar wat minder mensen in de schoonmaak werkten.

Aan de kant van het vermogensbeheer was er ook veel onzekerheid. Normaal gesproken zorgen we elk jaar dat onze verschillende beleggingen op 1 april weer op de goede gewichten worden gebracht. Dat was dit jaar onmogelijk, omdat we door de coronacrisis beleggingen niet tegen normale prijzen konden verkopen of aankopen. Daarom hebben we dit uitgesteld en in twee stappen uitgevoerd.

Wij hebben met het bestuur ook nagedacht of het pensioenfonds nog goed kan doorgaan wanneer een groot deel van het bestuur ziek zou worden. Kunnen er dan nog besluiten worden genomen? Om dat beter te regelen, hebben we een paar artikelen aan de statuten toegevoegd en afspraken gemaakt voor vervanging bij ziekte.

Dekkingsgraad en de kans op het verlagen van pensioenen

Het belangrijkste risico in 2020 was het dekkingsgraadirisico en de kans dat we de pensioenen zouden moeten verlagen. De rente is al lange tijd laag. Vooral daarom hebben wij te maken met lage dekkingsgraden. Wanneer de dekkingsgraad te laag wordt, moeten wij de pensioenen verlagen. Door pensioenen te verlagen wordt de dekkingsgraad weer hoog genoeg. Ook in 2020 hebben wij voor het pensioenfonds uitgerekend of de dekkingsgraad snel genoeg kan herstellen. Dat doen we in een herstelplan. Daaruit bleek dat we de pensioenen niet hoefden te verlagen. Maar dat scheelde niet veel.

De rente waarmee we de waarde van onze pensioenverplichtingen moeten berekenen is in 2020 weer flink gedaald. De rente waar we mee moeten rekenen daalde van 0,81 procent naar 0,24 procent. Hierdoor werd de waarde van onze pensioenverplichtingen hoger. Dit was in 2020 de belangrijkste oorzaak van de daling van de dekkingsgraad van het fonds. Ondanks het rendement van 8,0 procent op onze beleggingen, daalde de dekkingsgraad in 2020 van 92,4 procent naar 90,5 procent. Deze dekkingsgraad is nog net hoog genoeg zodat we de pensioenen in 2021 niet hoeven te verlagen.

Kans op verlagen pensioenen vanwege de Minimaal Vereiste Dekkingsgraad (MVDG)

De dekkingsgraad van het pensioenfonds is in 2015 tot onder de MVDG van 104,6 procent gedaald (eind 2020 bedroeg de MVDG 104,3 procent). Volgens de Pensioenwet moet onze dekkingsgraad aan het eind van 2020 weer op of boven de MVDG liggen. De regering heeft echter besloten dat pensioenfondsen hun pensioenen dit jaar niet hoeven te verlagen, wanneer de dekkingsgraad 90 procent of hoger is.

De impact van de belangrijkste risico's op de financiële positie

Voor het pensioenfonds is het renterisico heel belangrijk: blijft de rente zo laag, daalt de rente nog verder of gaat de rente weer stijgen? Daarnaast is het nodig dat we een goed rendement behalen op beleggingen

zoals aandelen en vastgoed. En dan hebben we te maken met krediet- en marktrisico. Deze risico's beheersen we zo goed mogelijk door de manier waarop we het strategisch beleggingsbeleid hebben ingericht. We hebben de beleggingen verdeeld over een Matchingportefeuille en een Returnportefeuille.

Matchingportefeuille en het renterisico

Ons grootste risico is het renterisico. Wij beleggen om nu en straks alle pensioenen te kunnen betalen. Om te berekenen hoeveel geld we nu moeten hebben om straks alle pensioenen te kunnen betalen, gebruiken we een voorgeschreven rente: de rekenrente. Hoe lager die rente is, hoe meer geld wij nu moeten hebben om later alle pensioenen te kunnen uitbetalen. Als de rente naar beneden gaat dan daalt ook de dekkingsgraad. En wanneer de dekkingsgraad te laag wordt, dan moeten wij de pensioenen verlagen. De rente is de afgelopen jaren steeds verder gedaald en staat nu heel erg laag.

Met de matchingportefeuille zorgen we er voor dat het effect van dit renterisico op de dekkingsgraad kleiner wordt. We dekken ruim 40 procent van het renterisico af. Dat doen we zoveel mogelijk met veilige staatsobligaties. Maar we hebben daarvoor ook andere financiële producten zoals swaps (rentederivaten) nodig.

We dekken dus een deel van het renterisico af. Maar het renterisico staat dus nog voor bijna 60 procent open, waardoor de rente toch nog veel invloed op de dekkingsgraad heeft. Helemaal afdekken kan ook niet, want dan bereiken we niet onze beleggingsdoelen.

Returnportefeuille

De beleggingen in de returnportefeuille (obligaties, aandelen, vastgoed) hebben als doel om geld te verdienen. Hiermee moet eerst de dekkingsgraad van het fonds herstellen, om daarna, als de dekkingsgraad hoog genoeg is, de pensioenen weer te kunnen laten meestijgen met de prijzen. We verwachten dat we met deze beleggingen geld zullen verdienen. Maar het risico bestaat natuurlijk ook dat het een tijdje slecht kan gaan met deze beleggingen. In 2020 hebben we na een forse daling in het voorjaar toch een mooi herstel gezien en bereikte we een eindstand van + 8 procent.

Andere risico's

Wij proberen risico's zoveel mogelijk te voorkomen en hebben een risicoregister waarmee we alle controles en beheersmaatregelen bewaken. Volledigheidshalve noemen we hier ook nog andere risico's van het Vereist Eigen Vermogen (VEV). Over deze risico's is meer te lezen in het hoofdstuk Risicobeheer en derivaten van dit jaarverslag.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat het geld van het pensioenfonds vast zit in de beleggingen. En dat we dan niet op tijd uitkeringen en andere betalingen kunnen doen. Dit risico is klein. Dat komt omdat de pensioenpremie die we ontvangen veel meer is dan de pensioenen die we nu moeten betalen. Ook zorgen we dat onze beleggingen voor het grootste deel heel goed verkoopbaar zijn. We hebben als regel dat zeker 80 procent van de beleggingen goed verkoopbaar moet zijn. Daarnaast zorgen we er voor dat we zo weinig mogelijk met derivaten (bijvoorbeeld de renteswaps) hoeven te werken. Daar moet je namelijk veel geld voor opzij zetten. We zorgen dat er steeds genoeg geld beschikbaar is om alles te kunnen betalen, ook als we te maken krijgen met een crisis.

Concentratierisico

Er is concentratierisico als het pensioenfonds veel belegt in één soort belegging zoals in een aandeel van een bedrijf. Dat doen we niet. We beleggen over de hele wereld in heel veel bedrijven. Daarom is dit risico heel klein.

Actief beheer risico

Er is actief beheer risico als het pensioenfonds veel afwijkt van de benchmark bij het beleggen. Dat willen we niet. We hebben voor de meeste beleggingscategorieën een passief beleid. Daarom is dit risico heel klein.

Grondstoffenrisico

Wij beleggen niet in grondstoffen. Daarom is dit risico ook nul.

Operationeel risico

Bij operationeel risico is het risico op fouten in de administratie van de pensioenen en de beleggingen van het pensioenfonds het belangrijkste. Onze beleggers en administrateurs voeren hiervoor veel controles op hun werk uit. Dat kunnen automatische controles zijn, maar soms is het ook nodig dat medewerkers hun werk laten controleren door hun collega's. Daarnaast kijken wij ook extra goed of de uitvoerders hun werk goed doen. Hiervoor ontvangen wij SOC rapportages van de uitvoerders waarin hun accountants aan ons aangeven of ze hun werk goed gedaan hebben. Deze monitoren wij zelf ook nog goed. Daarom is dit financiële risico bijna nul.

Het operationele risico is heel breed. Het is bijvoorbeeld ook het risico op uitbraak van een ziekte, oorlog of grote politieke onrust (omgevingsrisico's). Als dit gebeurt, proberen wij zoveel mogelijk de nadelige gevolgen klein te houden. Verder is operationeel risico ook computerproblemen (IT-risico), diefstal, fraude (integriteitsrisico) en andere overtredingen van de wet (juridisch risico). We hebben strenge afspraken met de uitvoerders en letten hier scherp op.

Verzekeringstechnische risico

Naast het marktrisico is voor het pensioenfonds het verzekeringstechnische risico van belang. Het verzekeringstechnische risico heeft te maken met de levensverwachting en arbeidsongeschiktheid van onze deelnemers.

Levensverwachting

Het is een risico voor het pensioenfonds als deelnemers langer leven dan verwacht. Het pensioenfonds moet het pensioen dan langer uitkeren. Het is ook een risico voor het pensioenfonds als er meer partner- en wezenpensioen moet worden uitbetaald dan verwacht. Om deze beide risico's te verkleinen doet het pensioenfonds elke twee jaar onderzoek naar de levensverwachting van de deelnemers van het fonds en hun partners. Uit het onderzoek is gebleken dat onze deelnemers minder lang leven dan het gemiddelde van de bevolking. Hoewel dit verschil is verminderd ten opzichte van het vorige onderzoek. In november 2020 heeft het bestuur besloten de levensverwachting aan te passen op basis van het onderzoek.

Arbeidsongeschiktheid

Het belangrijkste verzekeringstechnische risico bij arbeidsongeschiktheid heeft te maken met het volgende: bij arbeidsongeschiktheid hoeven deelnemers en werkgevers geen pensioenpremie meer te betalen, maar gaat de pensioenopbouw wel door. De premie wordt dan betaald uit het fondsvermogen; dus door het collectief dat solidair is met de arbeidsongeschikte collega. Het is een risico voor het pensioenfonds als dit vaker gebeurt dan verwacht.

Om dit risico te verkleinen doet het pensioenfonds elke drie jaar onderzoek naar hoeveel deelnemers naar verwachting arbeidsongeschikt worden. Dit is in 2020 weer onderzocht. Ook is gekeken hoeveel arbeidsongeschikten weer arbeidsgeschikt worden.

Premie

Elk jaar onderzoeken we of de premie voldoende is bij de nieuwste cijfers van de levensverwachting en

arbeidsongeschiktheid. Als dit niet voldoende is, dan wordt de pensioenopbouw verlaagd of de premie verhoogd.

Bijzondere Thema's 2020

1. ICT, datakwaliteit en privacy

Door steeds snellere, nieuwe ontwikkelingen op ICT gebied, cybercriminaliteit en cloud toepassingen blijven ICT, datakwaliteit en privacy als risico hoog op onze agenda staan. In 2020 heeft een deel van het bestuur een bezoek gebracht aan onze pensioenuitvoerder. Daar is ons uitgelegd hoe de beveiliging van hun IT-systemen werkt en hoe deze systemen op een veilige manier worden aangepast, getest en in productie genomen. En ook op welke manier we cloud-systemen gebruiken.

Naar aanleiding van de coronapandemie heeft het bestuur gekeken of de belangrijke systemen van de pensioenuitvoerder en vermogensbeheerders gevaar liepen om uit te vallen. We hebben gelukkig kunnen zien dat de uitvoerders ook in deze moeilijke tijd zonder grote problemen konden doorgaan.

Elk jaar laten we onderzoeken of de gegevens van onze deelnemers correct zijn. De resultaten uit deze onderzoeken gebruiken we om de gegevens van onze deelnemers en hun pensioenen te verbeteren. Vanaf dit jaar is er ook een volledig geautomatiseerde looncontrole. We kijken daarmee of de gegevens van het pensioenfonds kloppen met de gegevens van de belastingdienst. We denken dat deze controle er voor gaat zorgen dat onze gegevens beter worden.

2. Toekomstige inrichting en uitbesteding

Er komen veel nieuwe regels voor pensioenfondsen, zoals het nieuwe pensioencontract (NPC). In 2020 hebben wij gekeken of onze organisatie en onze uitvoerders hierop goed zijn voorbereid en ingericht. Wij hebben er ook voor gezorgd dat we er in het bestuur beter op letten dat we de goede dingen doen, en dat we die ook goed doen. Dat hoort bij het intern toezicht door de niet-uitvoerende bestuursleden. We hebben de belangrijke werkzaamheden en de zaken waar we extra op willen letten verdeeld over de niet-uitvoerende bestuurders. Zij kijken of dit goed is verlopen en of er verbeteringen nodig zijn. In dit jaarverslag zijn de uitkomsten daarvan opgenomen.

3. Toekomstige financiële positie

We hebben al een lange tijd te maken met een lage rente en daardoor een lage dekkingsgraad. De lage rente leidt er ook toe dat het erg duur is om pensioen op te bouwen. Daarom is het de vraag of de pensioenregeling in de huidige vorm, vanuit evenwichtige belangenafweging, verantwoord kan worden voortgezet. Met evenwichtige belangenafweging bedoelen we dat we naar de belangen van alle groepen deelnemers kijken: de actieven, de slapers en de gepensioneerden.

In 2020 hebben we met sociale partners in het schoonmaak- en glazenwassersbedrijf besproken wat er allemaal gaat gebeuren. De sociale partners hebben afspraken gemaakt over de pensioenregeling en premie in 2021. We zijn ook beter gaan uitleggen hoe het kan dat het pensioenfonds er niet goed voor staat. Dat hebben we gedaan in onze nieuwsbrieven voor werkgevers en deelnemers en op de website van het pensioenfonds.

4. Klimaatrisico en milieu

Wij beleggen het pensioengeld van onze deelnemers voor een groot deel in bedrijven. Die bedrijven hebben al te maken met de gevolgen van klimaatverandering of kunnen daarmee te maken krijgen. In dit verslagjaar hebben wij een zogenaamde nulmeting op onze beleggingen laten uitvoeren. Om te weten wat de klimaatrisico's zijn, is vooral gekeken naar de koolzuurgas-uitstoot van de bedrijven. Daarmee hebben wij inzicht gekregen in de risico's in onze beleggingen: de bedrijfstakken en bedrijven die de grootste risico's zijn

als het gaat om koolzuurgas.

We hebben besloten om de komende periode extra aandacht te geven aan klimaat. We zijn het afgelopen jaar begonnen met het aanspreken van bedrijven die slecht omgaan met het milieu. Dat doen we niet alleen, maar samen met andere beleggers.

In het vierde kwartaal hebben we onderzocht hoe onze deelnemers denken over maatschappelijk verantwoord beleggen. Met de uitkomsten daarvan denken we verder na over de manier waarop we bij het beleggen rekening willen gaan houden met klimaatrisico's.

5. Integriteit en belangenverstrengeling

Integriteit vinden wij altijd belangrijk. Omdat er de afgelopen paar jaar veel nieuwe bestuurders zijn gekomen, hebben wij in 2020 ook weer aandacht aan dit risico besteed. We hebben alle risicoanalyses en beheersmaatregelen die hierover gaan bijgewerkt. We hebben vastgesteld dat we deze risico's goed geregeld hebben.

Thema's 2021

1. *Het nieuwe pensioenstelsel*

De regering is bezig met het invoeren van nieuwe regels voor pensioenregelingen. Uit de wet die daarvoor wordt gemaakt, weten we dat we uiterlijk per 1 januari 2026 moeten voldoen aan die nieuwe regels. Bij het opstellen van dit verslag is bekend dat dat inmiddels 1 januari 2027 is geworden. Maar het mag ook al eerder. Dit is voor ons allemaal een heel grote wijziging. Om dat goed te doen kiezen we voor een projectmatige aanpak.

Een belangrijk risico is dat de regering de regels niet op tijd af heeft. De planning is 1 januari 2022. Daarna hebben sociale partners en het fonds tijd nodig om te besluiten hoe de nieuwe pensioenregeling er uit zal zien. En een belangrijke vraag daarbij is wat er gaat gebeuren met de al bestaande pensioenen.

Daarna moeten onze pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder hun systemen en hun manier van werken geschikt maken voor de nieuwe pensioenregeling. Wij verwachten dat daar ook veel tijd voor nodig is. Daarom nemen we maatregelen om vertraging te voorkomen. Om besluiten van sociale partners en het fonds goed te laten verlopen is in 2020 al begonnen met kennissessies voor het bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de sociale partners. In 2021 gaan wij hiermee door.

Een ander risico is de dubbele focus in besluitvorming. We moeten rekening houden met het pensioenstelsel van nu. Maar we moeten ook kijken of onze besluiten goed zullen zijn bij de overstap naar de nieuwe pensioenregeling.

Voor de jaren tot de start van het nieuwe pensioenstelsel komen er tijdelijke regels. Dit is het transitie-FTK. Met deze overgangsregels kunnen we zorgen dat we de pensioenen niet of minder hoeven te verlagen. Over deze overgangsregels wordt in 2021 een besluit genomen. Deze nieuwe risico's zullen we ook toevoegen aan ons risicoregister.

2. *Uitvoeren Eigen Risico Beoordeling (ERB)*

Wij zullen in 2021 voor het eerst een Eigen Risicobeoordeling (ERB) gaan uitvoeren. Dat moeten wij minstens iedere 3 jaar gaan doen. En ook tussendoor wanneer er iets bijzonders aan de hand is waardoor het fonds risico zou kunnen lopen. Hoe we die ERB gaan aanpakken hebben we opgenomen in ons beleidsplan ERB. Het pensioenfonds moet de uitkomsten uiterlijk 13 januari 2022 opsturen naar DNB. Wij gaan hiervoor een ERB projectgroep oprichten.

3. *Overige zaken*

Ook in 2021 zullen we onze risico's bijhouden in de commissies en in het bestuur. Dat nemen we op in ons risicoregister. De belangrijkste onderwerpen zijn:

- de ontwikkeling van de coronapandemie
- de nieuwe pensioenregeling
- de risico's van klimaatverandering bij het beleggen, en
- de beveiliging tegen computercriminelen (Cybersecurity)

Pensioenbeheer

Verlagen

Zoals we eerder in dit verslag schreven, hoefde het fonds de pensioenen gelukkig niet te korten. Minister Koolmees die over de pensioenen gaat, had in 2020 voor alle fondsen een uitzondering gemaakt. Een pensioenfonds hoefde de pensioenen niet te verlagen als op 31 december 2020 de dekkingsgraad 90 procent of meer was. Eind 2020 was de dekkingsgraad van ons fonds 90,5 procent. Hoog genoeg om niet te hoeven korten.

Gevolgen van corona

De corona-uitbraak heeft een grote impact op de maatschappij, onze sector en op ons pensioenfonds. Mensen die dat kunnen werken vanuit huis. Dat betekent dat bepaalde opdrachten van schoonmaakbedrijven kunnen verdwijnen. En dat heeft mogelijk weer gevolgen voor het aantal deelnemers aan het pensioenfonds. Ook het bestuur van het fonds en de mensen bij de bedrijven die het fonds bij de dienstverlening ondersteunen, werken vanuit huis. Samen met onze uitvoerders, APG en AIM, hebben we maatregelen genomen, zodat onze belangrijke processen zoals het betalen van pensioen en het ontvangen van premie en het beleggen van ons geld doorgaan. Op dit moment hebben de uitvoerders alle noodzakelijke acties genomen om de dienstverlening gewoon te kunnen uitvoeren.

Afspraken over de kosten

Pensioenen beheren kost geld. BPF Schoonmaak vindt het belangrijk dat de hoogte van deze kosten passen bij de missie, visie en strategie van het fonds. BPF Schoonmaak heeft veel deelnemers. Wij willen de administratie zo goed mogelijk uitvoeren. Vermogensbeheer en pensioenbeheer worden gedaan door organisaties buiten het fonds. Cao-partijen en het bestuur willen dat de kosten hiervoor zo laag mogelijk zijn. Hoe minder kosten we jaarlijks voor de uitvoering moeten betalen, des te meer blijft er over voor het pensioen van de deelnemers.

BPF Schoonmaak heeft het pensioenbeheer en communicatie aan APG uitbesteed. In 2020 heeft het bestuur een marktverkenning laten uitvoeren. De conclusie was dat de afgesproken kosten voor pensioenbeheer en communicatie overeenkomen met de kosten van vergelijkbare fondsen. Wel zijn er naar de toekomst besparingen met behoud van de kwaliteit mogelijk. Bij de besparing heeft het fonds de ambitie alles digitaal met deelnemers en werkgevers te regelen. We houden er rekening mee als deelnemers dat niet willen of kunnen. We hebben echter nog niet genoeg e-mailadressen en mobiele telefoonnummers verzameld. In 2020 zijn we een proef gestart om bij werkgevers e-mailadressen van hun werknemers uit te vragen. Daarvoor hebben we het uitvoeringsreglement aangepast. Van de werkgevers die in 2020 hebben gereageerd, krijgen we van veel deelnemers e-mailadressen die we nog niet hadden.

Ook willen we dat deelnemers of pensioengerechtigden vaker digitaal op mijn.pensioenschoonmaak.nl aanvragen indienen. De processen willen we ook steeds meer automatisch laten verlopen en digitaal verbeteren. In 2020 bijvoorbeeld heeft het fonds bij vrijwel alle werkgevers de looncontroles van 2017 en 2018 met loongegevens van het UWV kunnen uitvoeren.

Kosten

Voor 2020 is afgesproken dat BPF Schoonmaak 82 euro exclusief btw per deelnemer aan APG betaalt. Inclusief btw is dat 99 euro. In 2019 was dit 104 euro. Dit noemen we de prijs per deelnemer. In de prijs per deelnemer is het aantal deelnemers gelijk aan het aantal actieve deelnemers plus de pensioengerechtigden. Mensen met een arbeidsongeschiktheidspensioen tellen mee bij de deelnemers. Eind 2020 zijn dat er 148.467. In totaal is er voor 14,9 miljoen euro voor de administratie (pensioenbeheer en communicatie) aan kosten betaald. Naast deze kosten heeft het pensioenfonds ook andere kosten, zoals de vergoedingen en

vergaderkosten van het bestuur, advieskosten en bijdragen aan DNB en AFM. Deze kosten waren in 2020 net als in 2019 1,8 miljoen euro. Dit is 12 euro per deelnemer (in 2019 was dit 11 euro).

De totale kosten exclusief de vermogensbeheerkosten waren 16,7 miljoen euro in 2020. In 2019 was dat 17,4 miljoen euro. De kosten per deelnemer waren 112 euro (in 2019 was dat 115 euro). De uitvoeringskosten waren ongeveer 6 procent van de premie (in 2019 was dat 7 procent).

	2020	2019
Administratiekosten	14.927	15.636
Bestuurskosten	785	691
Contributies en bijdragen	667	613
Controle- en advieskosten (exclusief accountantskosten)	227	330
Accountantskosten	67	64
Overig	26	24
	16.699	17.358

De totale kosten van het fonds inclusief kosten vermogensbeheer waren in 2020 27,8 miljoen euro, in 2019 was dat 27,2 miljoen euro.

Wat gaan we de volgende jaren doen?

We willen in 2021 van deelnemers en gepensioneerden meer e-mailadressen en mobiele telefoonnummers ontvangen. Daarbij gaan we verder met het onderzoek hoe dat het beste via de werkgever kan. Uiteindelijk willen we dat deelnemers en gepensioneerden hun persoonlijke gegevens bijhouden op mijn.pensioenschoonmaak.nl. Het gebruik van internet en e-mail maakt het persoonlijk contact makkelijker. Ook onderzoeken we of we beter gebruik kunnen maken van de loongegevens van het UWV. Daarmee kunnen we bijvoorbeeld de kwaliteit van de aangeleverde gegevens verbeteren. Of het gemakkelijker maken voor werkgevers.

Veranderingen in de regels

BPF Schoonmaak heeft allerlei regels die gelden voor het pensioen. Deze regels staan in statuten en reglementen.

Veranderingen in de regels

Pensioenregelingen

Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen bij BPF Schoonmaak was per 1 januari 2020 1,576 procent. Met ingang van 1 januari 2021 worden de opbouwpercentages voor het ouderdomspensioen, partnerpensioen en het wezenpensioen gewijzigd. Het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen wordt met ingang van 1 januari 2021 verlaagd van 1,576 procent naar 1,104 procent. Het opbouwpercentage van het nabestaandenpensioen wordt met ingang van 1 januari 2021 verlaagd naar 70 procent van 1,104 procent. Het verlagen van de opbouwpercentages is nodig om met de beschikbare premie alle pensioenen te kunnen betalen.

Het voorwaardelijk pensioen is onvoorwaardelijk geworden. Op 1 januari 2021 wordt het voorwaardelijk extra ouderdomspensioen, voor deelnemers die hiervoor in aanmerking kwamen, omgezet in ouderdomspensioen. Deze regeling eindigt op 31 december 2020.

Om in aanmerking te komen voor de voorwaardelijke inkoop van het extra ouderdomspensioen moet de deelnemer onder andere:

- zijn geboren in de periode van 1 januari 1948 tot en met 31 december 1995,
- zowel op 21 december 2006 als op 1 januari 2007 als werknemer werkzaam zijn bij een aangesloten werkgever en
- in de periode vanaf 1 januari 2007 tot en met 31 december 2020 onafgebroken als werknemer in dienst zijn bij een bij het pensioenfonds aangesloten werkgever.

Op het Uniform Pensioenoverzicht over het jaar 2020 (UPO) staat of de deelnemer van BPF Schoonmaak recht heeft op het voorwaardelijk pensioen en hoe hoog het bedrag is.

Wet Bestuur en toezicht rechtspersonen

Op 1 juli 2021 treedt de Wet Bestuur en toezicht rechtspersonen in werking.

De nieuwe wet verplicht pensioenfondsen om in de statuten een regeling op te nemen over hoe het bestuur zijn taak kan uitoefenen indien enkele of alle bestuursleden door ziekte of overlijden hun bestuurstaak niet of tijdelijk niet kunnen uitoefenen. De statuten van BPF Schoonmaak bepalen voortaan hoe in dat geval de besluitvorming plaatsvindt.

Bijzondere gebeurtenissen

In 2020 zijn er geen bijzondere dingen gebeurd die wij volgens de Pensioenwet moeten noemen:

- de toezichthouders DNB en AFM hebben geen dwangsommen en boetes opgelegd,
- er is geen toezichthouder door DNB aangewezen (zoals bedoeld in artikel 171 Pensioenwet),
- DNB en AFM hebben geen bewindvoerder aangesteld (zoals bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet),
- er heeft zich geen situatie voorgedaan waarin wij toestemming moesten vragen aan DNB en AFM (zoals bedoeld in artikel 172 van de Pensioenwet) en
- de compliance officer heeft geen opmerkingen gemaakt.

Goed pensioenfondsbestuur

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen vertelt ons hoe we ons moeten gedragen als pensioenfondsbestuur. We mogen van deze code afwijken, als we goed kunnen uitleggen waarom. In 2020 voldeden we met één uitzondering volledig aan de normen die de code pensioenfonds aan ons stelt. We voldoen namelijk nog niet volledig aan de diversiteitsnorm (norm 33 uit de Code). Ondanks dat we op dat gebied stappen hebben gezet en de Pensioen Pro award 'Diversiteit en inclusie' hebben gewonnen.

Volgens de diversiteitsnorm moet ieder pensioenfonds zorgen voor een goede verdeling van mensen binnen de organisatie. Niet alleen wat betreft kennis en vaardigheden. Zo moeten er bijvoorbeeld ongeveer evenveel mannen als vrouwen zijn. Van verschillende leeftijden. Er moeten ook bestuurders jonger zijn dan 40 jaar. Eind 2020 waren er 4 vrouwelijke bestuursleden en 6 mannelijke bestuursleden. Per 1 januari 2021 is er één bestuurder jonger dan 40 jaar. Maar in het verantwoordingsorgaan is er nog niet ten minste 1 lid jonger dan 40 jaar.

Verder heeft het bestuur van BPF Schoonmaak als extra diversiteitsnorm gesteld dat er in het bestuur ten minste één bestuurder is met een migratieachtergrond volgens de definitie van het CBS. Deze extra diversiteitsnorm hanteert het fonds ook voor de samenstelling van het verantwoordingsorgaan. Aan deze diversiteitsnormen voldoet BPF Schoonmaak. In het bestuur zijn er zelfs drie bestuurders met een migratieachtergrond.

Missie, visie en strategie

Volgens de Code Pensioenfondsen bepaalt ieder pensioenfonds een missie, visie en strategie. BPF Schoonmaak heeft in 2020 de missie en visie herijkt. In 2021 werkt het bestuur de strategie van het fonds verder uit.

De missie benoemt het bestaansrecht van het fonds:

BPF Schoonmaak zorgt voor een goede uitvoering van de pensioenregeling die de cao-partijen in onze sector hebben afgesproken.

De visie benoemt de kernwaarden en voornaamste doelstellingen van het fonds:

We zijn er voor onze deelnemers en werkgevers in de sector. We werken aan en voor hun pensioen vanuit drie sterke overtuigingen: Betrokken, Betaalbaar & Begrijpelijk.

Betrokken, want we kennen onze sector. We handelen vanuit deze kennis en baseren onze keuzes op de behoeften van deelnemers en werkgevers. En we komen op voor de pensioenbelangen van de sector.

Betaalbaar, doordat alle schoonmakers en glazenwassers samen pensioen bij ons opbouwen, kunnen we dit tegen lagere kosten doen. Hierdoor blijft er meer geld voor pensioen over. Daarnaast zijn wij een pensioenfonds zonder poespas: we zijn er voor de pensioenen van onze mensen en meer ook niet.

Begrijpelijk, want we vinden het belangrijk dat iedereen weet wat we voor de deelnemers doen. Dat is duidelijke en begrijpelijke taal voor iedereen, zodat deelnemers en werkgevers altijd weten waar ze aan toe zijn. Dat is ook verantwoorde keuzes maken in onze beleggingen die we altijd kunnen uitleggen.

Intern toezicht

Inleiding

De niet-uitvoerend bestuurders (NUB) voeren het intern toezicht uit. Zij zien toe op: het beleid van het bestuur; de algemene gang van zaken in het pensioenfonds; adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging. Daarvoor hebben zij het toezichtplan 2020 opgesteld.

Het NUB heeft voor 2020 10 hoofdprocessen gedefinieerd en 6 focusthema's. De hoofdprocessen zijn: opvolging aanbevelingen jaarwerk 2019; integriteit; strategie; governance; financiële opzet; beleggingsbeleid, risicobeheersing; communicatiebeleid; uitbestedingen; IT en Datamanagement inclusief AVG. De focusthema's zijn: inrichting en evaluatie bestuur; herijken missie en visie; integrale implementatie IORP II; voorbereiding wijziging pensioenstelsel; toekomstbestendigheid IT platform APG en toekomstbestendigheid uitbesteding APG.

Per toezichtonderwerp is een normenkader uitgewerkt. Dit kader wordt gevormd door de Pensioenwet, de statuten en reglementen van het fonds en de Code Pensioenfondsen. Het NUB heeft over zijn toezichttaken verantwoording afgelegd aan het verantwoordingsorgaan. Ook legt het NUB hierover verantwoording af via dit jaarverslag.

De bevindingen van het intern toezicht over 2020 zijn vastgelegd in het jaarrapport 2020 van het intern toezicht. Dit rapport is besproken met het Uitvoerend Bestuur. Het rapport is vastgesteld in de bestuursvergadering van 17 maart 2021. Het rapport is voor de geïnteresseerde lezer op te vragen. Dit hoofdstuk is een samenvatting van het jaarrapport.

Bevindingen van het Intern toezicht in 2020

Het NUB is van mening dat alle belangrijke processen op voldoende niveau worden uitgevoerd. In dit bestuursverslag beperkt het NUB zich tot de belangrijkste bevindingen over 2020. Wat echt belangrijk is voor het fonds, is gebaseerd op risico-impact of strategische impact.

Covid-19 pandemie

In het eerste kwartaal van 2020 werd het bestuur geconfronteerd met de gevolgen van een wereldwijde pandemie. Deze gevolgen waren fors. Er waren heftige bewegingen op de financiële markten. Ook de schoonmaak- en glazenwassersbedrijven moesten zich snel aanpassen. Onze uitvoeringsorganisaties moesten ondertussen alles gewoon door laten gaan. Het NUB beoordeelt de wijze waarop het bestuur heeft ingespeeld op deze onverwachte veranderingen als voldoende. Door goede afstemming met APG, met AIM en met de werkgevers zijn, als dat nodig was, processen tijdelijk aangepast en is extra aandacht aan de kritische processen gegeven.

Adequate invulling van het Omgekeerd Gemengd Bestuursmodel

Het fonds heeft een Omgekeerd Gemengd Bestuursmodel. In 2020 is er binnen het bestuur nagedacht of dit het juiste model is voor het fonds. De oorspronkelijke redenen om voor dit model te kiezen zijn boven tafel gehaald: best passend bij de sector, dagelijkse sturing bij drie uitvoerend bestuurders (UB) en sociale partners vertegenwoordigd in het bestuur als niet-uitvoerend bestuurders (NUB). Binnen het bestuur als ook vanuit DNB zijn meerdere signalen gegeven dat het NUB nog niet op voldoende niveau invulling gaf aan zijn toezichttaken. Op dat aspect zijn in 2020 verbeteringen ingezet. Medio 2021 volgt een nieuwe evaluatie. Het NUB heeft vastgesteld dat er nog geen duidelijk meetbare criteria voor deze evaluatie zijn vastgelegd. Het is daarom nog niet duidelijk waarop het model uiteindelijk wordt beoordeeld.

Onafhankelijke positionering van de SFH Risk

De UB Risk/SFH Risk ervaarde in 2020 problemen die een goed functioneren beïnvloedde. Zij heeft dit bij het bestuur gemeld. Het bestuur heeft na meerdere overleggen en een verdiepend onderzoek enkele aanpassingen en meer duidelijkheid in betreffende taken aangebracht. De onafhankelijke voorzitter zal de voortgang bewaken.

In het kader van het onderzoek naar de onafhankelijke positionering van de SFH Risk is vastgesteld dat het IRM beleid niet helemaal aansluit op Open Boek Toezicht van DNB en niet consistent in alle fondsdocumenten is verwerkt. In 2021 zal dit worden gecorrigeerd.

Missie, visie, strategie

Het fonds heeft in 2020 de missie en visie herijkt. Voor 2021 staat het vernieuwen van de strategie op de planning. De belangrijke overtuigingen/kernwaarden van de visie zijn: Betrokken – Betaalbaar – Begrijpelijk. In bijvoorbeeld discussies over vermogensbeheer komt Betaalbaarheid terug. Bij MVB speelt Betrokkenheid een rol. Bij de komende veranderingen in het pensioenstelsel is Begrijpelijkheid belangrijk. Er is echter geen structurele, expliciete inbedding van de missie, visie en strategie in het nadenken over beleid en in de verantwoording daarover.

Financiële opzet

De financiële opzet van het fonds is wankel. Het fonds heeft 2020 afgesloten met een dekkingsgraad die net hoog genoeg is om niet te moeten verlagen. In de haalbaarheidstoets heeft het fonds berekend dat in 10 jaar tijd de vereist eigen vermogen-grens wordt gehaald. Maar in geen van die 10 jaar kunnen de pensioenen worden verhoogd. Dat is slecht nieuws voor al onze deelnemers. Onze gepensioneerden merken dat direct. Gelukkig is de inflatie nu laag. Ook wordt de AOW nog steeds verhoogd. Tegelijk ziet het NUB dat werkgevers en vakbonden nu niet meer premie in willen leggen. Maar pensioen is wel duurder geworden. Daardoor is voor 2021 de opbouw (verder) verlaagd. Ook is het nabestaandenpensioen lager geworden.

Deze ontwikkelingen zijn niet goed voor onze deelnemers. Het NUB vindt dan ook dat het bestuur moet kijken of het fonds snel over kan gaan naar een nieuwe pensioenregeling. Het bestuur is hiermee samen met werkgevers en vakbonden al begonnen.

Risicobeheersing

Het NUB ziet dat het bestuur bewust omgaat met risico's. Er is inzicht in de risico's die het fonds loopt. De wijze waarop de risico's in kaart worden gebracht en besproken, kan beter. De risicobeheercyclus is nog onvoldoende integraal doorlopen. Dat meldde ook DNB in het Beleggingsonderzoek. In 2020 is daar volgens planning al hard aan gewerkt. Het oordeel van het intern toezicht over de risicobeheersing van het fonds is daarom voldoende.

Uitbestedingen: APG en Achmea Investment Management (AIM)

In 2020 is een interne audit uitgevoerd naar de uitbesteding van de pensioenadministratie aan APG. Uit dit onderzoek blijkt dat niet alles perfect in orde is. Gelukkig zijn het geen grote dingen. Er is een plan van aanpak gemaakt voor verbeteringen. Dit plan wordt nu uitgevoerd.

Het fonds vindt dat bij onze pensioenuitkeringen lage kosten per deelnemer horen. Het bestuur is dan ook met APG in gesprek om te kijken hoe die kosten kunnen worden verlaagd. Het NUB vindt dat het bestuur hierbij niet alleen naar APG moet kijken. Het bestuur moet ook kijken of er andere mogelijkheden zijn via andere uitvoerders om de kosten per deelnemer te verlagen.

AIM is de fiduciair beheerder van de beleggingen van het fonds. We hebben voor het laatst in 2015 afspraken gemaakt over de tarieven van de dienstverlening. In 2021 gaat het bestuur onderzoeken of die

tarieven nog wel goed zijn. Het NUB ziet dat het UB op een goede én kritische manier de uitbesteding naar AIM leidt.

Communicatiebeleid

Het fonds wil deelnemers en werkgevers goed informeren. Daarbij kijkt het fonds naar welke middelen doelmatig zijn. Om dit laatste te beoordelen en om het eerste te bereiken vindt het NUB dat het bestuur voor de communicatie doelen moet stellen. Ook moet het bestuur controleren of deze doelen worden behaald.

Afronding AFM onderzoek uit 2019

Een van de toezichthouders van het fonds, de Autoriteit Financiële Markten (AFM), heeft in 2019 een onderzoek bij het fonds uitgevoerd. De eerste terugkoppeling is in 2020 ontvangen. De AFM heeft aangegeven dat zij vindt dat iedere deelnemer van het fonds op tijd een volledige en juiste UPO of brief moet krijgen. Dit was in het onderzoek niet zo. Het fonds heeft meteen een verbeterplan opgesteld en uitgevoerd. De AFM heeft begin 2021 het onderzoek afgerond met een waarschuwing. Het fonds kan in enkele gevallen (125 van de 120.000 deelnemers = 0,1 procent) geen UPO verstrekken. Het NUB ziet dat het bestuur worstelt met de uitvoerbaarheid van de aanbevelingen van de AFM. Dit komt omdat het fonds in deze gevallen nog niet beschikte over volledige gegevens van werkgevers en/of het UWV. Toch vindt het NUB dat het fonds moet blijven proberen om al onze deelnemers juist, op tijd en volledig te informeren over hun pensioen.

IT, datamanagement inclusief AVG

De sleutelfunctiehouder interne audit heeft eind 2020 gesignaleerd dat het fonds de Gedragslijn AVG nog niet volledig naleeft. Het fonds moet zorgen voor: eigen privacy beleid, verwerkingenregister, beleid bewaartermijn, inzicht in onderzoek naar gegevensbescherming (DPIA's) en een datalekregister. Het bestuur heeft inmiddels een plan van aanpak voor deze verbeterpunten vastgesteld en in uitvoering genomen.

Toekomstbestendigheid IT platform APG

In augustus 2020 is er met APG gesproken over het systeem Lifetime (waarin alle deelnemer gegevens van het fonds staan). Het bestuur wilde weten of dit systeem klaar is voor de toekomst. Lifetime is door APG verkocht aan Keylane. In dat gesprek is afgesproken dat APG een contract opstelt met twee punten. Als eerste geeft APG de garantie dat APG de kwaliteit van Lifetime en het onderhoud ervan door Keylane nog in ieder geval 7 jaar waarborgt. Als tweede zorgt APG er voor dat Keylane de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel mogelijk gaat maken binnen Lifetime. Het NUB vindt het belangrijk dat deze toezeggingen van APG en Keylane worden vastgelegd en dat in het contract de belangen van BPF Schoonmaak adequaat zijn geborgd.

Aanbevelingen van het intern toezicht

1	Evaluatie OGB model	Zorg voor breed gedragen beoordelingscriteria alvorens de evaluatie van het omgekeerd gemengd bestuursmodel uit te voeren.
2	IRM beleid	Herijk het beleid en haal de onvolkomenheden weg.
3	Strategische doelen	Zorg voor een goede verbinding tussen de kernwaarden, de missie, visie en strategie. Maak in de verantwoording de rode draad tussen deze aspecten zichtbaar.
4	Strategie / Overstap naar nieuw pensioenstelsel	Besluit als bestuur wat ten behoeve van het kunnen blijven realiseren van de missie en visie de beste timing voor de overgang naar het nieuwe stelsel is.
5	Risicobereidheid	Voorzie alle relevant geachte operationele en niet-financiële risico's ook van de risicobereidheid die het fonds heeft.
6	Kostenbeheersing	Het bestuur kan bewuster omgaan met het goedkeuren van de begroting en het maken van extra kosten. Zorg voor een gecombineerd document, waarin de totale kosten van de uitvoering van de huidige regeling zijn opgenomen. Bespreek en motiveer overschrijdingen van de begroting.
7	Evaluatie derden	Bereid iedere evaluatie van derden (ook als dit kleine contracten betreft) goed voor en hanteer een expliciet beoordelingskader.
8	Uitbesteding pensioenadministratie	Bepaal als bestuur hoe hoog de kosten per deelnemer mogen zijn tijdens en na de transitie naar een nieuw pensioencontract. En zorg voor een plan B.
9	Zekerheid Lifetime/overgang naar nieuwe pensioencontract	Zorg dat de mondeling gemaakte afspraken over Lifetime zo snel mogelijk schriftelijk worden vastgelegd. Zorg dat APG zekerheid geeft over de IT kant van de uitvoering van het nieuwe pensioencontract.
10	Uitbesteding vermogensbeer	Bespreek via de UB VB het belang om ook over MVB goed met deelnemers te kunnen communiceren en vraag hierbij de medewerking van AIM.
11	AVG gedragslijn	Zorg voor een fondseigen AVG beleid. Volg de aanbevelingen naar aanleiding van de quickscan AVG in 2021 op.

Naleving en toepassing Code Pensioenfondsen

Op basis van norm 47 van de Code moet het intern toezicht jaarlijks de naleving en toepassing van de Code beoordelen. Het NUB is nagegaan hoe het bestuur in 2020 met de Code is omgegaan. Het intern toezicht kan bevestigen dat alle normen worden nageleefd behalve dat in het verantwoordingsorgaan geen lid jonger dan 40 jaar aanwezig is.

Specifiek wil het intern toezicht ingaan op de volgende normen:

Thema Vertrouwen waarmaken: Norm 7: het zorgen voor MVB beleid dat aansluit bij de wil van de deelnemers. Eind 2020 heeft het bestuur een digitaal onderzoek onder deelnemers uit laten voeren. Aantal betrokken deelnemers was 916. De resultaten worden gebruikt in 2021 bij aanscherping van het MVB beleid.

Thema Zorgvuldig benoemen: Norm 31: In 2020 is het diversiteitsbeleid uitgebreid. Naast geslacht en leeftijd is ook de herkomst opgenomen. Daarmee beoogt het bestuur in alle fondsorganen een afspiegeling van de deelnemers in onze sector te worden. Als onderdeel van het stappenplan rond diversiteit is opnieuw een traineeplaats beschikbaar gesteld die vanaf medio februari 2021 weer is ingevuld.

Functioneren van het intern toezicht in 2020

De niet uitvoerend bestuurders zijn vrijwel altijd aanwezig bij de bestuursvergaderingen en bij de voor hen relevante commissievergaderingen. Daarnaast heeft het NUB in het kader van zijn toezichthoudende rol in 2020 4 eigen vergaderingen, 2 studiedagen en 2 oordeelsbesprekingen gehouden. Tijdens de vergaderingen kwamen onder andere de (her)benoeringen van bestuursleden en het beloningsbeleid aan bod. Ook is het toezichtplan 2021 voorbereid.

Het NUB staat in een directe relatie tot de SFH interne audit. Primair is de voorzitter de contactpersoon. Voor 2021 is afgesproken dat er tenminste tweemaal per jaar overleg tussen bestuur en SFH interne audit zal zijn. De voorzitter heeft regelmatig overleg met het verantwoordingsorgaan, waar nodig bijgestaan door het UB. Het NUB heeft zijn toezichtplan 2020 toegelicht aan het verantwoordingsorgaan en rapporteert zijn bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur en het verantwoordingsorgaan.

Bij de jaarlijkse evaluatie die in 2020 in uitgebreide vorm heeft plaatsgevonden is ook het functioneren van het NUB betrokken. De studiedagen voor het NUB stonden in 2020 volledig in het teken van de ontwikkeling van het intern toezicht.

Toezihtplan 2021

Vanuit de reguliere opdracht van het intern toezicht om toezicht te houden op de algemene gang van zaken, de evenwichtige belangenafweging en een adequate risicobeheersing zijn de volgende thema's en onderwerpen een vast onderdeel van de aanpak:

- opvolging aanbevelingen van externe toezichthouders, accountant, certificerend actuaaris, sleutelfunctiehouder interne audit, de compliance officer en het verantwoordingsorgaan,
- integriteit,
- strategie van het fonds,
- governance (inclusief bestuursmodel, inrichting en evaluatie bestuur),
- financiële opzet,
- beleggingsbeleid inclusief ESG beleid,
- risicobeheersing inclusief ESG risico's,
- communicatiebeleid,
- uitbestedingen en
- IT- en informatiebeveiliging/datakwaliteit.

Focusthema's voor 2021 zijn:

- beleggingsbeleid (incl. ALM-onderzoek),
- risicobeheersing: opzet en werking,
- uitvoering ERB,
- traject voorbereiding naar een nieuw pensioencontract,
- MVB in brede zin (beleid/klimaat/IMVB/de S van ESG) en
- uitbesteding vermogensbeheer (marktverkenning).

Een blik op de toekomst

Betaalbaar houden van de pensioenregeling en het risico op verlagen

Bij een dekkingsgraad van 90 procent hebben wij nu maar 90 cent voor elke euro die wij nu en tot in de verre toekomst uitbetalen. Om te zorgen dat er ook in de toekomst voldoende geld overblijft als de jongeren met pensioen gaan, kan dit niet te lang doorgaan.

In 2020 is het premiedepot bijna helemaal opgemaakt om het opbouwpercentage van 2020 op 1,576 procent te kunnen houden. Wij hebben niet genoeg voor 2021. Eind 2020 is besloten het opbouwpercentage van 2021 te verlagen naar 1,104 procent bij een pensioenpremie van 21,4 procent.

De rente waar pensioenfondsen mee moeten rekenen is aangepast. Voor pensioen dat over meer dan 20 jaar wordt uitbetaald is de rente lager. Hierdoor zal de dekkingsgraad in 2021 dalen. Ook hierdoor wordt opbouwen van pensioen duurder.

Ook met de regels die gelden tot de invoering van een nieuw pensioenstelsel blijft het mogelijk dat het fonds de opgebouwde pensioenen moet verlagen in 2022 of daarna. Dit vinden wij niet wenselijk en hebben hierover een brief naar de minister gestuurd.

Wij overleggen met sociale partners in 2021 over de keuze voor het nieuwe pensioenstelsel. En over de aanpassing van de pensioenregeling tot het nieuwe pensioenstelsel kan ingaan.

Corona

Samen met onze uitvoerders, APG en AIM monitoren we onze belangrijke processen, zodat het betalen van pensioen en het ontvangen van premie en het beleggen van ons geld gewoon kan blijven doorgaan. Dat zal ook in 2021 het geval zijn. De uitvoerders hebben alle noodzakelijke acties genomen om de dienstverlening te kunnen uitvoeren.

Beleggingsbeleid

In 2021 gaan we de risico's van de klimaatverandering en de resultaten van het deelnemersonderzoek over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen meenemen in ons beleggingsbeleid.

Oordeel van het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan geeft in dit verslag zijn oordeel over het functioneren van het bestuur in 2020. Het verantwoordingsorgaan mag volgens de wet over bepaalde voorstellen van het bestuur adviezen uitbrengen. Ook mag het verantwoordingsorgaan volgens de wet een oordeel geven over het uitgevoerde beleid door het bestuur in het afgelopen jaar en de keuzes van het bestuur voor de toekomst.

Algemeen

Het verantwoordingsorgaan heeft deze werkzaamheden in zes digitale vergaderingen uitgevoerd. Bij deze vergaderingen was de voorzitter van het bestuur aanwezig. De voorzitter van het bestuur heeft een toelichting gegeven op de onderwerpen waarover het verantwoordingsorgaan advies heeft gegeven en over het uitgevoerde beleid.

Ook heeft het verantwoordingsorgaan het actuariële rapport, het accountantsverslag en het jaarverslag van BPF Schoonmaak met de actuaaris, accountant en onafhankelijk voorzitter van het bestuur besproken.

De leden van het verantwoordingsorgaan blijven werken aan hun pensioenkennis door het volgen van studiedagen, bijeenkomsten van de Pensioenfederatie en opleidingen.

De leden van het verantwoordingsorgaan focussen zich op verschillende aandachtsgebieden van het onderwerp pensioen. De opleidingen die de leden van het verantwoordingsorgaan hebben gevolgd, liggen in het verlengde van deze aandachtsgebieden.

Zo kan het verantwoordingsorgaan nog beter de onderwerpen beoordelen waarover het verantwoordingsorgaan moet adviseren. En nog beter het gevoerde beleid door het bestuur in het afgelopen jaar beoordelen.

De studiedagen zijn besteed aan de inhoudelijke en procesmatige onderdelen van het pensioenakkoord dat het afgelopen jaar door het kabinet en de sociale partners is gesloten. Op deze manier is geprobeerd om de rol die het verantwoordingsorgaan bij de implementatie van het pensioenakkoord heeft zo goed mogelijk vorm en inhoud te geven.

In 2020 hebben mevrouw Marion Blok-Kok en de heren Samir Amachraa en Herman Smeets afscheid van het verantwoordingsorgaan genomen. Het verantwoordingsorgaan bedankt hen voor hun inzet.

De ontstane vacatures zijn ingevuld.

Adviezen

Het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan vijf adviesaanvragen voorgelegd. Dit zijn de adviezen die het verantwoordingsorgaan heeft uitgebracht.

1. Aanpassen vergoeding uitvoerend bestuur per 1-1-2020 (a) en voorstel uren registratie voor de bestuursleden (b)

- a. Met het aanpassen van de vergoeding wordt bedoeld het jaarlijks verhogen met de prijsindex van de vergoeding. Dit heeft in de afgelopen jaren niet plaatsgevonden, omdat het de afspraak was dat dit hand in hand zou lopen met de indexatie van de pensioenen. Na diverse discussies, aanbevelingen door het verantwoordingsorgaan en herziene adviesaanvragen door het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan positief geadviseerd over het jaarlijks verhogen met de prijsindex van de vergoedingen van de

uitvoerende bestuursleden, de niet uitvoerende bestuursleden en het verantwoordingsorgaan vanaf 1 januari 2021.

- b. De verplichte urenregistratie van de uitvoerende bestuursleden is bedoeld om inzicht te krijgen in de verantwoording van de betaalde vergoeding en de prioritering van de uitgevoerde werkzaamheden. De vrijwillige urenregistratie voor niet uitvoerende bestuursleden is bedoeld om inzicht te krijgen in de tijdsbesteding per aandachtsgebied en om een realistisch beeld te scheppen bij toekomstige vacatures. Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd en vertrouwt er op dat ook de niet uitvoerende bestuursleden een urenregistratie bijhouden.

2. Realisatievoorstel aanpassing van de verkorte rekenmethode naar de generieke methode voor uitvoering van regeling uniforme rekenmethodiek inzake de berekening van het te bereiken ouderdomspensioen

In het UPO (het uniform pensioenoverzicht) staat het te bereiken ouderdomspensioen in drie scenario's beschreven. Bij de berekening van deze scenario's werd gebruik gemaakt van de zogenaamde verkorte rekenmethode. Vanaf dit moment kan ook gebruik worden gemaakt van de generieke rekenmethode. De uitkomsten van de generieke rekenmethode zijn nog preciezer voor de deelnemers.

Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd om de generieke rekenmethode in de toekomst te gebruiken.

3. Premie en pensioenopbouw 2021

Het verantwoordingsorgaan had graag gezien dat de pensioenopbouw niet werd verlaagd en dat sociale partners een hogere pensioenpremie hadden afgesproken. Het verantwoordingsorgaan is tevreden dat de premie en het opbouwpercentage nu beter op elkaar aansluiten.

Het verantwoordingsorgaan heeft daarom positief geadviseerd.

4. Aanpassing reglement verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan adviseert positief over de aanpassing van het reglement van het verantwoordingsorgaan. Deze aanpassing heeft betrekking op het adviesrecht van het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan is nu ook bevoegd om ongevraagd het bestuur te adviseren.

5. Communicatiejaarplan 2021

Het verantwoordingsorgaan heeft nog geen positief advies op het communicatiejaarplan 2021 gegeven.

Het verantwoordingsorgaan wil deze adviesaanvraag in vervolg graag bespreken in kwartaal vier van het jaar dat vooraf gaat aan het jaar waarop het communicatieplan betrekking heeft.

De inhoudelijke aanbevelingen van het verantwoordingsorgaan hebben betrekking op het verduidelijken en focussen van de communicatie onderwerpen op de deelnemers van BPF Schoonmaak. Het bestuur moet hier nog verdere opvolging aan geven.

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan moet een oordeel geven over het handelen van het bestuur in 2020, het door het bestuur uitgevoerde beleid in 2020 en de beleidskeuzes voor de toekomst.

Dit oordeel wordt hieronder uitgelegd.

Standaard focusonderwerpen en focus thema's 2020

Het niet uitvoerend bestuur heeft eind 2019 een toezichtplan 2020 met focusonderwerpen opgesteld. Het doel van dit toezichtplan is om aan het begin van 2020 duidelijk te hebben waar de aandacht naar uit gaat bij de algemene gang van zaken, de evenwichtige belangenafweging en de adequate risicobeheersing (standaard focusonderwerpen). En ook bij de bijzonder voor ons fonds geldende aandachtsgebieden in 2020 (zogenaamde focus thema's 2020).

Ook kan het niet uitvoerend bestuur met behulp van dit toezichtplan gedurende het jaar 2020 toezicht houden en de uitvoering van het beleid beoordelen en een definitief oordeel geven op het einde 2020.

De voorzitter van het bestuur heeft dit toezichtplan begin 2020 met het verantwoordingsorgaan gedeeld en besproken.

Ook is tijdens de overleggen met het verantwoordingsorgaan gedurende het jaar de voortgang van het toezicht door het niet uitvoerend bestuur met het verantwoordingsorgaan gedeeld.

Ook het oordeel van het niet uitvoerend bestuur op einde 2020 is in het overleg van het verantwoordingsorgaan besproken. De samenvatting van dit oordeel van het niet uitvoerend bestuur is opgenomen in het jaarverslag.

Hieronder een korte toelichting van de standaard focusonderwerpen en focus thema's 2020 zoals het verantwoordingsorgaan ze bekijkt.

Standaard focusonderwerpen

De positief kritische houding van het niet uitvoerend bestuur wordt gewaardeerd door het verantwoordingsorgaan en komt onder andere tot uiting in de opmerkingen en aanbevelingen bij de bevindingen over het interne toezicht in 2020.

Focus thema's 2020

1. Herijken missie en visie

Het verantwoordingsorgaan ondersteunt de missie en visie en de bevinding van het niet uitvoerend bestuur dat er geen structurele, duidelijke inbedding van de missie en visie in het beleid van het fonds is. Dit is geconstateerd door het verantwoordingsorgaan bij de adviesaanvraag communicatiejaarplan 2021 (zie hierboven bij adviesaanvraag vijf).

2. Integrale implementatie van IORP II richtlijnen (compliance)

De invulling van IORP II bij BPF Schoonmaak is door de voorzitter van het bestuur verschillende keren in het overleg van het verantwoordingsorgaan besproken. Ook heeft de sleutelfunctionarishouder risk een toelichting gegeven.

De aandachtspunten en oplossingsrichtingen bij de verdere invulling van IORP II zijn door het bestuur met het verantwoordingsorgaan gedeeld.

Daarnaast zijn de kwartaalrapportages van de drie sleutelfunctiehouders in het overleg van het verantwoordingsorgaan besproken.

Ook is het bestuur gestart met de voorbereidingen van een ERB (eigen risico beoordeling) die in 2021 wordt uitgevoerd.

3. *Vorbereiding door het bestuur op de wijziging van het pensioenstelsel en de impact die dat kan hebben op de pensioenregeling, eventueel te maken keuzes en de toekomstbestendigheid van het fonds en de manier waarop het bestuur dit bespreekbaar maakt met zijn stakeholders*

Op procesmatig en inhoudelijk vlak heeft het bestuur dit doortastend opgepakt. Ook is dit onderwerp vaker met het verantwoordingsorgaan besproken. Het verantwoordingsorgaan verwacht in een vroeg stadium bij de inhoudelijke keuzes te worden betrokken; bij die keuzes waar het verantwoordingsorgaan conform zijn rol zeggenschap over heeft.

4. *Onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het huidige IT platform bij APG (strategie/uitbesteding)*

Het bestuur geeft aan dat APG en de IT leveranciers garanderen dat de IT systemen toekomstbestendig zijn en ook de overgang naar het nieuwe pensioenstel mogelijk maken. Hiermee worden de continuïteit en betrouwbaarheid van de gegevensverwerking voor de deelnemers gewaarborgd.

5. *Onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de uitbesteding aan APG*

Het bestuur geeft aan dat er in 2020 onderzoek naar is gedaan. Uiteraard zijn er ook besprekingen met APG geweest.

Het verantwoordingsorgaan bevestigt de aanbevelingen van het niet uitvoerend bestuur; hoe kan de pensioenadministratie door APG efficiënter worden uitgevoerd; hoe kan APG de pensioenadministratie uitvoeren volgens het pensioenakkoord en welke andere leveranciers kunnen de vereisten van BPF Schoonmaak uitvoeren?

Beleidskeuzes voor de toekomst

Het niet uitvoerend bestuur heeft een toezichtplan met focusonderwerpen en focus thema's 2021 opgesteld (zie pagina 41 van dit jaarverslag). Dit toezichtplan is met het verantwoordingsorgaan gedeeld (maart 2021).

Het verantwoordingsorgaan is het eens met de gekozen invulling.

[Opvolging van het bestuur van de adviezen van het verantwoordingsorgaan, vermeld in het Oordeel van het verantwoordingsorgaan in 2019 \(jaarverslag 2019\)](#)

Hieronder wordt beschreven wat het bestuur met deze adviezen heeft gedaan.

1. *Uitruil van ouderdomspensioen naar partner- en wezenpensioen standaard aanzetten bij beëindiging van pensioenopbouw bij BPF Schoonmaak (Zo kan worden voorkomen dat de partners en wezen van overleden oud-deelnemers geen partner- en wezenpensioen ontvangen)*

Het bestuur heeft dit advies niet overgenomen. Bij de invulling van het pensioenakkoord wordt het nabestaandenpensioen gewijzigd. Om vooruitlopend daarop de bestaande regeling aan te passen, vindt het bestuur niet passend en niet rendabel.

Het verantwoordingsorgaan ziet als alternatief graag dat mensen die uit dienst gaan in de stopbrief, bij voorkeur op pagina één of via een bijgevoegde flyer en aandacht op de website, in begrijpelijke bewoordingen worden gewezen op de mogelijkheid van uitruilen.

2. *De wens van het verantwoordingsorgaan om door te gaan op de ingeslagen weg van het vroegtijdig informeren van het verantwoordingsorgaan door het bestuur over onderwerpen die belangrijk zijn.*

Het verantwoordingsorgaan stelt de openheid van het bestuur en het vroegtijdig informeren door het bestuur van het verantwoordingsorgaan in 2020 op prijs.

3. *Communicatie met deelnemer: De manier waarop rekening wordt gehouden met het bereiken van de deelnemers. Het verantwoordingsorgaan benadrukt dat alle deelnemers moeten worden geïnformeerd. Ook deelnemers die digitaal niet of minder goed bereikbaar zijn. En deelnemers die de Nederlandse taal niet of minder goed spreken.*

Het bestuur bevestigt dat alle deelnemers worden geïnformeerd. De voorkeur voor digitaal informeren wordt doorgezet. Als deelnemers geen gebruik van digitale communicatie willen maken, dan wordt alle informatie per brief gecommuniceerd. De laatste tijd worden korte filmpjes op de website en facebook-pagina van het fonds gezet, omdat deze de boodschap nog beter overbrengen en kunnen worden ondertiteld. Deelnemers zijn hier positief over.

4. *Kostenbeheersing: Het verantwoordingsorgaan vraagt zich af of het fonds niet efficiënter kan werken, zonder dat de kwaliteit van de dienstverlening aan de deelnemers achteruit gaat.*

Dit onderwerp is onderdeel van het focus thema 2020: onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de uitbesteding aan APG en het standaard focusonderwerp uitbesteding aan APG.

5. *Premie en pensioenopbouw in de toekomst (Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur voor 2021 nieuwe afspraken over premie en opbouw met vakbonden en werkgevers te maken. Het doel moet zijn de premiedekkingsgraad verder omhoog te krijgen).*

Dit is besproken door het bestuur en in de al besproken adviesaanvraag drie beschreven.

Naleving van de Code Pensioenfondsen

In het jaarverslag heeft het bestuur aangegeven op welke manier de Code Pensioenfondsen is gevolgd. Het verantwoordingsorgaan vindt dit voldoende.

Afsluitend

Het verantwoordingsorgaan geeft zijn oordeel vanuit de taak die hij volgens de statuten heeft. Daarbij gaat het verantwoordingsorgaan uit van informatie die het verantwoordingsorgaan van het bestuur, de accountant en de certificerende actuaris heeft ontvangen. Het verantwoordingsorgaan geeft een positief oordeel over het door het bestuur gevoerde beleid in 2020.

Reactie van het bestuur

Het bestuur wil ook dit jaar de leden van het verantwoordingsorgaan hartelijk danken. De constructieve samenwerking en de betrokken houding van het verantwoordingsorgaan wordt enorm op prijs gesteld. De komende jaren zal het bestuur zich samen met het verantwoordingsorgaan vooral richten op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en de wenselijke uitvoering van de pensioenregeling vanaf dat moment. Het bestuur zal hierin handelen vanuit de kernwaarden van het pensioenfonds Betrokken, Begrijpelijk en Betaalbaar. Graag vraagt het bestuur aan het verantwoordingsorgaan om net als in voorgaande jaren het bestuur scherp te blijven houden in de focus op het behalen van onze doelstellingen en onze kernwaarden. Het bestuur neemt de aanbevelingen van het verantwoordingsorgaan uiteraard ter harte en rekt op voortzetting van de goede samenwerking met het verantwoordingsorgaan. We blijven, gedreven door onze kernwaarden, ons inspannen om de pensioenen van de schoonmakers en glazenwassers in Nederland goed te regelen.

Vaststelling van het bestuursverslag door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf heeft het bestuursverslag 2020 op 3 juni 2021 per digitale vergadering vastgesteld.

Renate Bos
Semih Eski
Anita Jharap
Daan Muusers
Walther Schapendonk
Evelyne Simons
Ruud Sprenkels
Tarik Uçar
Gerrie Westenbrink
Cathrin van der Werf

Jaarrekening

Toelichting op de jaarrekening

Deze jaarrekening is zorgvuldig samengesteld. BPF Schoonmaak probeert in de communicatie bovendien zo helder mogelijk te zijn en moeilijke woorden te vermijden. In de jaarrekening komen echter veel termen en omschrijvingen voor die we volgens de wet en verslaggevingsregels moeten gebruiken. We kunnen die daarom vaak niet eenvoudiger beschrijven. Wel leggen we zo veel mogelijk begrippen uit.

Balans per 31 december 2020

(Na bestemming van het saldo van baten en lasten, bedragen in duizenden euro's)

		31-12-2020	31-12-2019
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)	6.832.033	6.053.031
Vorderingen en overlopende activa	(2)	47.491	48.188
Overige activa	(3)	21.951	22.189
		6.901.475	6.123.408
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	-698.589	-381.615
Technische voorzieningen	(5)	7.424.214	6.372.340
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
- Derivaten		169.304	115.210
- Overige schulden en overlopende passiva		6.546	17.473
		6.901.475	6.123.408

De cijfers tussen haakjes verwijzen naar de uitleg in de algemene toelichting op pagina 59 en verder.

Staat van baten en lasten over 2020

(Bedragen in duizenden euro's)

		2020	2019
Baten			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	(7)	258.414	256.101
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	567.441	763.024
Overige baten	(9)	2.200	2.248
		828.055	1.021.373
Lasten			
Pensioenuitkeringen	(10)	73.781	66.184
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	16.699	17.358
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	(12)		
Pensioenopbouw		311.448	251.435
Rentetoevoegingen		-21.293	-11.965
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-74.813	-66.276
Toevoeging voor pensioenuitvoeringskosten		4.291	3.002
Wijziging marktrente		1.048.217	1.017.990
Wijziging overige actuariële uitgangspunten		-237.368	22.861
Wijziging door overdracht van rechten		1.122	-8.839
Inkoop VPL-aanspraken		21.875	21.315
Wijzigingen door kanssystemen en overige		-1.605	-2.594
		1.051.874	1.226.929
Saldo overdracht van rechten	(13)	1.617	9.169
Overige lasten	(14)	1.058	893
		1.145.029	1.320.533
Saldo staat van baten en lasten			
		-316.974	-299.160

De cijfers tussen haakjes verwijzen naar de uitleg in de algemene toelichting op pagina 59 en verder.

Bestemming van het saldo van baten en lasten

(Bedragen in duizenden euro's)

	2020	2019
Beleidsreserve	-325.166	-461.051
Bestemmingsreserve beleggingen	102.702	145.354
Bestemmingsreserve premiedepot	-94.510	16.537
Saldo van baten en lasten	-316.974	-299.160

Kasstroomoverzicht over 2020

(Bedragen in duizenden euro's)

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	232.930	228.863
Ontvangen premies overgangsregeling	15.001	15.016
Ontvangen waardeoverdrachten	19.471	7.164
Betaalde pensioenuitkeringen	-73.789	-65.949
Betaalde waardeoverdrachten	-21.548	-14.874
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-17.534	-17.234
Ontvangen overige baten	2.177	2.241
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	156.708	155.227
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	10.210.989	9.517.534
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	105.632	93.418
Aankopen beleggingen	-10.524.079	-9.813.493
Mutatie onderpand in geld	54.435	54.223
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-3.923	-3.778
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-156.946	-152.096
Mutatie liquide middelen	-238	3.131
Stand liquide middelen per 1 januari	22.189	19.058
Stand liquide middelen per 31 december	21.951	22.189

Algemene toelichting

(Bedragen in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven)

Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (hierna BPF Schoonmaak) is gevestigd in Amsterdam. BPF Schoonmaak regelt de pensioenen voor werknemers en oud-werknemers in de schoonmaak- en glazenwassersbranche. Alle werkgevers in deze bedrijfstak moeten zich bij het fonds aansluiten. BPF Schoonmaak betaalt uitkeringen bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. BPF Schoonmaak staat ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41177936.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening van BPF Schoonmaak voldoet aan de eisen die in de Pensioenwet en in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek staan. Ook heeft BPF Schoonmaak rekening gehouden met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft de jaarrekening op 3 juni 2021 vastgesteld.

Schattingswijzigingen

Grondslagen sterfte

Per eind 2020 gebruiken we de Prognosetafel 2020 van het Actuarieel Genootschap (AG2020) voor de hele Nederlandse bevolking, in plaats van de Prognosetafel 2018. Hierdoor zijn de verplichtingen 217.228 lager (dekkingsgraad 2,5 procentpunt hoger). Daarnaast is ook de ervaringssterfte aangepast. Hierdoor zijn de verplichtingen 25.716 hoger (dekkingsgraad 0,3 procentpunt lager). Het totale effect op de verplichtingen is een daling van 191.512 (dekkingsgraad 2,2 procentpunt hoger). Het effect op de volgende jaren is niet in te schatten.

Invaliderings- en revalideringskansen

Onze schatting dat iemand invalide wordt is toegenomen. Onze schatting dat een invalide weer (meer) kan werken is afgenomen. Daarom denken we meer geld nodig te hebben. De voorzieningen voor premievrijstelling en AOP en de IBNR zijn toegenomen met 7.410 (dekkingsgraad 0,1 procentpunt lager) en de voorziening voor de IBNR is toegenomen met 21.245 (dekkingsgraad 0,2 procentpunt lager). Het effect op de volgende jaren is niet in te schatten.

Jaarrekening

De jaarrekening geeft een jaarlijks overzicht van de financiële situatie van het fonds. De balans is het overzicht van alle bezittingen of vorderingen en alle schulden of verplichtingen op 31 december. De staat van baten en lasten is een overzicht van opbrengsten (inkomsten) en kosten (uitgaven) in het boekjaar. En het kasstroomoverzicht laat zien hoeveel geld er binnenkwam en hoeveel geld er uit ging. BPF Schoonmaak maakt de jaarrekening elk jaar volgens vastgestelde (basis)regels. Al deze regels samen vormen het stelsel van de jaarrekening. Deze algemene toelichting beschrijft de regels van BPF Schoonmaak.

Het bestuur gaat er van uit dat het fonds niet binnenkort ophoudt te bestaan. Daarom is de jaarrekening opgesteld volgens de zogenaamde continuïteitsveronderstelling.

Corona

Door corona is in 2020 heel veel gebeurd. Voor ons heeft corona ook veel effecten gehad.

Beleggingen

De waarde van de beleggingen is door de coronacrisis eerst erg gedaald en daarna weer gestegen. Eind 2020 bleek dat het totale rendement in 2020 positief was. Maar eind maart 2020 was dat wel anders. Corona heeft er toe geleid dat een aantal beslissingen die we in 2019 hebben genomen anders of niet zijn uitgevoerd. Ieder jaar passen wij op 1 april de portefeuille aan nieuwe inzichten aan. Dit jaar kon dat pas op 1 mei. Ook waren wij van plan om een extra belegging in winkels te doen. Door de coronacrisis hebben we besloten dat niet te doen.

Pensioenverplichtingen

Bij de waardering van de technische voorzieningen is per 31 december 2020 gebruik gemaakt van de sterftegrondslagen volgens de Prognosetafel AG2020. In deze prognosetafel is geen rekening gehouden met een mogelijk effect van de pandemie op de toekomstige levensverwachting. Het effect van het virus en de pandemie op de toekomstige levensverwachting is nog niet duidelijk en dus is de prognosetafel nu de beste schatting die we hebben.

Het resultaat op sterfte is van 5,6 miljoen euro in 2019 gestegen naar 7,4 miljoen euro in 2020. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat meer deelnemers van het fonds zijn overleden dan verwacht. Deze stijging zou het gevolg kunnen zijn van de pandemie.

Premie

In het begin van de pandemie heeft het bestuur besloten om werkgevers tijdelijk een langere betaaltermijn voor de premiefacturen te bieden. Na enkele maanden is deze coulanceregeling in fases weer gestopt, omdat bleek dat de pandemie geen negatief effect op de werkgevers had om hun premie te betalen. De tijdelijke maatregel heeft niet geleid tot lagere premiebatens in de jaarrekening en eind 2020 zijn de premievorderingen hierdoor niet hoger dan voorgaande jaren. Ook wordt geen grotere oninbaarheid van premies verwacht in de sector. Bij de waardering van de premiebatens en -vorderingen is dus geen financieel effect van eventuele gevolgen van de pandemie op deze posten.

Processen

Samen met onze uitvoerders, APG en AIM, hebben we maatregelen genomen, zodat onze belangrijke processen zoals het betalen van pensioen en het ontvangen van premie en het beleggen van ons geld doorgaan. Op dit moment hebben de uitvoerders alle noodzakelijke acties genomen om de dienstverlening gewoon te kunnen uitvoeren.

Continuïteit

De relevante processen van het fonds zijn afgelopen jaar gewoon doorgedaan. Ook hebben zich op financieel gebied geen omstandigheden voorgedaan, waardoor de continuïteit van het fonds in gevaar gekomen is. Het fonds verwacht op basis van de huidige inzichten ook voor komend jaar geen materiële onzekerheid met betrekking tot de continuïteit op financieel gebied en op het gebied van de processen van het fonds. Daarom heeft het bestuur de veronderstelling van continuïteit gebruikt bij het opstellen van de jaarrekening.

Grondslagen voor de waardering

In het stelsel van de jaarrekening staan ook regels om te bepalen wat de waarde van de bezittingen en

schulden is. Dit zijn de grondslagen voor de waardering.

Algemeen

BPF Schoonmaak waardeert beleggingen en pensioenverplichtingen op reële waarde. Dat is hetzelfde als de marktwaarde. Soms lukt het niet om de reële waarde van een belegging goed vast te stellen. Dan berekent het fonds de waarde op een andere manier. Deze rekenmethode heet de geamortiseerde kostprijs.

Alle andere activa (dat zijn bezittingen of vorderingen) en passiva (dat zijn schulden of verplichtingen) waardeert het fonds op nominale waarde. Behalve als specifieke grondslagen bepalen dat het anders moet. De nominale waarde is de waarde die de activa of passiva vanaf het begin hebben. Toch komt deze nominale boekwaarde in de buurt van de reële waarde. Want deze vorderingen en schulden hebben allemaal een korte looptijd.

Schattingen en veronderstellingen

Om een jaarrekening te maken moet het bestuur oordelen vormen, veronderstellingen doen en schattingen maken. Deze oordelen, veronderstellingen en schattingen bepalen hoe het fonds grondslagen gebruikt. Ook hebben ze invloed op de waarde van activa en verplichtingen en baten en lasten in de jaarrekening. Het bestuur baseert de schattingen en veronderstellingen op ervaring en op andere betrouwbare factoren. Samen vormen de oordelen, veronderstellingen en schattingen de basis voor de boekwaarde van activa en verplichtingen. Deze waarde kunt u niet zomaar uit andere bronnen afleiden.

Het bestuur beoordeelt de schattingen en veronderstellingen vaak. Als het nodig is, verandert het bestuur de schattingen. Heeft de verandering alleen gevolgen voor de periode waarin de schatting wordt herzien? Dan wordt de nieuwe schatting alleen opgenomen in die verslagperiode. Heeft de verandering gevolgen voor de verslagperiode én voor de toekomst? Dan wordt de nieuwe schatting opgenomen in de periode van verandering én in toekomstige perioden. In de toelichting bij de jaarrekening vindt u, waar nodig, meer uitleg over de oordelen, schattingen en veronderstellingen.

Opname van een actief, verplichting, bate of last

Een actief (dit is een bezitting) staat op de balans wanneer het waarschijnlijk is dat het fonds er in de toekomst economisch voordeel van heeft. Maar alleen als het fonds de waarde van dat voordeel betrouwbaar kan vaststellen. Een verplichting (dit is bijvoorbeeld een pensioen dat het fonds nu of in de toekomst moet uitkeren) staat op de balans als het waarschijnlijk is dat de verplichting leidt tot een uitstroom van geld. Maar alleen als het fonds de omvang van dat bedrag betrouwbaar kan vaststellen.

Baten (inkomsten) staan in de staat van baten en lasten wanneer het vermogen vergroot is door een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting. Maar alleen als het fonds de omvang betrouwbaar kan vaststellen. Lasten (uitgaven) staan in de staat van baten en lasten wanneer het vermogen is verkleind door een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting. Maar alleen als het fonds de omvang betrouwbaar kan vaststellen.

Een transactie kan ertoe leiden dat (bijna) alle toekomstige economische voordelen en (bijna) alle risico's van een actief of een verplichting naar een ander overgaan. Dan neemt het fonds het actief of de verplichting niet meer in de balans op.

Het fonds verwerkt transacties op handelsdatum (dit is het moment waarop het fonds de afspraak met de

ander maakt) en niet op afwikkelingsdatum (dit is het moment waarop de afspraak uitgevoerd wordt, bijvoorbeeld betaald wordt). Daarom kan er een post 'nog af te wikkelen transacties' zijn. Deze post kan een actief of een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Salderen betekent verrekenen. Een financieel actief en een financiële verplichting kunnen we gesaldeerd in de balans opnemen. Een voorbeeld van een financieel actief is een vordering of een saldo op een bankrekening. Een 'gewoon' actief is bijvoorbeeld een voorraad of een huis. Salderen mag alleen als het volgens de wet of het contract is toegestaan en de betaling en de ontvangst op hetzelfde moment afgewikkeld worden. Ook moeten we het voornemen hebben om dit zo te doen. Als er rentebaten en rentelasten horen bij de gesaldeerde posten, salderen we deze ook.

Transacties, vorderingen en schulden in vreemde valuta

Een transactie is een zakelijke overeenkomst. Het gaat om aan- of verkoop van goederen, geld of beleggingen. Het fonds belegt in gebieden met verschillende muntsoorten. Daarom zijn er ook transacties in andere muntsoorten dan de euro. Dat zijn transacties in vreemde valuta. Vonden deze transacties in de verslagperiode plaats? Dan staan ze in de jaarrekening tegen de koers op het moment van de transactie (de transactiedatum). Monetaire activa (bezittingen in geld) en passiva (schulden in geld) in vreemde valuta rekt het fonds om naar de euro tegen de koers op balansdatum. De koersverschillen die hieruit voortkomen nemen we op als bate of als last bij Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen in de staat van baten en lasten.

1 Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Algemeen

Volgens de Pensioenwet moeten we beleggingen waarderen op reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen die bij een bepaalde beleggingscategorie horen, nemen we als beleggingsdebiteuren en -crediteuren op in die beleggingscategorie. Dit doen we ook voor liquide middelen (geld op bankrekeningen) die bij een beleggingscategorie horen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde vastgoedfondsen waardeert BPF Schoonmaak tegen de reële waarde: de beurskoers op de balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen waarderen we ook tegen de reële waarde. Eerst stellen we de waarde van de beleggingen in het vastgoedfonds vast. De waarde wordt bepaald door onafhankelijke taxateurs. Deze waarde wordt gecontroleerd door een accountant. Daarna bepalen we wat ons aandeel in het vastgoedfonds is. Ons aandeel in die waarde staat op de balans. Soms wijken de waarderinggrondslagen van vastgoedfondsen af van de waarderinggrondslagen van het fonds. Dan passen we de waardering als het kan aan de waarderinggrondslagen van BPF Schoonmaak aan.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen waardeert BPF Schoonmaak op reële waarde. Deze waarde is de beursnotering op de balansdatum. De reële waarde van niet-beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is gelijk aan de laatst bekende intrinsieke waarde (marktwaarde). Dit is ons aandeel in het zichtbare eigen vermogen op de balans van die aandelenfondsen.

Private equity-beleggingen waarderen we op reële waarde, oftewel op de intrinsieke waarde. Private equity zijn investeringen in ondernemingen buiten de aandelenbeurzen om. Deze intrinsieke waarde halen we uit de laatste rapportages van de fondsmanagers en de fonds-van-fonds-managers. Dit zijn de managers van de fondsen waarin we beleggen.

We passen deze waarde aan voor nog te ontvangen en nog te betalen bedragen in de periode tot de balansdatum. Ook houden we rekening met eventuele belangrijke financiële gevolgen van gebeurtenissen na ontvangst van de rapportages.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen waardeert BPF Schoonmaak op reële waarde. De reële waarde is de beurskoers op de balansdatum, met toevoeging van rente.

Covered fondsen zijn fondsen waarvan de bezittingen gedekt worden door onderpand. BPF Schoonmaak waardeert deze fondsen ook op reële waarde.

Leningen waarderen we op reële waarde. Deze waarde bepalen we door de toekomstige kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van de geldende marktrente. Hierin nemen we een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico mee.

Contant maken (of de contante waarde berekenen) van een toekomstige kasstroom betekent dat we zijn waarde op de balansdatum bepalen. Dit doen we door rekening te houden met verwachte rentepercentages in de toekomst. Dit is de periode tussen de balansdatum en het moment van de kasstroom (ontvangst of betaling).

Deposito's en vorderingen op banken waarderen we op nominale waarde.

Derivaten

Derivaten is een verzamelnaam voor financiële contracten. Voorbeelden zijn opties, futures en swaps. Derivaten waardeert BPF Schoonmaak op reële waarde (de marktwaarde) van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers op de balansdatum. De waardering van niet-beursgenoteerde contracten baseren we op beschikbare marktinformatie. Deze informatie gebruiken we daarna in waarderingsmodellen. Schuldposities in derivaten staan onder de overige schulden.

Overige beleggingen

Geldmarktbeleggingen waardeert BPF Schoonmaak op reële waarde, oftewel de contante waarde van de toekomstige kasstromen (rente en aflossing). Posities in rekening-courantsaldi waarderen we op nominale waarde.

Niet-beursgenoteerde belangen in infrastructuurbeleggingen (bijvoorbeeld wegen) waardeert BPF Schoonmaak op ons aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Hierbij nemen we ook de overige onderliggende activa en onderliggende verplichtingen mee die daar bij horen.

2 Vorderingen en overlopende activa

Wanneer we verwachten dat vorderingen oninbaar zijn (dus niet betaald worden), maken we hiervoor een voorziening. Dat betekent dat we een bedrag opzij zetten op de balans. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's maken we één schatting van verliezen en risico's op balansdatum.

Overlopende activa zijn bijvoorbeeld vooruitbetaalde kosten. Vorderingen en overlopende activa die horen bij beleggingen, staan onder de beleggingen.

3 Overige activa

Onder overige activa vallen bijvoorbeeld de banktegoeden die meteen opeisbaar zijn (dit noemen we liquide middelen). Dat betekent dat we er gebruik van kunnen maken wanneer we dat willen. Deze tegoeden zijn anders dan tegoeden uit beleggingstransacties. Liquide middelen die horen bij beleggingstransacties staan onder de beleggingen.

4 Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves zijn het bedrag dat overblijft als alle actiefposten en schuldposten in de balans zijn opgenomen. Ook de technische voorzieningen horen bij de schuldposten.

Beleidsreserve

De beleidsreserve is gelijk aan de totale reserve, maar dan zonder de bestemmingsreserve beleggingen en de bestemmingsreserve premiedepot.

Bestemmingsreserve beleggingen

De bestemmingsreserve beleggingen is een buffer voor het opvangen van koersdalingen van beleggingen en andere risico's waarvoor we een buffer moeten aanhouden. De standaardtoets van De Nederlandsche Bank (DNB) bepaalt hoe groot deze buffer moet zijn. U leest hier meer over in de paragraaf Solvabiliteitsrisico in het hoofdstuk Risicobeheer en derivaten.

Bestemmingsreserve premiedepot

De bestemmingsreserve premiedepot is een buffer die gebruikt kan worden voor het verhogen van het opbouwpercentage als de feitelijke premie in verhouding tot de kostendeekkende premie leidt tot een verlaging van het opbouwpercentage in 2020 of latere jaren. Ook kan de bestemmingsreserve worden gebruikt om de premiedekkingsgraad te verhogen.

Deze bestemmingsreserve bestaat uit de positieve verschillen tussen de feitelijke premies en de gedempte kostendeekkende premies. De stand van de bestemmingsreserve per begin van het boekjaar wordt verhoogd met het beleggingsrendement over het boekjaar. Als deze bestemmingsreserve op een bepaald moment niet voor dat doel gebruikt kan worden dan houden we de reserve voor andere jaren aan. Het premiedepot moet volgens aanwijzingen van DNB worden gebruikt vóórdat een eventuele verlaging van de pensioenaanspraken mag worden doorgevoerd.

5 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen waardeert BPF Schoonmaak op reële waarde. Hiervoor kiezen we de beste inschatting van toekomstige pensioenuitkeringen die nodig zijn voor de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen op de balansdatum. Daarna maken we deze inschatting van de waarde contant. Dat betekent dat we uitrekenen hoeveel geld we nu moeten hebben om straks aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de nominale aanspraken die deelnemers hebben opgebouwd en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen die het fonds heeft gedaan op of voor 31 december. De contante waarde bepalen we met de nominale rentetermijnstructuur.

De berekening van de voorziening pensioenverplichtingen baseren we op:

- het pensioenreglement dat geldt op de balansdatum;
- de aanspraken die over de afgelopen deelnemersjaren zijn verworven;
- actuariële uitgangspunten.

De post voorziening pensioenverplichtingen bestaat uit de volgende onderdelen: voorziening basisregeling, voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) en voorziening premievrijstelling/IBNR.

1. Voorziening basisregeling

Dit zijn alle verplichtingen uit de basisregeling met betrekking tot het ouderdomspensioen/partnerpensioen.

2. Voorziening AOP

De voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen is een voorziening voor ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen.

3. Voorziening premievrijstelling/IBNR

BPF Schoonmaak houdt bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen rekening met premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid. Hiervoor baseren we ons op de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling bestaat.

De voorziening IBNR is voor zieke deelnemers waarvan we verwachten dat ze arbeidsongeschikt worden. De voorziening IBNR is een reservering voor de verwachte premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid voor de komende twee jaren. De voorziening IBNR is aan het eind van het boekjaar ongeveer twee keer de verwachte schadelast voor premievrije pensioenopbouw gebaseerd op de rentetermijnstructuur per einde boekjaar.

Actuariële uitgangspunten

Voor de voorziening pensioenverplichtingen hebben we ook actuariële uitgangspunten. Dat zijn uitgangspunten die de actuaaris gebruikt, zoals overlevingskansen (inschatting van de levensverwachting) en partnerfrequenties (inschatting van hoeveel deelnemers een partner hebben). BPF Schoonmaak gebruikt daarvoor alleen grondslagen die de toezichthouder goed vindt. De toezichthouder is DNB. We houden ook rekening met de voorspelbare trend in overlevingskansen.

We maken de berekeningen volgens deze actuariële grondslagen en veronderstellingen (geldend op 31

december 2020):

- Rekenrente: deze baseren we op de rentetermijnstructuur (verwachte rente in de toekomst) die DNB maandelijks publiceert. Eind 2020 was de rente gemiddeld 0,24 procent (eind 2019: 0,81 procent). De voorziening pensioenverplichtingen is op basis van deze rente gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen volgens de rentetermijnstructuur.
- Overlevingstafels: wij gebruiken de Prognosetafel AG2020 voor de gehele Nederlandse bevolking. Door de prognosetafel te gebruiken houden we rekening met de ontwikkeling van de verwachte sterfte. We passen de sterftetekansen van de Prognosetafel AG2020 aan. Dit hangt onder andere af van leeftijd en geslacht. De sterfte binnen ons fonds wijkt namelijk af van de sterfte van de hele Nederlandse bevolking. Deze aanpassing noemen we de ervaringssterfte.
- De technische voorzieningen voor nabestaandenpensioenen die nog niet zijn ingegaan berekenen we met een partnerfrequentie. Vanaf 67 jaar gaan we uit van de werkelijke burgerlijke staat. Het partnerpensioen berekenen we volgens het uitgangspunt:
 - de partner van een verzekerde man is 3 jaar jonger,
 - de partner van een verzekerde vrouw is 3 jaar ouder,
- Voor het wezenpensioen gebruiken we een opslag die gelijk is aan 0,5 procent (2019: 0,5 procent) van het niet ingegane partnerpensioen.
- Over de voorziening voor pensioenverplichtingen rekenen we een kostenopslag van 2,2 procent (2019: 2,2 procent). Deze opslag is bestemd voor toekomstige administratie- en excassokosten. Excassokosten zijn de kosten die we maken om de pensioenuitkeringen te betalen.
- Om de voorziening voor toekomstige pensioenopbouw van arbeidsongeschikte deelnemers te bepalen gaan we uit van een kans van 7,0 procent (2019: 10,0 procent) dat iemand die arbeidsongeschikt is weer arbeidsgeschikt wordt.
- Om de voorziening voor AOP te bepalen gaan we uit van een kans van 0 procent (2019: 10,0 procent) dat iemand die arbeidsongeschikt is weer arbeidsgeschikt wordt.
- Voor ouderdompensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt de volgende staffel voor het vormen van een voorziening aangehouden: van pensioenleeftijd tot 70 jaar: 100 procent van de voorziening, vanaf 70 jaar per jaar 10 procent minder, zodat op leeftijd 79 geen voorziening meer resteert. Voor nabestaandenpensioen dat nog niet is ingegaan nemen we geen voorziening op, als de deelnemer onvindbaar is of niet reageert.

Het bestuur besluit ieder jaar of het de opgebouwde pensioenaanspraken indexeert. Indexatie is hetzelfde als toeslag verlenen. Het betekent dat uw pensioen dan meegroeit met de inflatie. Zodat u met uw pensioen evenveel kunt blijven kopen. Alle indexatiebesluiten die op de balansdatum bestaan, nemen we mee in de berekening. Soms wordt na balansdatum voldaan aan van tevoren bepaalde voorwaarden voor indexatie. Dan nemen we ook indexatiebesluiten na balansdatum mee. BPF Schoonmaak houdt geen rekening met toekomstige salarisontwikkelingen.

Om indexatie te verlenen moet het fonds genoeg geld hebben. Het bestuur streeft ernaar jaarlijks een indexatie te verlenen die maximaal gelijk is aan de stijging van het *CBS-indexcijfer (CPI), alle huishoudens, afgeleid*. Met 'afgeleid' wordt bedoeld dat belasting- en accijnseffecten geen invloed hebben op de index.

6 Overige schulden en overlopende passiva

Schuld overgangsregeling (VPL)

Het fonds voert namens cao-partijen de overgangsregeling uit. Deze regeling is bedoeld voor een aparte groep deelnemers. Dit zijn de deelnemers die zijn geboren in 1948 tot en met 1955 én steeds werknemer in de schoonmaaksector zijn gebleven sinds 31 december 2006. BPF Schoonmaak koopt voor deze groep extra ouderdomspensioen in over het verleden. De voor de overgangsregeling ontvangen premies worden strikt gescheiden van de premie voor de pensioenregeling in de jaarrekening bijgehouden. De ontvangen premies laten we als vooruit ontvangen bedragen zien. Daarvoor nemen we een Schuld overgangsregeling op.

De Schuld overgangsregeling groeit door betaalde VPL-premies over het boekjaar en de beleggingsopbrengsten (zonder de opbrengsten uit de rentederivaten). De schuld neemt af door de inkoop van het extra ouderdomspensioen bij het fonds. We baseren de inkoop op de rentetermijnstructuur (verwachte rente in de toekomst), die we verhogen met de solvabiliteitsopslag (solvabiliteit is het vermogen dat het fonds op langere termijn moet hebben om aan de verplichtingen te kunnen voldoen).

Eind 2020 zijn alle bij het fonds bekende aanspraken ingekocht. Omdat de kans bestaat dat zich nog deelnemers melden die nog recht op aanspraken hebben, laten we het saldo nog een jaar staan. Wat er daarna nog overblijft, valt vrij in de algemene reserve van het fonds.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten rekenen we toe aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De waarderingsgrondslagen voor de beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen bepalen voor een groot deel de posten in de staat van baten en lasten. We verantwoorden gerealiseerde én niet-gerealiseerde baten en lasten in het resultaat.

7 Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

Premiebijdragen zijn bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen die werkgevers en werknemers aan ons betaalden of nog moeten betalen. Onder deze post worden ook de aan de deelnemers toegekende VPL-rechten opgenomen.

8 Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden (dit zijn inkomsten uit aandelen), huuroopbrengsten en vergelijkbare opbrengsten. Dividend verantwoorden we op het moment van betaalbaar stellen. Rentebaten en huuroopbrengsten worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn de gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, staan als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten.

Aankoopkosten verwerken we in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten verantwoorden we als onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Kosten van vermogensbeheer bestaan vooral uit vergoedingen voor het beheer en bewaarloon. Dit zijn alleen de kosten die door het fonds zelf betaald worden. De kosten die via beleggingsfondsen in rekening worden gebracht worden verrekend.

9 Overige baten

De overige baten rekenen we toe aan de periode waarop ze betrekking hebben.

10 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen, inclusief de afkopen. Afkopen is het in één keer uitbetalen van kleine pensioenen. De pensioenuitkeringen rekenen we toe aan het verslagjaar waarin ze thuishoren.

11 Pensioenuitvoeringskosten

Dit zijn de kosten die het fonds maakt om de pensioenregeling te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld administratiekosten. De pensioenuitvoeringskosten rekenen we toe aan de periode waarop ze betrekking hebben.

12 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

Dit is de contante waarde van de pensioenaanspraken die in het boekjaar zijn opgebouwd. De kosten pensioenopbouw bestaan uit de kosten voor inkoop van ouderdomspensioen, de éénjarige risicokoopsom voor overlijdensrisicodekking en de éénjarige risicokoopsom voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. De overlijdensrisicodekking dekt het risico voor het nabestaandenpensioen, het wezenpensioen en de ANW-hiaatcompensatie.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de éénjaarsrente uit de DNB-rentetermijnstructuur op 1 januari 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte pensioenuitkeringen berekenen we vooraf actuariael. Dit nemen we op in de voorziening pensioenverplichtingen. Het bedrag dat we gebruiken voor de financiering van de pensioenen in de verslagperiode gaat van de voorziening af.

Mutatie voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) berekenen we vooraf actuariael en

nemen we op in de voorziening pensioenverplichtingen. Het bedrag dat we gebruiken voor de financiering van de kosten in de verslagperiode gaat van de voorziening af.

Wijziging marktrente

Ieder jaar berekenen we per 31 december de reële waarde van de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de actuele rentetermijnstructuur. Het verschil tussen deze berekening en de berekening op basis van de rentetermijnstructuur van 31 december van vorig jaar laten we hier zien.

Wijziging door overdracht van rechten

Hier laten we de waardeverandering zien van de technische voorzieningen doordat deelnemers hun aanspraken overdragen van een ander pensioenfonds naar BPF Schoonmaak of van BPF Schoonmaak naar een ander pensioenfonds.

Inkoop VPL-aanspraken

Hier laten we de toename van de technische voorziening door inkoop van voorwaardelijk pensioen zien.

Wijziging door kanssystemen en overige

Hier laten we de resultaten zien die zijn ontstaan door afwijkingen ten opzichte van de veronderstellingen die gemaakt zijn, zoals langlevens, kortlevens en arbeidsongeschiktheid. Ook laten we hier de resultaten van overige mutaties zien.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Het bestuur beoordeelt de actuariële grondslagen en/of berekeningsmethoden regelmatig. Het bestuur kan de grondslagen en methoden aanpassen om de reële waarde van de pensioenverplichtingen goed te berekenen. Dit doen we op basis van interne en externe actuariële deskundigheid.

13 Saldo overdracht van rechten

De post saldo overdracht van rechten is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenverplichtingen.

14 Overige lasten

De overige lasten rekenen we toe aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht stelt BPF Schoonmaak op volgens de directe methode. Bij deze methode halen we de kasstromen uit de staat van baten en lasten. We corrigeren de kasstromen voor de wijziging van de bijbehorende balansposities. We laten kasstromen uit pensioenactiviteiten (bijvoorbeeld betaalde uitkeringen en ontvangen premies) en kasstromen uit beleggingsactiviteiten (bijvoorbeeld ontvangen en betaalde rente op beleggingen) apart zien.

Toelichting op de balans

(Bedragen in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven)

1 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Overzicht totale waarde per beleggingscategorie

Eind 2020	vastgoed- beleggingen	aandelen	vastrentende waarden	derivaten	overige beleggingen	totaal
Belegde waarden in beleggingscategorie	499.008	1.917.634	3.956.631	187.841	214.640	6.775.754
Beleggingsdebiteuren	4.960	3.235	31.913	5.756	-	45.864
Liquide middelen	3	-	-	1.113	9.375	10.491
Beleggingscrediteuren	-76	-	-	-	-	-76
Stand per 31 december 2020	503.895	1.920.869	3.988.544	194.710	224.015	6.832.033

Eind 2019	vastgoed- beleggingen	aandelen	vastrentende waarden	derivaten	overige beleggingen	totaal
Belegde waarden in beleggingscategorie	468.345	1.592.497	3.670.038	119.130	136.340	5.986.350
Beleggingsdebiteuren	6.072	2.962	36.488	7.588	-	53.110
Liquide middelen	1	-	-	812	12.959	13.772
Beleggingscrediteuren	-79	-	-	-122	-	-201
Stand per 31 december 2019	474.339	1.595.459	3.706.526	127.408	149.299	6.053.031

Derivaten met een negatieve waarde staan als schuld op de creditzijde van de balans. In 2020 was de negatieve waarde van de derivaten 169.304 (2019: 115.210).

BPF Schoonmaak belegt niet actief in premiebijdragende instellingen.

We hebben, net als in 2019, geen beleggingen uitgeleend.

Verloopoverzicht van belegde waarden per beleggingscategorie

2020	vastgoed- beleggingen	aandelen	vastrentende waarden	derivaten	overige beleggingen	totaal
Stand per 1 januari 2020	468.345	1.592.497	3.670.038	119.130	136.340	5.986.350
Aankopen/verstrekkingen	38.201	270.256	1.052.753	8.164.834	943.600	10.469.644
Verkopen/aflossingen	-20.008	-69.343	-989.326	-8.270.001	-862.311	-10.210.989
Waardeontwikkeling	12.470	124.224	223.166	119.784	-2.989	476.655
	499.008	1.917.634	3.956.631	133.747	214.640	6.721.660
Mutatie derivaten passiva	-	-	-	54.094	-	54.094
Stand per 31 december 2020	499.008	1.917.634	3.956.631	187.841	214.640	6.775.754

2019	vastgoed- beleggingen	aandelen	vastrentende waarden	derivaten	overige beleggingen	totaal
Stand per 1 januari 2019	409.283	1.242.171	3.146.805	59.336	173.569	5.031.164
Aankopen/verstrekkingen	140.142	96.823	1.180.104	7.486.471	855.730	9.759.270
Verkopen/aflossingen	-118.000	-67.857	-950.090	-7.488.356	-893.231	-9.517.534
Waardeontwikkeling	36.920	321.360	293.219	18.201	272	669.972
	468.345	1.592.497	3.670.038	75.652	136.340	5.942.872
Mutatie derivaten passiva	-	-	-	43.478	-	43.478
Stand per 31 december 2019	468.345	1.592.497	3.670.038	119.130	136.340	5.986.350

Reële waarde

Schattingen en oordelen

De beleggingen van het fonds hebben we bijna allemaal gewaardeerd tegen reële waarde op de balansdatum.

Voor de meeste beleggingen van het fonds kunnen we marktprijzen gebruiken. Bij directe genoteerde marktprijzen wordt de waarde door een beurs bepaald. Bij afgeleide marktnoteringen wordt er via een beleggingsfonds belegd en hebben de beleggingen in dat fonds een waarde die door een beurs bepaald is. In deze groep zitten verder beleggingen waarbij de reële waarde bepaald wordt met markt- en beursinformatie (bijvoorbeeld valutakoersen) en informatie van onafhankelijke partijen. Voor sommige beleggingen zijn er geen marktnoteringen. Dan gebruiken we waarderingsmodellen en -technieken, zoals contante waardeberekeningen of intrinsieke waarde.

De tabel toont het verschil tussen marktnoteringen en waarderingsmodellen en -technieken:

	genoteerde marktprijzen	contante waardeberekening	intrinsieke waarde	totaal
Waarde per 31 december 2020				
Vastgoedbeleggingen	27.534	-	471.474	499.008
Aandelen	1.537.926	-	379.708	1.917.634
Vastrentende waarden	2.845.815	-	1.110.816	3.956.631
Derivaten	-	187.841	-	187.841
Overige beleggingen	-	-	214.640	214.640
	4.411.275	187.841	2.176.638	6.775.754

	genoteerde marktprijzen	contante waardeberekening	intrinsieke waarde	totaal
Waarde per 31 december 2019				
Vastgoedbeleggingen	24.466	-	443.879	468.345
Aandelen	1.298.780	-	293.717	1.592.497
Vastrentende waarden	2.740.882	-	929.156	3.670.038
Derivaten	-	119.130	-	119.130
Overige beleggingen	-	-	136.340	136.340
	4.064.128	119.130	1.803.092	5.986.350

Schattingen van de reële waarde zijn een momentopname. We baseren ze op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. De schattingen zijn subjectief, ze bevatten onzekerheden en een oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, beweeglijkheid van de koers (volatiliteit) of schatting van kasstromen).

Belegde waarden in vastgoedbeleggingen

	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoed in fondsen	499.008	468.345
Stand per 31 december	499.008	468.345

Belegde waarden in aandelen

	31-12-2020	31-12-2019
Aandelen in eigen portefeuille (beursgenoteerd)	1.537.926	1.298.780
Aandelen in beleggingsfondsen	376.152	288.340
Private equity (niet beursgenoteerd)	3.556	5.377
Stand per 31 december	1.917.634	1.592.497

Belegde waarden in vastrentende waarden

	31-12-2020	31-12-2019
Staatsobligaties	2.433.083	2.331.603
Obligatiebeleggingsfondsen	796.423	680.939
Bedrijfsobligaties	322.046	323.528
Hypotheke	314.392	248.217
Covered fondsen	89.755	85.751
Overige	932	-
Stand per 31 december	3.956.631	3.670.038

Belegde waarden in derivaten (met een positieve waarde)

	31-12-2020	31-12-2019
Rentederivaten	164.428	110.038
Valutaderivaten	23.413	9.092
Stand per 31 december	187.841	119.130

Belegde waarden in overige beleggingen

	31-12-2020	31-12-2019
Geldmarktfondsen	204.755	120.738
Infrastructuur	9.885	15.602
Stand per 31 december	214.640	136.340

2 Vorderingen en overlopende activa

Specificatie vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Vorderingen op werkgevers	46.845	47.861
Te vorderen administratiekosten	546	72
Terug te vorderen uitkeringen	100	25
Te vorderen waardeoverdrachten	-	230
Stand per 31 december	47.491	48.188

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd die korter is dan één jaar.

Specificatie vorderingen op werkgevers

	31-12-2020	31-12-2019
Nog te ontvangen gefactureerde premie	24.304	27.079
Voorziening dubieuze debiteuren	-3.625	-2.970
	20.679	24.109
Nog te factureren premie	26.166	23.752
Stand per 31 december	46.845	47.861

In 2020 voegden we een bedrag van 1.058 toe aan de voorziening (2019: 923). We schreven een bedrag van 403 aan premies over voorgaande jaren als oninbaar af (2019: 586).

3 Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Liquide middelen	21.951	22.189
Stand per 31 december	21.951	22.189

Liquide middelen zijn tegoeden op bankrekeningen die direct of op korte termijn vrij beschikbaar zijn. BPF Schoonmaak heeft bij ING Bank nv een kredietfaciliteit van 2.000. Hiervan wordt eind 2020 geen gebruik gemaakt. We maken dus geen gebruik van mogelijkheden om geld voor korte tijd te lenen.

4 Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Stand per 1 januari 2020	Uit bestemming saldo van baten en lasten	Stand per 31 december 2020
2020			
Beleidsreserve	-1.521.167	-325.166	-1.846.333
Bestemmingsreserve beleggingen	1.035.721	102.702	1.138.423
Bestemmingsreserve premiedepot	103.831	-94.510	9.321
Totaal	-381.615	-316.974	-698.589

Volgens het besluit van het bestuur in de vergadering van 27 mei 2021 is het negatieve saldo van baten en lasten over 2020 van 316.974 verwerkt in de reserves.

	Stand per 1 januari 2019	Uit bestemming saldo van baten en lasten	Stand per 31 december 2019
2019			
Beleidsreserve	-1.060.116	-461.051	-1.521.167
Bestemmingsreserve beleggingen	890.367	145.354	1.035.721
Bestemmingsreserve premiedepot	87.294	16.537	103.831
Totaal	-82.455	-299.160	-381.615

Solvabiliteit

	31-12-2020		31-12-2019	
Aanwezig vermogen (exclusief bestemmingsreserve premiedepot)	6.716.304	90,5%	5.886.894	92,4%
Af: technische voorziening	7.424.214	100,0%	6.372.340	100,0%
Eigen vermogen	-707.910	-9,5%	-485.446	-7,6%
Af: vereist eigen vermogen	1.138.423	15,3%	1.035.721	16,3%
Vrij vermogen	-1.846.333	-24,8%	-1.521.167	-23,9%
Minimaal vereist eigen vermogen	319.241	4,3%	286.755	4,5%
Dekkingsgraad		90,5%		92,4%

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen gebruiken we het standaardmodel. Wij vinden dat de uitgangspunten van het standaardmodel goed aansluiten bij het risicoprofiel dat BPF Schoonmaak heeft.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad berekenen we door:

$$\frac{\text{Aanwezig vermogen}}{\text{Technische voorzieningen}} \times 100\%$$

Het aanwezig vermogen in deze berekening bestaat uit alle bezittingen verminderd met de overige schulden en de bestemmingsreserve premiedepot.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden. Per 31 december 2020 was de beleidsdekkingsgraad 85,5 procent. Eind 2019 was dit 92,8 procent.

De minimaal vereiste dekkingsgraad is 104,3 procent (2019: 104,5 procent) en de vereiste dekkingsgraad is 115,3 procent (2019: 116,3 procent). Met een beleidsdekkingsgraad van 85,5 procent heeft het fonds dus een tekort ten opzichte van de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Herstelplan

In 2015 hebben we een herstelplan opgesteld volgens de regels van het nieuwe FTK. Dit herstelplan is goedgekeurd door toezichthouder DNB.

De belangrijkste maatregelen uit het herstelplan zijn;

- Het toekennen van lagere of geen toeslagen
- Het aanpassen van de premie
- Het korten van aanspraken.

Elk jaar moet er een geactualiseerd herstelplan worden opgesteld. In 2020 is het herstelplan dan ook geactualiseerd. Volgens dit herstelplan zou de beleidsdekkingsgraad van BPF Schoonmaak eind 2020 gelijk zijn aan 91,6 procent. Omdat de beleidsdekkingsgraad eind 2020 85,5 procent is lopen we achter op het herstelplan. De beleidsdekkingsgraad is per 31 december 2020 lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Per 31 december 2015, 31 december 2016, 31 december 2017, 31 december 2018 en 31 december 2019 was dit ook het geval, maar per 31 december 2014 nog niet. Als de financiële positie niet verbetert, is 31 december 2020 daarom het eerst mogelijke jaareinde dat de beleidsdekkingsgraad vijf jaar aaneengesloten lager kan zijn dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Als dat gebeurt moet het fonds een onvoorwaardelijke korting doorvoeren, behalve als het fonds gebruik maakt van de vrijstellingsregeling.

Het fonds heeft besloten om gebruik te maken van de vrijstellingsregeling. Hierdoor hoeft het fonds in 2021 geen korting door te voeren.

5 Technische voorzieningen

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds naar regeling

	31-12-2020	31-12-2019
Basisregeling	7.216.867	6.163.171
Voorziening AOP	10.408	10.305
Voorziening premievrijstelling/IBNR	196.939	198.864
Stand per 31 december	7.424.214	6.372.340

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen

	2020	2019
Stand per 1 januari	6.372.340	5.145.411
Pensioenopbouw	311.448	251.435
Rentetoevoegingen	-21.293	-11.965
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-74.813	-66.276
Toevoeging voor pensioenuitvoeringskosten	4.291	3.002
Wijziging marktrente	1.048.217	1.017.990
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-237.368	22.861
Wijziging door overdracht van rechten	1.122	-8.839
Inkoop VPL-aanspraken	21.875	21.315
Wijzigingen door kanssystemen en overige	-1.605	-2.594
	1.051.874	1.226.929
Stand per 31 december	7.424.214	6.372.340

Meer uitleg over de verschillende posten vindt u in de toelichting op de staat van baten en lasten (zie pagina 98).

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen naar categorieën deelnemers

	31-12-2020		31-12-2019	
	aantal	bedrag	aantal	bedrag
Actieve deelnemers	116.467	3.565.615	120.399	3.024.936
Gewezen deelnemers	380.120	2.502.656	374.326	2.092.623
Pensioengerechtigden	32.000	1.031.144	30.083	912.890
Overige deelnemers		166.148		205.816
Netto pensioenverplichtingen		7.265.563		6.236.265
Opslag voor toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling		158.651		136.075
Stand per 31 december		7.424.214		6.372.340

De voorziening pensioenverplichtingen heeft een langlopend karakter.

Het bedrag voor overige deelnemers betreft de voorziening voor premievrijstelling en arbeidsongeschiktheid.

6 Overige schulden en overlopende passiva

Specificatie overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Derivaten met een negatieve waarde	169.304	115.210
Schuld overgangsregeling	3.679	13.623
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.568	1.406
Uitkeringen	57	152
Waardeoverdrachten	9	699
Overige schulden	1.233	1.593
Stand per 31 december	175.850	132.683

Alle schulden behalve Derivaten met een negatieve waarde hebben een resterende looptijd die korter is dan één jaar. De overige schulden bestaan vooral uit kosten die we nog moeten betalen.

Specificatie derivaten met een negatieve waarde

	31-12-2020	31-12-2019
Valutaderivaten	741	1.224
Rentederivaten	690	548
Ontvangen onderpand in geld op derivaten	167.873	113.438
Stand per 31 december	169.304	115.210

De valutaderivaten met een negatieve waarde hebben een looptijd van korter dan een jaar.

De rentederivaten met een negatieve waarde hebben een looptijd van langer dan vijf jaar. In 2019 hadden deze een looptijd van korter dan een jaar.

Schuld overgangsregeling (VPL)

Het verloop van deze post is als volgt:

	2020	2019
Stand per 1 januari	13.623	21.495
Premie VPL betaald door werkgevers	14.976	14.980
Rendement	521	2.151
Onttrekking (inclusief solvabiliteitsopslag)	-25.441	-25.003
	-9.944	-7.872
Stand per 31 december	3.679	13.623

Het geld dat we eind 2020 van de Schuld overgangsregeling over hebben, houden we nog in kas om nagekomen verplichtingen in 2021 te betalen. Eind 2020 zijn alle bij het fonds bekende aanspraken ingekocht. Omdat de kans bestaat dat zich nog deelnemers melden die nog recht op aanspraken hebben, laten we het saldo nog een jaar staan. Wat er daarna nog overblijft, valt vrij in de algemene reserve van het fonds.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

(Bedragen in duizenden euro's)

Ontvangen en verstrekte zekerheden en garanties

Dit heeft betrekking op de onderpanden die ontvangen zijn voor derivaten. Zie de toelichting op pagina 91.

Contractuele verplichtingen

BPF Schoonmaak besteedt de administratieve uitvoering uit aan APG DWS en Fondsenbedrijf N.V. Het fonds heeft met APG een overeenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten, met een opzegtermijn van één jaar. De totale verplichting voor 2021 bedraagt ongeveer 15.000 euro.

Voor de beleggingen heeft BPF Schoonmaak overeenkomsten voor onbepaalde tijd afgesloten met meerdere vermogensbeheerders. Deze contracten zijn op korte termijn opzegbaar. De totale verplichting voor 2021 is ongeveer 3.200 euro (schatting op basis van 2020).

Investerings- en stortingsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen heeft het fonds op de balansdatum investerings- en stortingsverplichtingen.

	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoed	6.673	8.071
Private equity	2.273	2.383
Infrastructuur	679	675
	9.625	11.129

We verwachten dat we deze verplichtingen in het volgende boekjaar bijna helemaal afwikkelen.

BPF Schoonmaak kiest er voor om geen nieuwe investeringen in private equity te doen. De bestaande portefeuilles worden afgebouwd, maar de lopende verplichtingen moeten we wel nakomen. We verkopen de beleggingen in private equity als we er een goede prijs voor kunnen krijgen.

Risicobeheer en derivaten

BPF Schoonmaak belegt ook indirect. Dat betekent dat we meedoen in beleggingspools en -instellingen, die gespecialiseerd zijn in bepaalde beleggingen. Dat heet participeren in een beleggingsfonds. Om te kijken naar de risico's die het fonds loopt kijken we naar de beleggingen in de pools. Dit heet ook wel de doorkijkbenadering. De tabellen in deze paragraaf zijn opgesteld op basis van de doorkijkbenadering en wijken daarom af van de tabellen in de balans en de toelichting op de balans.

Solvabiliteitsrisico

Het beheer en de financiering van de pensioenverplichtingen brengen risico's met zich mee. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Daarvoor streeft het fonds naar genoeg solvabiliteit ten opzichte van de reële waarde van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit is de verhouding tussen de pensioenverplichtingen en het eigen vermogen op de balans. Als de solvabiliteit hoger is, kan het pensioenfonds beter aan zijn verplichtingen voldoen.

Het grootste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico. Als de solvabiliteit lager dan nul is, dan heeft het fonds niet genoeg geld om de pensioenuitkeringen in de toekomst te betalen. Er zijn algemene normen en specifieke normen (opgelegd door de toezichthouder) om de solvabiliteit te bepalen. Als de solvabiliteit zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen (voor de werkgevers en de deelnemers). Ook is er dan geen ruimte voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval moet het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten verminderen.

BPF Schoonmaak berekent de gewenste solvabiliteit volgens het standaardmodel van DNB. Hierbij wordt naar verschillende risico's gekeken. Per risico wordt er een buffer aangehouden. De gewenste solvabiliteit wordt het vereist vermogen genoemd. De benodigde buffers worden vastgesteld op basis van de door het bestuur gewenste beleggingsmix in het komende jaar (strategische mix). Om risico's af te dekken heeft het fonds derivatencontracten afgesloten. Bij het bepalen van de vereiste buffers is hiermee rekening gehouden.

De tabel toont het tekort op FTK-grondslagen:

	31-12-2020	31-12-2019
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)	7.424.214	6.372.340
Vereiste buffers:		
S1 Renterisico	95.106	214.192
S2 Risico zakelijke waarden	779.472	674.932
S3 Valutarisico	239.023	200.193
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	390.383	308.258
S6 Verzekeringstechnisch risico	276.684	244.296
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheer	-	-
Diversificatie-effect	-642.245	-606.150
Totaal S (vereiste buffers)	1.138.423	1.035.721
Vereist vermogen (art. 132 Pensioenwet)	8.562.637	7.408.061
Aanwezig vermogen (totaal activa-schulden- bestemmingsreserve premiedepot)	6.716.304	5.886.894
Tekort	-1.846.333	-1.521.167

Beleid en risicobeheer

Het bestuur heeft beleid om risico's te beheersen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- toeslagbeleid.

Het bestuur baseert het beleid op uitvoerige analyses van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten.

Het bestuur onderzoekt elk jaar hoe de verplichtingen en de financiële markten zich gaan ontwikkelen, en past het beleid daarop aan. Dit komt terug in de beleggingsrichtlijnen die het bestuur ieder jaar vaststelt. Deze beleggingsrichtlijnen zijn de basis voor het beleggingsbeleid. De richtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet gebeuren. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Wij gebruiken derivaten om deze risico's te beperken.

Marktrisico (S1-S4)

Marktrisico is de kans op winst of verlies door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren zijn bijvoorbeeld marktprijzen van aandelen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De beleggingsdoelstellingen bepalen de beleggingsstrategie van het fonds. Door iedere dag de beleidskaders en richtlijnen voor de beleggingen te volgen probeert het fonds het marktrisico te beheersen. De complete marktposities worden iedere maand gerapporteerd aan het bestuur.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico van de wijziging van de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen door veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid meten we met de 'duratie'. Dat is het gewogen gemiddelde van de looptijden van een verzameling vastrentende waarden. De duratie geeft aan hoeveel procent de reële waarde van een belegging of verplichting verandert als de rentecurve verschuift. Een hoge duratie betekent dat een beleggingsportefeuille erg gevoelig is voor veranderingen in de rente.

	31-12-2020				31-12-2019	
	1% rentedaling	Waarde balanspost	1% rentestijging	Duratie	Waarde balanspost	Duratie
Duratie van de vastrentende waarden	4.527.078	3.956.631	3.504.813	13,0	3.670.038	13,2
Duratie van de beleggingsportefeuille (na derivaten)	7.535.066	6.774.323	6.175.686	10,5	5.984.578	9,9
Duratie van de pensioenverplichtingen	9.515.887	7.424.214	5.899.927	23,9	6.372.340	23,6

Op de balansdatum is de gemiddelde looptijd (duratie) van de beleggingen veel korter dan de gemiddelde looptijd van de verplichtingen. Dit heet een 'duratie mismatch'. Bij een rentestijging zal de waarde van de beleggingen minder snel dalen dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur). Daardoor stijgt de dekkingsgraad. Bij een rentedaling stijgt de waarde van beleggingen minder snel dan de waarde van de verplichtingen. Daardoor daalt de dekkingsgraad.

BPF Schoonmaak probeert de duratie mismatch te verkleinen. Bijvoorbeeld door kortlopende obligaties te vervangen door langlopende obligaties. Het fonds doet dit ook door renteswaps te gebruiken. Zo'n renteswap zorgt wel voor andere risico's. Zoals het tegenpartijrisico en het liquiditeitsrisico. Hoe het fonds met deze risico's omgaat staat op pagina's 88 en 89.

De tabel toont de samenstelling van de vastrentende waarden naar resterende looptijd:

	31-12-2020		31-12-2019	
Resterende looptijd < 1 jaar	172.867	4%	182.713	5%
Resterende looptijd > 1 jaar < 5 jaar	583.692	15%	505.179	14%
Resterende looptijd > 5 jaar	3.200.072	81%	2.982.146	81%
	3.956.631	100%	3.670.038	100%

Risico zakelijke waarden (S2)

Prijrisico is een verandering van waarde door de ontwikkeling van marktprijzen. Verschillende factoren hebben invloed op die ontwikkeling: bijvoorbeeld een individuele belegging, de uitgevende instelling of

algemene factoren. BPF Schoonmaak waardeert alle beleggingen tegen reële waarde. Veranderingen van waarde verwerken we direct in het beleggingsresultaat. Daardoor zijn wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar. Het fonds vangt het prijsrisico op door beleggingen te spreiden.

Deze tabel geeft de verdeling van het belegd vermogen in vastgoed naar sectoren weer:

	31-12-2020		31-12-2019	
Woningfondsen	368.311	74%	330.732	71%
Winkelfondsen	104.096	21%	113.093	24%
Kantorenfondsen	115	0%	54	0%
Participaties in overige vastgoedfondsen	26.486	5%	24.466	5%
	499.008	100%	468.345	100%

Bijna al het vastgoed (95 procent) is belegd binnen Europa. In 2019 was dat ook 95 procent.

Deze tabel toont de verdeling van de aandelenportefeuille naar sectoren:

	31-12-2020		31-12-2019	
Technologie	424.498	22%	273.034	17%
Handel	400.908	21%	304.066	19%
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	271.168	14%	278.839	18%
Gezondheidszorg	216.625	11%	180.808	12%
Telecommunicatie	184.146	10%	141.873	9%
Industrie	180.169	9%	163.411	10%
Basismaterialen	97.116	5%	79.915	5%
Energie	60.819	3%	84.995	5%
Nutsbedrijven	55.642	3%	52.068	3%
Beleggingsinstelling	0	0%	1.453	0%
Diversen	26.543	2%	32.035	2%
	1.917.634	100%	1.592.497	100%

In deze tabel ziet u hoe de aandelenportefeuille verdeeld is over regio's:

	31-12-2020		31-12-2019	
Ontwikkelde markten:				
Noord-Amerika	1.066.629	56%	866.028	54%
Europa	310.671	16%	289.508	18%
Pacific	191.438	10%	167.000	11%
Totaal ontwikkelde markten	1.568.738	82%	1.322.536	83%
Opkomende markten	348.896	18%	269.961	17%
	1.917.634	100%	1.592.497	100%

De tabel toont de verdeling van de vastrentende waarden naar sectoren:

	31-12-2020		31-12-2019	
Buitenlandse overheidsinstellingen	2.352.257	59%	2.244.270	61%
Nederlandse overheidsinstellingen	466.448	12%	443.484	12%
Financiële instellingen	562.408	14%	511.236	14%
Handel	182.112	5%	126.022	3%
Industrie	85.996	2%	64.578	2%
Olie en gas	65.147	2%	47.551	1%
Gezondheidszorg	51.850	1%	55.478	2%
Telecommunicatie	45.765	1%	50.634	1%
Basismaterialen	36.136	1%	35.590	1%
Technologie	30.881	1%	24.653	1%
Nutsbedrijven	28.270	1%	32.313	1%
Andere instellingen	49.361	1%	34.229	1%
	3.956.631	100%	3.670.038	100%

In deze tabel ziet u de verdeling van vastrentende waarden naar regio:

	31-12-2020		31-12-2019	
Ontwikkelde markten	3.571.281	90%	3.315.093	90%
Opkomende markten	385.350	10%	354.945	10%
	3.956.631	100%	3.670.038	100%

BPF Schoonmaak belegt vooral in ontwikkelde markten, zoals Nederland, Duitsland en de Verenigde Staten.

We beleggen ook in de regio's Latijns-Amerika en Rusland. Dit zijn de opkomende markten.

Valutarisico (S3)

Het fonds verkleint het valutarisico door valutatermijncontracten. Bij een aantal beleggingsfondsen wordt binnen het beleggingsfonds de vreemde-valutapositie volledig afgedekt. Daardoor loopt het fonds voor die beleggingen geen valutarisico. Deze beleggingen behandelen we als eurobeleggingen.

Een deel van de beleggingsportefeuille beleggen we buiten de euro in vreemde valuta. Eind 2020 is dat 32,6 procent (2019: 30,9 procent). Van de belangrijkste valuta (Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen) wil het fonds 75 procent van de posities afdekken. Eind 2020 is 72,6 procent van de posities in deze drie valuta afgedekt (2019: 74,6 procent). Valuta-afdekking (en de aanpassing daarop) doen we aan het begin van een kwartaal en niet tijdens een kwartaal.

Het fonds dekt het valutarisico van aandelenbeleggingen en obligaties in lokale valuta in opkomende markten niet af omdat dit meer kost dan dat het oplevert. Ook wordt het valutarisico van beleggingen in private equity niet afgedekt omdat hier maar weinig in belegd wordt.

Na afdekking heeft het fonds nog een valutarisico op 16,9 procent (2019: 15,7 procent) van de totale beleggingsportefeuille.

				31-12-2020	31-12-2019
	Voor valutaderivaten	Valutaderivaten	percentage afgedekt	Nettopositie na valutaderivaten	Nettopositie na valutaderivaten
Euro	4.476.929	1.066.779		5.543.708	5.008.501
Amerikaanse dollar	1.248.915	-904.339	72%	344.576	264.822
Britse pond	64.701	-48.416	75%	16.285	16.175
Japanse yen	124.339	-91.352	73%	32.987	27.167
Overige	725.173			725.173	621.156
	6.640.057	22.672		6.662.729	5.937.821

In onderstaande tabel ziet u de (gemiddelde) koers van de belangrijkste vreemde valuta:

	31-12-2020	gemiddeld 2020	31-12-2019	gemiddeld 2019
Amerikaanse dollar	1,22	1,17	1,12	1,13
Britse pond	0,90	0,87	0,85	0,87
Japanse yen	126,33	124,16	121,99	123,70

Grondstoffenrisico (S4)

Grondstoffenrisico is het risico van waardedalingen van de grondstofprijzen. BPF Schoonmaak belegt niet in grondstoffen. Het fonds loopt hier dus geen risico.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico dat het fonds financiële verliezen heeft door bijvoorbeeld een faillissement of tegenpartijen die niet kunnen betalen, terwijl het fonds wel vorderingen heeft. Voorbeelden zijn partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar we deposito's plaatsen of marktpartijen waarmee we *over the counter* (OTC)-derivatenposities aangaan. Met beursgenoteerde derivaten lopen we bijna geen kredietrisico.

Dit risico verkleinen we door op totaalniveau limieten te stellen aan tegenpartijen.

Onder kredietrisico valt ook het 'settlementrisico'. Dit is het risico dat partijen, waarmee het fonds transacties is aangegaan, hun tegenprestatie niet meer kunnen verrichten. Daardoor lijdt het fonds financiële verliezen. Om het settlementrisico af te dekken belegt BPF Schoonmaak alleen in markten met een betrouwbaar systeem voor de afhandeling van transacties. Voordat we in nieuwe markten beleggen, doen we hier onderzoek naar. Niet-beursgenoteerde beleggingen, vooral OTC-derivaten, doen we alleen met partijen die ISDA/CSA-overeenkomsten hebben. Dat betekent dat posities van het fonds goed worden afgedekt door onderpand.

In het overzicht ziet u de kredietwaardigheid van debiteuren van de vastrentende portefeuille:

	31-12-2020		31-12-2019	
AAA	1.742.255	44%	1.686.559	46%
AA+	28.107	1%	29.202	1%
AA	1.104.020	28%	980.707	27%
AA-	40.778	1%	53.062	1%
A+	54.701	1%	47.948	1%
A	51.072	1%	66.464	2%
A-	49.205	1%	85.649	2%
BBB+	100.918	3%	84.993	2%
BBB	143.898	4%	128.954	4%
BBB-	76.095	2%	51.286	1%
Lager dan BBB-	468.761	12%	388.066	11%
Geen rating	96.821	2%	67.148	2%
	3.956.631	100%	3.670.038	100%

De kredietwaardigheid bepalen we op basis van een gemiddelde van de beoordelingen van kredietbeoordelaars Standard & Poor's, Moody's en Fitch.

De regel 'Geen rating' bevat vooral leningen.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's) (S6)

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan verwacht. Bij het bepalen van de voorziening pensioenverplichtingen gaat het fonds uit van een gemiddelde levensverwachting. Als deelnemers langer leven dan verwacht is er onvoldoende pensioenvermogen opgebouwd voor de uitkering van de pensioenverplichtingen in de toekomst. BPF Schoonmaak gebruikt de Prognosetafel AG2020. De sterftekansen hebben we aangepast, omdat de sterfte van alle deelnemers en pensioengerechtigden binnen het fonds afwijkt van de sterfte van de gehele Nederlandse bevolking. Dit is de zogenaamde ervaringssterfte.

Overlijdensrisico

Wanneer een deelnemer overlijdt, moet het fonds mogelijk een nabestaandenpensioen toekennen. Dit heet het overlijdensrisico. Om dit risico te dekken houden we hiermee rekening in de premie.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Wanneer een deelnemer arbeidsongeschikt wordt, hoeft hij voor het arbeidsongeschikte gedeelte geen pensioenpremie meer te betalen aan het fonds. De pensioenopbouw wordt dan voor dat deel voortgezet. Hij heeft mogelijk ook nog recht op arbeidsongeschiktheidspensioen. Dit is het arbeidsongeschiktheidsrisico. Hiervoor moeten we voorzieningen treffen en brengen we een risicopremie in rekening. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten verwerken we in het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie herzien we regelmatig.

Het beleid van BPF Schoonmaak is om het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Indexatierisico

Het bestuur van het fonds streeft ernaar het pensioen te indexeren. Dit kan alleen als het fonds genoeg geld heeft. Dat hangt af van de ontwikkelingen in inflatie, bevolkingsopbouw, de rente en het rendement. We houden hierbij rekening met de strategische beleggingsmix 2020. De indexatietoezegging is voorwaardelijk.

Het indexatiebeleid vindt u op pagina 16.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat we beleggingen niet op tijd en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen omzetten in liquide middelen. Liquide middelen zijn de geldmiddelen waarover we onmiddellijk kunnen beschikken. Mogelijk kan het fonds hierdoor op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Liquiditeitsrisico is een kortetermijnrisico. De andere risico's zijn vooral langeretermijnrisico's (solvabiliteit).

Het liquiditeitsrisico beheersen we door voldoende ruimte te nemen voor liquiditeitsposities in het strategische en tactische beleggingsbeleid. Ook houden we rekening met de directe beleggingsopbrengsten en met andere inkomsten, zoals premies. BPF Schoonmaak heeft genoeg obligaties die direct zonder waardeverlies kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Zo kunnen we een eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen financieren.

Concentratierisico (S8)

Concentratierisico's kunnen optreden als activa en passiva niet goed gespreid zijn over regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Wij beheersen dit risico doordat we er op letten dat binnen elke soort beleggingen niet te veel dezelfde beleggingen zijn. Elke maand kijken we in de risicorapportage of dit nog steeds klopt. Voor de staatsobligaties van Nederland, Frankrijk en Duitsland accepteren we het als daar grote posten zijn.

Grote posten kunnen een concentratierisico vormen. Eerst moeten we bepalen welke posten groot zijn. Daarvoor tellen we per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur op. Elke post die meer dan 5 procent van de totale beleggingsportefeuille of de beleggingscategorie is, is een grote post.

Dit zijn de grote posten op 31 december 2020:

	31-12-2020	31-12-2019
Staatsobligaties Duitsland	1.108.036	1.114.074
Staatsobligaties Frankrijk	752.875	673.867
Staatsobligaties Nederland	456.732	434.211

Operationeel risico (S9)

Het fonds loopt operationeel risico als:

- transacties niet goed worden afgewikkeld;
- gegevens niet goed worden verwerkt;
- informatie verloren gaat;
- er fraude wordt gepleegd.

Het fonds probeert deze risico's onder controle te houden door hoge kwaliteitseisen aan de uitvoeringsorganisaties te stellen. Het bestuur controleert regelmatig of de uitvoeringsorganisaties zich houden aan deze kwaliteitseisen.

Actief beheer (S10)

Het actief beheerrisico is het risico dat ontstaat als afwijkende posities in aandelen worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuille. BPF Schoonmaak maakt weinig gebruik van actief beheer. Hierdoor hoeft het fonds geen buffer voor actief beheer aan te houden.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid gebruikt BPF Schoonmaak ook financiële derivaten. Financiële derivaten zijn beleggingsinstrumenten waarvan de waarde gebaseerd is op de waarde van een ander goed. Het andere goed heet ook wel de onderliggende waarde. Het fonds gebruikt derivaten alleen als dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. Het bestuur stelt grenzen (limieten) vast. Het risicoprofiel (inclusief de economische effecten van derivaten) en de samenstelling van de portefeuille moeten binnen deze grenzen blijven.

BPF Schoonmaak gebruikt derivaten vooral om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. We verkleinen dit risico door alleen transacties aan te gaan met

betrouwbare partijen. Ook werken we zoveel mogelijk met onderpand.

Het fonds gebruikt de volgende financiële derivaten:

- *Futures*

Dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee het fonds snel posities kan wijzigen.

- *Valutatermijncontracten*

Dit zijn contracten die het fonds met individuele banken afsluit. De partijen spreken af om valuta te verkopen en andere valuta aan te kopen. De prijs en de datum zijn van tevoren vastgesteld. Met valutatermijncontracten kunnen we valutarisico's afdekken.

- *Renteswaps*

Dit zijn contracten met individuele banken. De partijen spreken af om rentebetalingen over een nominale hoofdsom uit te wisselen. Met swaps kan het fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

De tabel geeft inzicht in de posities van de renteswaps:

	Contractomvang ontvangst vaste rente	Contractomvang betaling vaste rente	Reële waarde activa	Reële waarde passiva
Stand 31 december 2020	568.250	-	164.428	690
Stand 31 december 2019	293.250	-120.000	110.038	548

Bij de renteswaps wordt een rente met een vast percentage geruild met een rente met een variabel percentage. Het fonds sluit swapcontracten af waarbij een vaste rente ontvangen wordt en een variabele rente betaald wordt (linkerkolom Contractomvang in de tabel). Het fonds sluit ook swapcontracten af waarbij een vaste rente betaald wordt en een variabele rente ontvangen wordt (rechterkolom Contractomvang in de tabel).

Op sommige derivaten ontvangen of betalen we tijdelijk onderpand. Dit is een zekerheid voor de waarde van de derivaten. Per eind 2020 hadden we 167.873 (2019: 113.438) ontvangen aan onderpand in geld. Hier stond een nettowaarde van de swaps van 163.738 positief tegenover (2019: 109.490 positief). Ook hadden we eind 2020 onderpand in stukken ontvangen voor 28.331 (2019: 8.342).

De tabel geeft inzicht in de posities van de valutatermijncontracten en futures:

Type contract	Contractomvang	Reële waarde activa	Reële waarde passiva
Stand per 31 december 2020			
Valutatermijncontracten	1.065.771	23.413	741
Futures	23.203	-	-
Stand per 31 december 2019			
Valutatermijncontracten	906.529	9.092	1.224
Futures	34.205	-	-

Systemrisico

Systemrisico is het risico dat het wereldwijde financiële systeem (de internationale markten) niet langer goed werkt. Hierdoor zijn beleggingen van het fonds niet langer te verkopen en verliezen ze zelfs (tijdelijk) hun waarde. Dit risico kan het fonds niet beheersen.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Wijziging marktrente vanaf 2021

De pensioenverplichtingen berekenen we met de marktrente. Dit doen we met een rentetermijnstructuur. Vanaf 2021 verandert DNB deze rentetermijnstructuur in vier gelijke stappen. De rente voor de eerste 20 jaren verandert niet. De rente na deze 20 jaar verandert wel. De rente gaat dalen. De verplichtingen gaan dan stijgen. De dekkingsgraad daalt dan met 1,6 procentpunt.

De stijging van de verplichtingen over vier jaar na de vier stappen zorgt voor een daling van de dekkingsgraad met 6,5 procentpunt.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(Bedragen in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven)

7 Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

	2020	2019
Werknemersgedeelte	119.384	118.423
Werkgeversgedeelte	113.589	112.675
	232.973	231.098
Ingekochte VPL-aanspraken (inclusief solvabiliteitsopslag)	25.441	25.003
	258.414	256.101

De premiebijdrage van werkgevers en werknemers is 20,1 procent (2019: 20,1 procent) van de pensioengrondslag. Daarnaast betalen werkgevers nog 1,3 procent (2019: 1,3 procent) premie voor de overgangsregeling. Deze premie wordt niet als premiebijdrage voor risico pensioenfonds gepresenteerd.

De ontvangen gelden voor de overgangsregeling worden opgenomen onder Overige schulden en overlopende passiva als Schuld overgangsregeling. De aan de deelnemers toegekende VPL-rechten worden als bedrag op de Schuld overgangsregeling in mindering gebracht en als premiebatens opgenomen.

Volgens artikel 130 van de Pensioenwet moeten pensioenfondsen drie soorten premies in de jaarrekening opnemen:

- zuivere kostendeekkende premie;
- gedempte kostendeekkende premie;
- feitelijke premie.

De omvang van deze premies is als volgt:

	2020	2019
Zuivere kostendeekkende premie	387.491	316.041
Feitelijke premie	232.973	231.098
Gedempte kostendeekkende premie	243.998	227.865

De zuivere kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 1 januari 2020 gepubliceerd door DNB). De zuivere kostendeekkende premie is de minimale premie die het fonds nodig heeft om de pensioenregeling uit te voeren. De zuivere kostendeekkende premie kan sterk schommelen, door uitschieters in rente en rendement. Daarom stelt een fonds ook een stabielere gedempte kostendeekkende premie vast. Het bestuur heeft de gedempte kostendeekkende premie vastgesteld op basis van een verwacht reëel rendement van 2,25 procent (2019: 2,30 procent).

Voor inkoop van pensioen is een premie benodigd. Deze premie is gelijk aan de gedempte kostendeekkende premie. Door de deelnemers wordt een feitelijke premie betaald. Er is op 1 januari 2020 een bedrag van

95.307 aan het premiedepot onttrokken, zodat de premiedekkingsgraad over 2020 gelijk zou zijn aan 90 procent. Het bedrag ad 95.307 is bepaald op de stand eind september 2019, waardoor de werkelijke premiedekkingsgraad over 2020 zal afwijken.

Het fonds past geen premiekortingen en/of premieopslagen toe.

De premie over het boekjaar is als bate verantwoord.

De tabellen hieronder laten zien hoe de zuivere kostendekkende premie en de gedempte kostendekkende premie zijn samengesteld:

Zuivere kostendekkende premie

	2020	2019
Kosten pensioenopbouw	317.385	255.762
Pensioenuitvoeringskosten	20.018	17.358
Mutatie dekking voor excassokosten in Technische voorzieningen	-1.646	-1.326
Solvabiliteitsopslag	51.734	44.247
	387.491	316.041

Gedempte kostendekkende premie

	2020	2019
Kosten pensioenopbouw	225.626	211.833
Pensioenuitvoeringskosten	20.018	17.358
Mutatie dekking voor excassokosten in Technische voorzieningen	-1.646	-1.326
	243.998	227.865

8 Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

De beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen over 2020 zijn:

	Directe beleggingsopbrengsten	Indirecte beleggingsopbrengsten	Kosten vermogensbeheer	Totaal 2020
Vastgoedbeleggingen	6.692	12.470	-103	19.059
Aandelen	29.071	124.223	-811	152.483
Vastrentende waarden	52.991	223.166	-1.920	274.237
Derivaten	7.717	119.785	-970	126.532
Overige beleggingen	660	-2.989	-119	-2.448
	97.131	476.655	-3.923	569.863
Valutakoersverschillen	-	-1.901	-	-1.901
	97.131	474.754	-3.923	567.962
Toevoeging rendement aan Schuld overgangsregeling				-521
				567.441

De beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen over 2019 zijn:

	Directe beleggingsopbrengsten	Indirecte beleggingsopbrengsten	Kosten vermogensbeheer	Totaal 2019
Vastgoedbeleggingen	7.034	36.596	-103	43.527
Aandelen	32.103	321.684	-786	353.001
Vastrentende waarden	55.457	293.219	-1.883	346.793
Derivaten	6.704	18.201	-888	24.017
Overige beleggingen	365	271	-118	518
	101.663	669.971	-3.778	767.856
Valutakoersverschillen	-	-2.681	-	-2.681
	101.663	667.290	-3.778	765.175
Toevoeging rendement aan Schuld overgangsregeling				-2.151
				763.024

De kosten van vermogensbeheer bedragen 3.923 (2019: 3.778). Deze kosten bestaan vooral uit vergoedingen voor het beheer en bewaarloon.

Transactiekosten (aan- en verkoopkosten) zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten voor de directe beleggingen (die door BPF Schoonmaak zelf worden betaald) zijn 669

(2019: 639). Deze transactiekosten zijn onderdeel van de totale transactiekosten van 1.773 (2019: 1.313) die we in het uitgebreide kostenoverzicht in het bestuursverslag laten zien. In dat totaal zijn ook schattingen opgenomen.

9 Overige baten

	2020	2019
Rente	1.125	1.064
Overige baten	1.075	1.184
	2.200	2.248

10 Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdompensioen	53.884	47.800
Partnerpensioen	8.000	7.798
Arbeidsongeschiktheidspensioen	1.241	1.417
Wezenpensioen	271	294
Overig	-	3
Afkopen	10.385	8.872
	73.781	66.184

Afkopen is het in één keer uitbetalen van kleine pensioenen. Dat doen we als pensioenen lager zijn dan de wettelijke afkoopgrens van 497 euro per jaar (2019: 484 euro per jaar).

11 Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten	14.927	15.636
Bestuurskosten	785	691
Contributies en bijdragen	667	613
Controle- en advieskosten (exclusief accountantskosten)	227	330
Accountantskosten	67	64
Overig	26	24
	16.699	17.358

Aantal personeelsleden

Het fonds heeft net als vorig boekjaar niemand in dienst. BPF Schoonmaak besteedt de pensioenuitvoering volledig uit aan APG DWS en Fondsenbedrijf N.V.

Bestuurskosten

Bestuurskosten zijn de vergoedingen voor het werk dat hoort bij de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit:

	2020	2019
Kosten uitvoerend bestuurders	453	353
Beloning niet uitvoerend bestuurders	220	226
Vacatiegelden verantwoordingsorgaan	22	35
Kosten auditcommissie	-	23
Kosten notuleerbureau	34	4
Opleidingskosten	40	34
Overige bestuurskosten	16	16
	785	691

Accountantskosten

De accountantskosten kunnen we onderverdelen in:

	2020	2019
Controle van de jaarrekening	67	56
Andere controleopdrachten	-	8
Fiscale advisering	-	-
Andere niet-controleopdrachten	-	-
	67	64

Verbonden partijen

Er zijn veel mensen die direct te maken hebben met het fonds, zoals bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan. Wij noemen deze mensen verbonden partijen. Alle transacties met deze verbonden partijen gebeuren onder normale marktomstandigheden.

12 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn verlaagd met een negatieve rente van 0,324 procent (2019: 0,235 procent negatief), dat is -21.293 euro (2019: -11.965 euro). Het rentepercentage is afgeleid van de eenjaarsrente uit de rentetermijnstructuur aan het begin van het boekjaar. DNB publiceert deze rentetermijnstructuur.

Wijziging marktrente

Door de wijziging van de rentetermijnstructuur is de voorziening 1.048.216 euro gestegen (2019: 1.017.990).

Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen

	2020	2019
Wijzigingen door kanssystemen en overige		
Sterfte	-7.438	-5.638
Arbeidsongeschiktheid	12.359	6.650
Mutaties	-6.526	-3.606
Totaal wijzigingen door kanssystemen en overige	-1.605	-2.594
Wijzigingen overige actuariële uitgangspunten	-237.368	22.861
Totaal overige wijzigingen	-238.973	20.267

In totaal daalde de voorziening in 2020 door de veranderingen in de actuariële grondslagen met 237.368;

- de wijziging overige actuariële uitgangspunten in 2020 bestond onder andere uit de wijziging van de sterftetafel en ervaringssterftefactor. Hierdoor daalde de voorziening met 191.513;
- de premie is niet hoog genoeg om de pensioenopbouw gelijk te houden. De opbouw van het ouderdomspensioen voor 2021 is daarom verlaagd van 1,576 procent naar 1,104 procent van de pensioengrondslag. Door deze verlaging van het opbouwpercentage is de voorziening voor de premievrijstelling en IBNR verlaagd met 74.510;
- door de wijziging van de IBNR-reserve nam de voorziening met 21.245 toe;
- de wijziging van de revalideringskans zorgde voor een stijging van de voorziening met 7.410.

In totaal steeg de voorziening in 2019 door de veranderingen in de actuariële grondslagen met 22.861;

- de wijziging overige actuariële uitgangspunten in 2019 bestond onder andere uit de wijziging van de excasso-opslag van 2,0 procent naar 2,2 procent van de voorziening pensioenverplichtingen. Hierdoor steeg de voorziening met 12.350;
- de IBNR-reserve wijzigde doordat in 2019 is besloten om de premie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid te verhogen van 1,8 procent naar 2,5 procent van de pensioengrondslagsom. Ook de waardering van de voorziening op de rentetermijnstructuur van eind 2019 zorgde voor een hogere IBNR-reserve. In totaal steeg de IBNR-reserve met 11.982;
- door de wijziging van de partnerfrequenties daalde de voorziening met 1.471.

Wijzigingen door overdracht van rechten

	2020	2019
Toekenning	13.837	7.802
Onttrekking	-12.715	-16.641
	1.122	-8.839

13 Saldo overdracht van rechten

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-19.241	-6.404
Uitgaande waardeoverdrachten	20.858	15.573
	1.617	9.169

Nieuwe deelnemers hebben vaak al pensioen opgebouwd bij een ander pensioenfonds. Ze kunnen dit pensioen meenemen. Ook kunnen ex-deelnemers het pensioen dat ze bij ons hebben opgebouwd meenemen naar een ander pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Bij een inkomende waardeoverdracht krijgen we geld: we ontvangen de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken, die deelnemers tot de ontslagdatum bij het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever hebben opgebouwd. Met de ontvangen koopsommen kopen we pensioenaanspraken in. Bij een uitgaande waardeoverdracht gaat er geld uit: de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken die deelnemers tot de ontslagdatum hebben opgebouwd maken we over aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever.

In de Pensioenwet staat dat deelnemers geen nieuwe waardeoverdrachten van meer dan 497 euro meer mogen doen als de dekkingsgraad van het fonds lager is dan 100 procent. Sinds eind januari 2019 is onze dekkingsgraad lager dan 100 procent.

14 Overige lasten

	2020	2019
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	1.034	887
Overige lasten	24	6
	1.058	893

Belastingen

BPF Schoonmaak hoeft geen vennootschapsbelasting te betalen.

Vaststelling van het jaarverslag door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf heeft het jaarverslag 2020 op 3 juni 2021 per digitale vergadering vastgesteld en ondertekend.

Renate Bos

Semih Eski

Anita Jharap

Daan Muusers

Walther Schapendonk-van Horne

Evelyne Simons

Ruud Sprenkels

Tarik Uçar

Cathrin van der Werf

Gerrie Westenbrink

Overige gegevens

Statutaire regeling voor de bestemming van het saldo van baten en lasten

De statuten van het fonds zeggen niets over de bestemming van het saldo van baten en lasten.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf te Utrecht is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 14,8 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1,5 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige

middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131, 132 en 133 waaraan niet wordt voldaan omdat er sprake is van een negatief eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het Minimaal Vereist Eigen Vermogen. Deze situatie bestaat voor zes achtereenvolgende jaareinden vanaf het eerste meetmoment van eind 2015. Bij ministeriële regeling van 11 december 2019 is bepaald dat onder randvoorwaarden vrijstelling verleend kan worden van het aantal van zes meetmomenten. In dat geval hoeven dan pas na zeven achtereenvolgende meetmomenten onder de grens van het minimaal vereist eigen vermogen (nood)maatregelen getroffen te worden, teneinde weer over dit eigen vermogen te beschikken. Op 16 december 2020 heeft minister Koolmees bekend gemaakt dat deze maatregel tot uitstel van noodmaatregelen met minimaal 1 jaar wordt verlengd. Het pensioenfonds heeft gebruik gemaakt van de vrijstelling, waarbij aan de randvoorwaarden is voldaan.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 3 juni 2021

Drs. K. Kusters-van Meurs AAG

verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2020
- de staat van baten en lasten over 2020
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (hierna: het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 30 miljoen (2019: € 30 miljoen)
Toegepaste benchmark	0,5% van het pensioenvermogen per 31 december 2020, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en het stichtingskapitaal en reserves.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Aangezien het pensioenfonds in een herstelsituatie zit en de beleidsdekkingsgraad per jaareinde dichtbij een kritieke grens ligt, hebben wij een percentage van 0,5% gehanteerd. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 1,5 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf kent een aantal activiteiten, welke grotendeels zijn uitbesteed aan externe serviceorganisaties. De financiële informatie van het geheel van deze activiteiten is opgenomen in de jaarrekening van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf.

De controle heeft zich met name gericht op de significante activiteiten:

- vermogensbeheer;
- pensioenbeheer;
- actuaariaat;
- financiële administratie;
- bestuur en toezicht.

Wij hebben gebruikgemaakt van andere accountants bij de controle van de activiteiten inzake vermogensbeheer, pensioenbeheer, actuaariaat en financiële administratie en de daaruit voortkomende financiële informatie, welke is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van deze activiteiten, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting 4 van de jaarrekening. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.
Onze controleaanpak	Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2020 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerende actuaaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuariële rapport van de certificerende actuaaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maandsdekkingsgraden: • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen key items: overgang naar Prognosetafel AG 2020, herijking ervaringssterfte en aanpassing invaliderings- en revalideringskansen.• Daarnaast heeft de certificerende actuaaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de technische voorzieningen zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerende actuaaris.

Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkinggraad en de beleidsdekkinggraad per 31 december 2020.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen	
Risico	De beleggingen voor risico pensioenfondsen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen voor risico pensioenfondsen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen. De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij netto contante waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit de posities in derivaten. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name private equity, hypotheekfondsen, infrastructuur en indirect vastgoed kennen eveneens inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in toelichting 1 van de algemene toelichting en een nadere toelichting opgenomen in toelichting op de balans onder 1. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2020 € 2.177 miljoen in niet-(beurs)genoteerde fondsen en per saldo € 19 miljoen in derivaten. Dit betreft 32% van de totale beleggingen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.
Onze controleaanpak	Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2020. • Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen hebben wij de aansluiting vastgesteld met de meeste recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum, alsmede de backtesting (met gecontroleerde jaarrekeningen) en de monitoring procedures van de uitvoeringsorganisatie onderzocht. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. • Voor de waardering van de derivaten hebben wij een controle uitgevoerd op het gehanteerde waarderingsmodel en op de gehanteerde input waaronder de uit de markt afgeleide gegevens zoals valuta(termijn)koersen, rentevolatiliteit en rentecurves.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2020 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico

De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle.

Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen beschreven onder schattingswijzigingen en in toelichting 5 van de algemene toelichting en een nadere toelichting opgenomen in toelichting op de balans onder 5. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door overgang naar nieuwe AG Prognosetafels, aanpassing van de ervaringssterfte op basis van nader onderzoek en aanpassing van de invaliderings- en revalideringskansen. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor per saldo € 163 miljoen lager uitgekomen.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.

Onze controleaanpak	Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris van de stichting. De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2019. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetabels, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen beoordeeld en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de technische voorzieningen per 31 december 2019: • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaaris. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaaris en met gebruikmaking van onze eigen actuariële specialist gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen onderzocht.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2019 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het verslag van het bestuur, inclusief het woord van het bestuur;
- De overige gegevens;
- De andere informatie, bestaande uit de belangrijke cijfers, organisatie, oordeel van het verantwoordingsorgaan en de bijlage.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Als gevolg van de Covid-19-maatregelen waren wij genoodzaakt om onze werkzaamheden met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 volledig op afstand uit te voeren. Om de beperkingen in verband met fysieke aanwezigheid en directe observatie te compenseren, hebben we op voornamelijk communicatietechnologieën gebruikt en schriftelijke informatie-uitwisseling om de controle-informatie te verkrijgen die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle van de jaarrekening als geheel. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de verschillende activiteiten van het pensioenfonds. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de activiteiten geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Communicatie

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Den Haag, 3 juni 2021

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Slager RA

Bijlage

Nevenfuncties

Renate Bos (niet-uitvoerend bestuurslid namens FNV, Pensioengerechtigden)

- Bestuurder/Teamleider FNV
- Voorzitter Stichting RAS
- Voorzitter Stichting Noodfonds Migrant Domestic Workers

Semih Eski (niet-uitvoerend bestuurslid namens CNV Vakmensen, aangetreden per 1 januari 2021)

- Aspirant-bestuurder Bedrijfstakpensioenfondsen Waterbouw
- Aspirant-bestuurder Bedrijfstakpensioenfondsen Zoetwaren
- Aspirant-bestuurder Pensioenfondsen SPNG
- Lid Raad van Advies College Rechten van de Mens
- Lid Raad van Advies Kennisplatform Integratie en Samenleving

Anita Jharap (uitvoerend bestuurslid)

- Lid commissie IRM en privacy officer Pensioenfondsen Wonen
- Bestuurslid Pensioenfondsen DNB
- Voorzitter VVE Lutmastraat Tolstraat

Daan Muusers (niet-uitvoerend bestuurslid namens FNV)

- Voorzitter Bedrijfstakpensioenfondsen Levensmiddelen
- Bestuurslid Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Agrarische en Voedselvoorzieningshandel
- Bestuurslid Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees
- Lid Raad van Toezicht, Stichting Mantelzorg en Dementie
- DGA, DHM Beheer B.V.

Harm Roeten (niet-uitvoerend bestuurslid, per 31 december 2020 afgetreden)

- Bestuurslid Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw
- Bestuurslid en Sleutelfunctiehouder Risk Bedrijfstakpensioenfondsen voor het Kappersbedrijf
- Bestuurslid en Sleutelfunctiehouder Risk Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf

Walther Schapendonk (uitvoerend bestuurslid)

- Secretaris beleggingsadvies Pensioenfondsen Nederlandse Bisdommen
- Lid beleggingsadviescommissie Pensioenfondsen Rockwool
- Lid beleggingsadviescommissie Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf
- Bestuurslid Bedrijfstakpensioenfondsen Openbare Bibliotheken
- DGA W.L.M. Schapendonk B.V.

Evelyne Simons (niet-uitvoerend bestuurslid namens Schoonmakend Nederland)

- Bestuurslid Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel
- Bestuurslid Pensioenfederatie
- Organisatieadviesbureau Bestuur en advies collectieve pensioenregelingen

Ruud Sprenkels (niet-uitvoerend bestuurslid namens Schoonmakend Nederland)

- Directeur/partner van Sprenkels en Verschuren tevens aandeelhouder VHAG (moedermaatschappij van S&V)
- Directeur/eigenaar van Renli Beheer BV

Tarik Uçar (uitvoerend bestuurslid)

- Bestuurder Stichting Derdengelden APG
- Bestuurder Vereniging voor Pensioenrecht

Cathrin van der Werf (onafhankelijk voorzitter)

- Voorzitter Raad van Toezicht Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees
- Directeur Van der Werf-de Koning Beheer BV
- Bestuurslid van de vereniging Scouting Rheijnewoud

Gerrie Westenbrink (niet-uitvoerend bestuurslid, aangetreden per 24 juni 2020)

- Voorzitter Ondernemend Coevorden
- Bestuurder (penningmeester) Schoonmakend Nederland
- Lid CAO team Schoonmakend Nederland
- Directeur eigenaar Beverbrink BV
- Voorzitter LTC Dalen (Tennis en Padel vereniging)